

Onderwerp

Voortgangsrapportage Krachtige Samenleving 2019-2022

Kern mededeling:

Krachtige Samenleving is gericht op de sociaaleconomische omgeving en vormt een van de drie kernopgaven (naast 4 strategische opgaven) van de Omgevingsvisie FlevolandStraks; de basis voor het huidige coalitieakkoord. De oorspronkelijke gedachte van Krachtige Samenleving als rode draad in regionale opgaven is nog steeds actueel. Zo is in de strategische agenda Flevoland 'Over de brug komen' vitale steden en dorpen een van de drie ontwikkelpijlers.

De voortgangsrapportage Krachtige Samenleving 2019-2022 is een informatief document dat inzicht geeft in de activiteiten die uitgevoerd zijn binnen het programma Krachtige Samenleving. We hopen dat u met deze rapportage in vogelvlucht een indruk krijgt van de netwerken, werkwijze, activiteiten en resultaten van dit programma.

Mededeling:

De opgave is ontstaan vanuit het gedachtengoed dat Krachtige Samenleving een rode draad vormt in alle regionale opgaven: in een krachtige samenleving gaan de sociale, economische en fysiek-ruimtelijke omgeving hand in hand. Samen met andere overheden, organisaties en andere partijen werken we aan een Flevoland waarin iedereen zo vitaal mogelijk kan leven.

De opgave Krachtige Samenleving is vertaald naar het programma Krachtige Samenleving. Dit programma is, na een aanloopfase (2018-2019), van start gegaan in 2020 toen de Staten de contourenschets van het programma Krachtige Samenleving met daarbinnen vier programmalijnen hebben vastgesteld (zie bijlagen 'Statenvoorstel Krachtige Samenleving 2020-2023' en 'Contourenschets Krachtige Samenleving'). Ondanks dat de opstartfase bemoeilijkt werd door de coronapandemie, hebben we de afgelopen jaren veel opgebouwd en gerealiseerd. Deze voortgangsrapportage is dan ook bedoeld om u mee te nemen in de activiteiten die zijn uitgevoerd, de netwerken die zijn opgebouwd, hoe de programmalijnen zijn ontwikkeld, en hoe we zijn ingegaan op ontwikkelingen van buitenaf.

Het programma Krachtige Samenleving bestaat uit vier programmalijnen:

1. Gezond en veerkrachtig Flevoland - inzetten op preventie en positieve gezondheid; een noodzakelijke voorwaarde voor de transitie en betaalbaarheid van de zorg.
2. Leefbaar platteland: inzetten op bereikbaarheid van voorzieningen, kwaliteit natuur en milieu, sociale cohesie en (economische) veerkracht op het platteland in Flevoland (deze lijn valt onder vitaal platteland (programma 2) en wordt separaat over gerapporteerd).
3. Toekomstbestendige gezondheidszorg - inzetten op een zorglandschap en -aanbod dat past bij de behoeften en mogelijkheden van Flevoland in 2030 en daarna.
4. Arbeidsmarkt & participatie: via een Human Capital Agenda inzetten op versterken en verbeteren van de arbeidsmarkt zorg en welzijn & versterken van de invloed van inwoners, patiënten en cliënten in deze sector.

Vertrokken vanuit een breed geformuleerde opgave in de Omgevingsvisie FlevolandStraks, hebben we binnen het programma Krachtige Samenleving een aantal thema's bij de kop gepakt. Daarbij is ingespeeld op actualiteit en urgentie. Zo

Registratienummer

3060103

Datum

28 februari 2023

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Fackeldey, J.A.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

vormde het faillissement van de IJsselmeerziekenhuizen de basis van onze inzet voor de programmalijn Toekomstbestendige Gezondheidszorg en wordt de samenwerking die toen is opgezet (in de vorm van Zorgtafel Flevoland) op dit moment benut om landelijke vraagstukken regionaal vorm te geven, zoals een regioplan voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Daarnaast bleek tijdens de coronaperiode hoe belangrijk gezondheid en veerkracht zijn en dat hier nog een wereld te winnen valt. Dit gaf een boost aan 'WEL in Flevoland', waarbij naast fysieke gezondheid ook mentale gezondheid een plek kreeg, onder andere via de regionale aanpak eenzaamheid. Ook hebben de gevolgen van de oorlog in Oekraïne een impuls gegeven aan de thema's financiële weerbaarheid en versterken van inwoners. Al deze ontwikkelingen zijn geen incidenten, maar leggen knelpunten en vraagstukken in onze samenleving bloot waar de provincie via netwerksamenwerking een bijdrage aan heeft geleverd via het programma Krachtige Samenleving. Als we kijken naar de actualiteit in Flevoland en in Nederland, blijft elk van de programmalijnen van Krachtige Samenleving zelfstandig bestaansrecht hebben. Dit wordt bevestigd door de nieuwe coalitieakkoorden van de zes gemeenten en rijksbeleid.

Met de programmalijnen en bijbehorende netwerken hebben we een stevige basis gelegd. In het licht van de verwachte ontwikkelingen zoals de schaa sprong met betrekking tot inwoneraantal, is het belangrijk om vanuit Krachtige Samenleving de juiste accenten aan te brengen in ruimtelijke opgaven en kerntaken van de provincie. Daarmee breekt een volgende fase aan. Zo is in de strategische agenda Flevoland 'Over de brug komen' vitale steden en dorpen een van de drie ontwikkelpijlers. Daarnaast verbinden we de programmatische activiteiten van Krachtige Samenleving met de bouwopgave (100.000+ woningen). Dit doen we via een regionaal traject Wonen, Welzijn & Zorg; gericht op de bouw van (100.000+) woningen in relatie tot de vergrijzing en groeiende zorgvraag. In dit traject werken we samen met partners uit andere domeinen aan een antwoord op de vraag welke zorgvoorzieningen en samenwerkingsafspraken er nodig zijn als het aantal inwoners fors toeneemt, hoe de aandachtsgroepen (naast statushouders ook bijvoorbeeld beschermd wonen, dak- en thuislozen en mensen met een verstandelijke beperking en/of GGZ problematiek) een plek krijgen in de brede woonopgave en hoe we daarbij zorgen voor een goede verdeling over de regio (o.a. fair share). Ook koppelen we de ondersteuning vanuit KS aan de arbeidsmarkt van de sector zorg & welzijn aan het nieuwe economische beleid.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Vitaal leven in Flevoland - Voortgangsrapportage Krachtige Samenleving 2019-2022	3079888	Ja
Statenvoorstel Krachtige Samenleving 2020-2023	2576195	Ja
Contourenschets Krachtige Samenleving	2785548	Ja

PROVINCIE FLEVOLAND

Vitaal leven in Flevoland

Voortgangsrapportage Krachtige Samenleving 2019 – 2022

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de voortgangsrapportage Krachtige Samenleving 2019-2022. Een informatief document dat u inzicht geeft in de activiteiten die uitgevoerd worden voor de opgave Krachtige Samenleving uit de Omgevingsvisie FlevolandStraks. Deze opgave is ontstaan vanuit het gedachtengoed dat Krachtige Samenleving de rode draad vormt in alle regionale opgaven. Dit blijkt nog steeds actueel: de coronajaren, de consequenties van de situatie in Oekraïne op energieprijzen en inflatie gekoppeld aan vraagstukken op het gebied van duurzaamheid en woningbouw vragen om samenwerking vanuit verschillende disciplines aan gedeelde opgaven.

De voortgangsrapportage Krachtige Samenleving 2019-2022 laat een uitgebreid beeld zien van de krachtige samenleving in Flevoland en de bijdrage die de provincie hieraan levert. Samen met andere overheden, organisaties en andere partijen werken we aan een Flevoland waarin iedereen zo vitaal mogelijk kan leven. Goed om te weten: de programmaliijn Leefbaar Platteland is in een apart, maar wel samenhangend, voorstel uitgewerkt. De voortgangsrapportage wordt ook apart aan de Provinciale Staten voorgelegd en is daarom niet in deze rapportage meegenomen.

We hopen dat u met deze rapportage in vogelvlucht een indruk krijgt van de netwerken, werkwijze, activiteiten en resultaten van de opgave Krachtige Samenleving.

Namens Gedeputeerde Staten van Flevoland

Gedeputeerde Jop Fackeldey

Inhoudsopgave

Inleiding	6
1. Gezond en veerkrachtig Flevoland	9
2. Toekomstbestendige gezondheidszorg	18
3. Arbeidsmarkt & participatie	27
Tot slot	37
Bijlage 1. De aanloop: van opgave naar programma	39
Bijlage 2. Nadere toelichting op de werkwijze	40

Leeswijzer

Deze voortgangsrapportage is op twee manieren te lezen:

1. Een verkorte versie aan de hand van overzichtsplaten en samenvattingen.
2. De volledige versie bestaande uit de overzichtsplaten, samenvattingen en de uitgewerkte tekst.

Verwijzingen naar andere (sub)hoofdstukken zijn te volgen via [schuingedrukte blauwe tekst](#). Daarnaast kunt u klikken op verschillende links binnen de tekst. Deze verwijzen naar achtergrondinformatie, beeldmateriaal en voorbeelden voor als u meer wilt weten.

In de inleiding leest u over de opgave en het programma Krachtige Samenleving en onze werkwijze (nader uitgewerkt in bijlagen 1 en 2). De hoofdstukken 1, 2 en 3 gaan in op de programmalijnen: gezond en veerkrachtig Flevoland, toekomstbestendige gezondheidszorg, en arbeidsmarkt & participatie. Per programmalijn beschrijven we de urgentie, het netwerk en onze rol, ons werk in uitvoering en verdere ontwikkelingen. Tot slot een korte beschouwing van waar we staan met Krachtige Samenleving, waar we (nog) niet aan toe gekomen zijn en actuele ontwikkelingen in het maatschappelijk speelveld.

KRACHTIGE SAMENLEVING

VITAAL LEVEN IN FLEVOLAND

GEZOND & VEERKRACHTIG FLEVOLAND

STIMULEREN VAN POSITIEVE GEZONDHEID
OM BIJ TE DRAGEN AAN PREVENTIE
Platform **WELinFLEVOLAND**

Wat kan **WEL**, samen lukt het **WEL**, **WEL** bevinden

Positief gezonde Flevolander...

... in een positief gezonde omgeving

... **LEEFBAARHEID**

↳ bijdrage aan Krachtige Samenleving
Notitie Leefbaar Platteland '20-'23

UITWERKING IN APART VOORSTEL

LEEFBAAR PLATTELAND

EN VERDER ...

TRENDS
&
DOOR-
ONTWIKKELING

TOEKOMSTBESTENDIGE GEZONDHEIDSZORG

LOBBY & ONDERSTEUNING
KANTELING ZORGLANDSCHAP

ZORGTAFEL FLEVOLAND

Samenwerken aan goede en bereikbare zorg voor Flevolandse

VERBETEREN ARBEIDSMARKT
ZORG & WELZIJN
&

VERSTERKEN - INVLOED VAN - INWONERS

VIA
HUMAN CAPITAL AGENDA
ZORG & WELZIJN

en ondersteunen
initiatieven inwoners

ARBEIDSMARKT &
PARTICIPATIE

Inleiding

De opgave

Krachtige Samenleving is gericht op de sociaaleconomische omgeving en vormt een van de drie kernopgaven van de [Omgevingsvisie FlevolandStraks](#). De oorspronkelijke gedachte van Krachtige Samenleving als rode draad in regionale opgaven is nog steeds actueel. Zo is in de [strategische agenda Flevoland 'Over de brug komen'](#) vitale steden en dorpen een van de drie ontwikkelpijlers.

In een krachtige samenleving gaan de sociale, economische en fysieke omgeving hand in hand. De context waarin Krachtige Samenleving opereert kenmerkt zich door:

- Landelijk groeit de urgentie om te investeren in preventie, een gezonde leefstijl, de transformatie van het zorgstelsel en de mogelijkheden om ouderen langer zelfstandig te laten wonen.
- Gemeenten worstelen met financiële vraagstukken, onder andere in het sociaal domein en rondom preventie en voorzieningen die nodig zijn om de zorg betaalbaar te houden.
- In Flevoland ligt de gemiddelde gezondheid en (arbeids)participatie lager dan in de rest van Nederland en levert de (dubbele) vergrijzing¹ nieuwe

vraagstukken op: hoe vangen we de krimp op de arbeidsmarkt op, en hoe organiseren we voldoende zorg op maat?

Het programma

De opgave Krachtige Samenleving van de Omgevingsvisie is vertaald naar het programma Krachtige Samenleving ([contourenschets programma Krachtige Samenleving](#), door Provinciale Staten vastgesteld in 2020). Het programma Krachtige Samenleving bestaat uit vier programmalijnen:

1. [Gezond en veerkrachtig Flevoland](#): inzetten op positieve gezondheid. Deze brede benadering draagt bij aan het vermogen van inwoners om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan, waarbij ze zoveel mogelijk de eigen regie voeren. Specifieke aandachtspunten zijn overgewicht en beweging; hierop scoren Flevolandse laag vergeleken met de rest van Nederland.
2. [Leefbaar platteland](#): inzetten op de bereikbaarheid van voorzieningen, kwaliteit van natuur en milieu, sociale cohesie en (economische) veerkracht op het platteland. Deze programmalijn is in een apart voorstel uitgewerkt en de voortgangsrapportage

wordt afzonderlijk gepresenteerd.

3. [Toekomstbestendige gezondheidszorg](#): inzetten op een zorglandschap en -aanbod dat past bij de behoeften en mogelijkheden van Flevoland in 2030 en daarna. Daarbij gaan bereikbaarheid en betaalbaarheid hand in hand.
4. [Arbeidsmarkt & participatie](#): in aansluiting op de Human Capital Agenda inzetten op het versterken en verbeteren van de arbeidsmarkt zorg en welzijn. Daarnaast streven we naar het versterken van de invloed van onze inwoners in deze sector.

De opgave en het programma Krachtige Samenleving zijn nader uitgewerkt in [Bijlage 1](#).

Netwerksamenwerking

Het speelveld van Krachtige Samenleving is complex, veelomvattend en dynamisch. Vraagstukken op het gebied van preventie, welzijn, participatie en zorg vereisen per definitie een domein-overstijgende aanpak. Daarom is intensieve samenwerking met netwerkpartners (inwoners, zorgaanbieders, gemeenten en maatschappelijke organisaties) noodzakelijk. Netwerksamenwerking is dus cruciaal om gezamenlijke doelen te bereiken: [Samen maken](#)

¹ Met dubbele vergrijzing bedoelen we het verschijnsel dat de groep ouderen een relatief groter aandeel vormt van de Nederlandse samenleving (o.a. gevolg van de babyboom na de Tweede Wereldoorlog) en daardoor dat de gemiddelde leeftijd steeds hoger komt te liggen (ouderen worden steeds ouder).

[we Flevoland!](#) Het is continu zoeken naar een goede en passende verbinding tussen landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen, om als één overheid te werken aan domein-overstijgende opgaven. Hierbij werken we aanvullend op gemeenten. Succesvolle netwerksamenwerking betekent ook dat we voortdurend bezig zijn met het positioneren van zowel de provinciale belangen als die van andere betrokken partijen.

Onze manier van werken

Samenwerken gaat niet vanzelf, zeker niet in een veld met schaarste aan middelen en personele bezetting. Het onderhouden en versterken van ons netwerk is dan ook essentieel om te kunnen werken aan maatschappelijke opgaven. Daarbij heeft de provincie verschillende rollen: soms als deelnemer of (co-) financier, maar vaak als verbinder, initiatiefnemer, facilitator of coördinator. Dat vereist visie, flexibiliteit en het stellen van de vraag 'waar kunnen we helpen?'. Verder helpt de provincie met de uitwisseling van kennis en vaardigheden. In sommige gevallen ondersteunen we door (proces)ondersteuning via de inhuur van externe capaciteit, inzet van Flever, inzet via de Zorgtafel, of met behulp van eigen kennis, invloed en contacten.

Ook voeren we verschillende onderzoeken uit en bieden we op incidentele basis financiële ondersteuning. Een voorbeeld is deelname aan en financiering van het onderzoeksnetwerk [Werkplaats Sociaal Domein](#). Daarnaast is een aantal pilots gefinancierd om nieuwe wegen te ontdekken en netwerken te ondersteunen in gezamenlijke maatschappelijke opgaven. Tenslotte werken we aan de monitoring en evaluatie van de programmalijnen. Dit gebeurt op een kwalitatieve manier, waar mogelijk aangevuld met kwantitatieve gegevens over resultaten en effecten. Bijvoorbeeld met de monitor [Positieve Gezondheid](#) en [arbeidsmarkt zorg en welzijn](#). Ook de monitor [Omgevingsvisie FlevolandStraks](#) toont de trends en ontwikkelingen in relatie tot de gestelde ambities uit de zeven opgaven.

Krachtige Samenleving staat niet alleen en raakt veel andere sectoren en beleidsterreinen zoals economie, wonen en leefomgeving. Daarom is onderdeel van onze werkwijze om cross-sectorale samenwerkingen en verbanden tot stand te brengen. Zo wordt er vanuit verschillende invalshoeken bijgedragen aan regionale opgaven. Per programmalijn gaan we hier verder op in (zie hoofdstukken 1, 2 en 3). In [Bijlage 2](#) is de werkwijze van Krachtige Samenleving nader uitgewerkt.

Flever: strategische partner en uitvoeringsorganisatie Krachtige Samenleving

De programmatische uitwerking van de opgave Krachtige Samenleving vroeg om een andere inzet van de provinciale steunfunctie Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling (CMO) Flevoland - het huidige [Flever](#). Criterium hierbij is dat activiteiten van Flever bijdragen aan het realiseren van de programmalijnen van Krachtige Samenleving en dat Flever in het netwerk van betrokken partners en overheden een 'spin in het web'-functie gaat vervullen.

In de periode 2019-2021 doorliepen Flever en de provincie een gezamenlijk transitieproces, welke inmiddels met succes is afgerond. De programma's van Flever sluiten goed aan op onze programmalijnen ([Jaarplan Flever 2023](#)).

Werkplaats Sociaal Domein

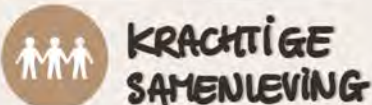
De [Werkplaats Sociaal Domein Flevoland](#) is een samenwerking tussen overheden, zorg- en welzijnsorganisaties, studenten, docenten en onderzoekers van Windeshelm met en voor inwoners van Flevoland. Het ministerie van VWS financiert de werkplaatsen in een $\frac{1}{3}$ – $\frac{2}{3}$ constructie. Deze werkplaatsen (landelijk in totaal 14) onderzoeken, ontwikkelen en evalueren nieuwe werkvormen voor zorg en welzijn.

In de periode 2020 – 2022 heeft de provincie zich aangesloten en hebben we een aantal projecten gefinancierd die passen bij het programma Krachtige Samenleving, zoals het doorbreken van armoedepatronen of toegankelijkheid voor laaggeletterden. Daarnaast zijn we deelnemer in het dagelijks bestuur en stimuleren we het verbinden van regionale onderzoeksactiviteiten. Via workshops, 'actieleer-bijeenkomsten', lezingen en lunches heeft de Werkplaats Sociaal Domein in de periode 2020 – 2022 ongeveer 1.000 professionals bereikt met nieuwe inzichten, werkwijzen en praktische ondersteuning.

In voorbereiding op de periode 2023 – 2026 zijn onder de noemer van 'Veerkrachtig samenleven en zorgen in een democratie' drie thema's gedefinieerd: 1) sociale kwaliteit, 2) Human Capital Agenda Zorg & Welzijn, en 3) samenwerken in de zorgketen. Deze thema's sluiten aan bij de programmaliijnen van Krachtige Samenleving en bieden perspectief om de regionale samenwerking voort te zetten. Ook heeft het ministerie van VWS in juni 2022 voor de periode 2023 – 2025 een nieuwe regeling in het leven geroepen voor 'thuis wonen door ouderen'. Hieronder vallen thema's als preventie, mantelzorg, wonen en fysieke (leef)omgeving. Dit sluit naadloos aan bij het thema Wonen, Welzijn en Zorg.

GEZOND & VEERKRACHTIG FLEVOLAND

VIA HET PLATFORM WELinFLEVOLAND STIMULEREN WE DAT MENSEN BETER KUNNEN OMGAAN MET DE FYSIEKE, EMOTIONELE EN SOCIALE UITDAGINGEN VAN HET LEVEN. **VOOR VEERKRACHTIGE FLEVOLANDERS!**

URGENTIE

- Zorgstelsel alleen rekt het niet
- Gezondheid vaak negatief benaderd
- Positieve benadering nodig
- van passief naar actief : eigen regie!

**VAN ZIEKTE & GENEZEN NAAR
POSITIEVE GEZONDHEID**

POSITIEVE GEZONDHEID =

EEN BREDERE KIJK OP GEZONDHEID VANUIT

KWALITEIT VAN LEVEN	DAGELIJKS FUNCTIONEREN
LICHAAMSFUNCTIES	MENTAAL WELBEVINDEN
PARTICIPEREN	ZINGEVING

SAMEN TROTS

OP HET OMARMEN VAN
POSITIEVE GEZONDHEID
ALS BASIS VOOR EEN
VITALE, KRACHTIGE SAMENLEVING

NETWERK SAMENWERKING

ONZE ROL

- verbinder
- aanjager
- facilitator
- financier
- initiatiefnemer

WERK IN UITVOERING IN SAMENWERKING

STIMULEREN VAN POSITIEVE GEZONDHEID
als bijdrage aan preventie

WEL ACADEMIE
(leergang professionals
& bestuurders)

REGIONAAL
PLAN VAN AANPAK
EENZAAMHEID

- INSPIREREN
- podcast
 - webcast
 - inspiratie sessies

EN VERDER...

VAN
BEWUSTWORDING
&
INSPIRATIE
NAAR
IMPLEMENTATIE

©Shutterstock

1. Gezond en veerkrachtig Flevoland

Samenvatting

Gezondheid en veerkracht zijn essentieel om in onze veranderende samenleving mee te kunnen doen. Dat geldt niet alleen voor het doorlopen van school, studie of loopbaan (de economische invalshoek; het voorzien in eigen levensonderhoud), maar ook voor het leiden van een zinvol en gelukkig leven en het onderhouden van een sociaal netwerk. Hierbij staat het concept '[positieve gezondheid](#)' centraal: een brede kijk op gezondheid, waarbij de regie en verantwoordelijkheid van de inwoners zelf centraal staat.

Begin 2020 is de beweging 'positieve gezondheid in Flevoland' van start gegaan onder de naam [WEL in Flevoland](#) (zie [video](#)). WEL is een provinciaal platform voor kennis en inspiratie, met een activiteiten aanbod en mogelijkheid voor uitwisseling van kennis en ervaring op het gebied van positieve gezondheid, preventie en gezondheidsbevordering. Hierbij is gekozen voor een programmatische aanpak van '3 x 3' - drie fasen van elk drie jaar, over een periode van negen jaar (2020 – 2028). Daardoor geven we een meerjarige impuls aan de beweging van ziekte en genezen naar gezondheid, leefstijl en wat wél kan.

Na de kick-off van WEL in Flevoland in januari 2020, kwamen we in maart van dat jaar in de eerste lockdown van de coronaperiode terecht. Dat maakte

de opstartfase lastig. Toch hebben we in de eerste fase tot 2022 veel kunnen realiseren, zoals:

- Groei van het WEL netwerk en deelnemersveld. Daarin zien we terug dat het concept van positieve gezondheid wordt omarmd als basis voor een vitale, krachtige samenleving.
- Twee leergangen gestart vanuit de [WEL Academie](#).
- Knipkaarten ontwikkeld voor lokaal maatwerk via (proces)ondersteuning en werk/leersessies.
- De podcast [Weldoeners](#)

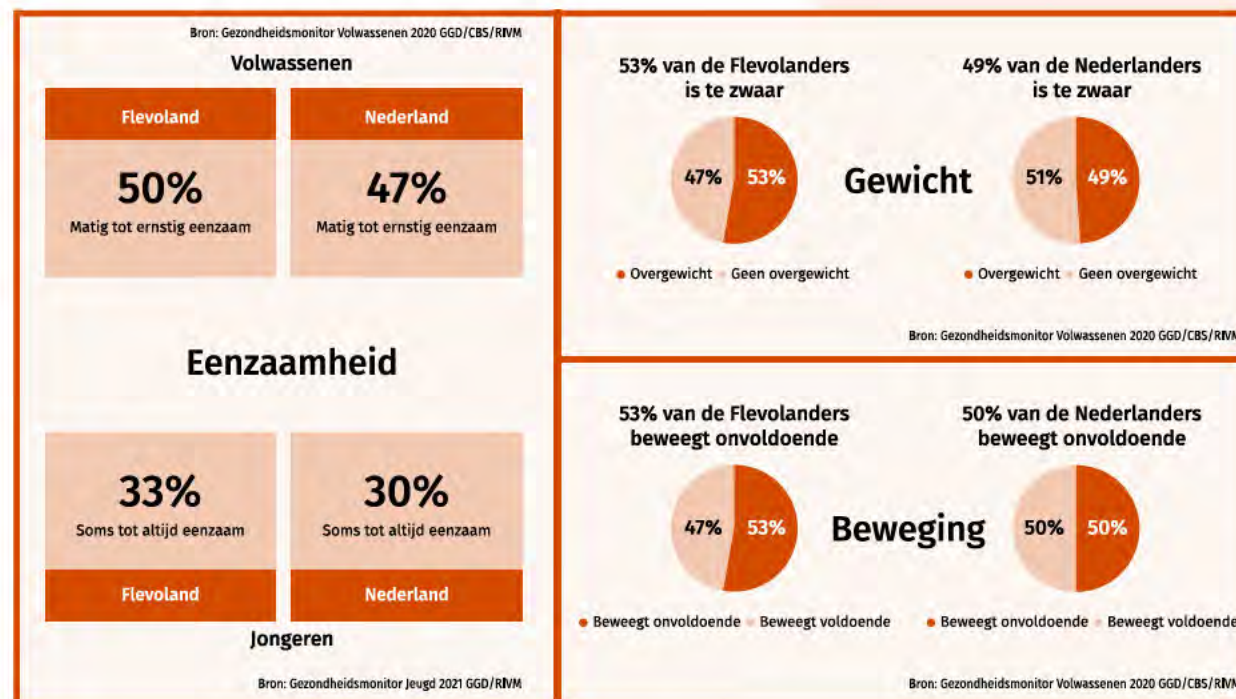
Parallel hieraan groeit de behoefte naar concrete toepassing: hoe dan! Daarom staat fase 2 (2023 t/m 2025) van WEL in Flevoland in het teken van toepassen, uitvoeren en implementeren, en ligt de nadruk op de praktijk. In de volgende fase willen we ook de verbinding maken met leefomgeving; een (positief) gezonde leefomgeving voor vitale en veerkrachtige inwoners. Zowel het verbinden van initiatieven en organisaties als het faciliteren bij verdere ontwikkeling en uitbreiding ondersteunend aanbod krijgt aandacht van en via WEL in Flevoland.

1.1 Urgentie

Na het vaststellen van de Omgevingsvisie FlevolandStraks, wilden diverse organisaties samenwerken in een regionaal netwerk rondom een brede kijk op gezondheid. Deze netwerkbeweging kwam voort uit een gedeelde behoefte en ambitie om de gezondheid en sociale veerkracht van Flevolandse te verbeteren. Vanuit de provincie is het initiatief genomen om deze beweging verder te brengen als een programmalijn van Krachtige Samenleving. Gaandeweg kwam het concept 'positieve gezondheid' naar voren als bindende factor van alle verschillende partijen: een brede kijk op gezondheid, gericht op eigen regie en verantwoordelijkheid van de inwoner.

1.1.1 Van ziekte naar gezondheid

Binnen de gezondheids- en zorgsector hebben we het meestal over ziekte en genezen. Het huidige zorgstelsel is hier ook in sterke mate op gericht. Gezondheid is lange tijd gedefinieerd als de afwezigheid van (fysieke) ziekte, maar deze manier van denken is niet langer houdbaar. Veel mensen krijgen vroeg of laat te maken met ziekte, ongevallen en lichamelijke en/of geestelijke problemen. Zeker omdat we allemaal gemiddeld ouder worden, wordt de gezondheidszorg onbetaalbaar. In Flevoland wordt dit versterkt door de dubbele vergrijzing, grotere sociale ongelijkheid (hoger werkloosheidspercentage en lager inkomen t.o.v. Nederlands gemiddelde) en meer inwoners met een ongezonde leefstijl

(meer overgewicht en onvoldoende beweging). Overigens richten we ons niet alleen op zaken waar Flevoland lager scoort dan het landelijk gemiddelde; alle kenmerken die een belangrijke rol spelen bij veerkracht en gezondheid zijn de moeite waard om te verbeteren.

Om dit te doorbreken is een trendbreuk nodig: we stellen gezondheid en gedrag centraal en leggen daarbij de focus op wat wél mogelijk is en wat Flevolandse wél kunnen en willen. Het uitgangspunt daarbij is dat Flevolandse zelf in staat zijn om regie te voeren over hun gezondheid en (sociale) veerkracht.

De zes pijlers van positieve gezondheid

- Lichaamsfuncties – Ik voel me gezond en fit
- Mentaal welbevinden – Ik voel me vrolijk
- Zingeving – Ik heb vertrouwen in mijn eigen toekomst
- Kwaliteit van leven – Ik geniet van mijn leven
- Sociaal maatschappelijk participeren – Ik heb goed contact met andere mensen
- Dagelijks functioneren – Ik kan goed voor mezelf zorgen

Bron: <https://mijnpositievegezondheid.nl/>

1.1.2 Positieve gezondheid

Voor de inhoudelijke visie en verankering van deze programmalijn is aangesloten bij het concept 'positieve gezondheid'. We volgen daarin de definitie van Machteld Huber: "het vermogen van mensen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven". Het gaat over gezond zijn en blijven (preventie) en over het leven met een gebrek of chronische ziekte en er toch het beste van maken. Daarmee wordt meer dan alleen fysieke gezondheid bedoeld, namelijk ook goed in je vel zitten en een zinvol leven leiden met familie, burens en/of vrienden

in de nabijheid. Daarvoor richten we ons meer dan voorheen op inwoners die (nog) niet in aanraking zijn gekomen met de zorg om te werken aan preventie en gezondheidsbevordering.

Deze denkwijze sluit ook aan bij de agenda van de Zorgetafel en verschillende landelijke programma's en ontwikkelingen.

1.2 Netwerk en rol

Voor deze programmalijn is het lange termijn doel om bij te dragen aan een bredere kijk op gezondheid, zodat meer professionals en beleidsmakers

inzetten op preventie en gezondheidsbevordering en zodat meer randvoorwaarden zijn gerealiseerd om dat mogelijk te maken. Dit is vertaald naar vijf operationele doelen:

1. Meer inwoners gaan zelf aan de slag met het bevorderen van hun eigen gezondheid en sociale veerkracht.
2. Meer professionals en beleidsmakers zijn actief met het gedachtengoed van positieve gezondheid (focus op preventie en gezondheidsbevordering).
3. Professionals en beleidsmakers weten welke initiatieven bestaan op het gebied van preventie en gezondheidsbevordering, en zijn meer bekend met wat wel en wat niet werkt.
4. Meer organisaties buiten de sector van zorg, gezondheid en welzijn leveren een bijdrage aan gezondheid.
5. Er is meer bewustwording voor een zorginfrastructuur die gericht is op preventie en gezondheidsbevordering – meer randvoorwaarden hiervoor zijn gewaarborgd.

De verandering in het denken en doen is complex en vraagt om een lange adem. Daarom hebben we gekozen voor een meerjarige, programmatische aanpak. Deze is domein- en sector-overstijgend en vraagt om samenwerking met organisaties die zich vanuit verschillende invalshoeken bezighouden met preventie, welzijn en gezondheid. Hoewel het doel helder is, wordt de weg ernaartoe gaandeweg ontdekt, ontwikkeld, geëvalueerd en bijgestuurd.

1.2.1 WEL in Flevoland

Na een oriëntatieperiode is de beweging 'positieve gezondheid in Flevoland' begin 2020 van start gegaan onder de naam [WEL in Flevoland](#). WEL is een provinciaal platform voor kennis en inspiratie, met een activiteiten aanbod en mogelijkheden voor uitwisseling van kennis en ervaring op het gebied van positieve gezondheid, preventie en gezondheidsbevordering. Het platform is geïnitieerd door de provincie in overleg met gemeenten en de GGD. Met WEL geven we een langdurige impuls aan de beweging van ziekte en genezen naar gezondheid, leefstijl en wat wél kan. We zijn gestart met een programmaplan van vier jaar. Dit is doorgegroeid tot een negenjarige coalitieperiode-overstijgende aanpak van '3 x 3': drie fasen van elk drie jaar (2020 – 2028). Inmiddels is fase 1 afgerond en zijn we gestart met fase 2.

WEL in Flevoland vormt een dynamisch en groeiend netwerk van organisaties die een bijdrage leveren en/of gebruik maken van het ondersteunend aanbod. Het platform kan alleen succesvol zijn doordat veel partners eraan bijdragen, van zorgaanbieders tot gemeenten, van sport- en cultuursector tot natuurorganisaties. Sommige partijen dragen actief bij, andere komen om te leren en informatie op te doen. De vaste kern wordt gevormd door een programmabureau van Flever, GGD, Proscop en Elaa². De provincie faciliteert bij onderzoek en communicatie

Partners van WEL in Flevoland:

ProScoop

ivn natuur
educatie

en subsidieert het programmabureau. Vanuit het regionale niveau benaderen we inwoners niet direct, maar ondersteunen we gemeenten, gemeentelijke netwerken en zorg- en welzijnsorganisaties die direct contact met inwoners en cliënten hebben. Waar nodig helpen we om positieve gezondheid te vertalen naar lokale vraagstukken en ondersteunen maatschappelijke instellingen en (vrijwilligers)organisaties.

1.3 Werk in uitvoering

Met de vijf operationele doelen als leidraad zijn we in 2020 van start gegaan. Na de kick-off van WEL in januari 2020, kwamen we in maart van dat jaar in de eerste lockdown van de coronaperiode terecht. Dat maakte de opstartfase lastig. Desondanks hebben we

in de eerste fase tot 2022 veel kunnen realiseren:

- Ondersteuning van de lokale netwerken van WEL op basis van een behoeftepeiling bij de gemeenten: in Urk onder de naam [Durf!](#) en in Almere en Lelystad onder de naam WEL.
- Inrichten van een digitaal platform om kennis en inspiratie te delen via de [website](#) en andere media: [verhalen](#), blogs, de podcast [Weldoeners](#), [video's](#) en goede [initiatieven](#). Hieraan gekoppeld is een communicatiewerkgroep actief om het concept positieve gezondheid (verder) te verspreiden.
- Oprichten van de [WEL Academie](#) voor deskundigheidbevordering en het organiseren van (virtuele) bijeenkomsten en netwerkactiviteiten. Vanuit de WEL Academie zijn twee leergangen

² Proscop en Elaa maken deel uit van de Regionale Ondersteuningsstructuur in Nederland gericht op goede zorg en gezondheid dichtbij. Proscop heeft als werkgebied de regio Noordoost-Nederland inclusief Flevoland, en Elaa Amsterdam en Almere.

- ontwikkeld gericht op de toepassing van positieve gezondheid en zijn er verkorte leergangen opgesteld voor directeuren en bestuurders.
- Inspiratiesessies en netwerkgesprekken met lokale en regionale (potentiële) partners, bijvoorbeeld op het gebied van sport en bewegen, natuur en gezondheid (IVN en Staatsbosbeheer), kunst en gezondheid, mentale gezondheid, en taal en gezondheid.
 - Uitbreiding van WEL naar deelnemers van de Zorgtafel en de Human Capital Agenda Zorg & Welzijn, en met welzijns- en vrijwilligersorganisaties
 - Inrichten van een [monitor positieve gezondheid](#); gelanceerd in maart 2022.
 - Twee onderzoeksprojecten: doorbaken van armoedepatronen en positieve gezondheid bij ouderen.
 - Er zijn knipkaarten ontwikkeld voor lokaal maatwerk via (proces)ondersteuning en werk/leersessies voor gemeenten, patiëntenraden, adviesraden en eerstelijnszorg.
 - Op landelijk niveau is een netwerk opgebouwd waaraan het Institute for Positive Health, het programma Alles is Gezondheid en het RIVM deelnemen.

Inmiddels staat er een stevig netwerk en groeit WEL in Flevoland snel: diverse organisaties in de sectoren zorg en welzijn, natuur, sport, kunst en cultuur, alsook

Samen trots op

- Het omarmen van positieve gezondheid als basis voor een vitale, krachtige samenleving.
- Het platform WEL en de groei van het netwerk en deelnemersveld.
- De WEL Academie
- De regionale aanpak Eenzaamheid die doorloopt in 2023, nadat de projectfinanciering is gestopt.

overheden, de Flevolandse Patiëntenfederatie en het Centrum voor Levensvragen hebben positieve gezondheid omarmd en opgenomen in hun visie en beleid.

De eerste fase van WEL (periode 2020 t/m 2022) stond in het teken van aanjagen, inspireren, netwerkontwikkeling, verbinden, en verspreiden van het gedachtegoed van positieve gezondheid. Inmiddels wordt dit gedachtegoed steeds bekender bij professionals en beleidsmakers³.

1.3.1 Regionale aanpak Eenzaamheid

Eenzaamheid is een toenemend probleem in onze samenleving. Tijdens de coronapandemie werd dit pijnlijk duidelijk en nam eenzaamheid toe; vooral onder alleenstaanden, en zowel jongeren als

ouderen. Eenzaamheid heeft negatieve gevolgen voor de (mentale) gezondheid en kan zelfs leiden tot depressie. De gevolgen drukken op individuele veerkracht en de mate van participatie en daarmee op de draagkracht van de samenleving als geheel. Ook in Flevoland is deze ontwikkeling aanwezig, hoorbaar en zichtbaar. Provinciale Staten hebben binnen het coronamaatregelenpakket budget beschikbaar gesteld voor het tegengaan van eenzaamheid ([najaar 2020](#)).

Flevo heeft een regionaal plan van aanpak 'Eenzaamheid' opgesteld, gericht op de behoefte van gemeenten, maatschappelijke instellingen en vrijwilligersorganisaties, en aanvullend op lokale initiatieven. Deze regionale aanpak is in nauwe verbinding met het programma WEL tot stand gekomen, omdat eenzaamheid, mentale gezondheid en veerkracht sterk met elkaar te maken hebben. De aanpak bestaat uit samenhangende elementen zoals de inventarisatie van (lokale) vragen en knelpunten, het verzamelen van succesvolle initiatieven, het bieden van maatwerkondersteuning aan gemeenten, de uitwisseling van kennis en expertise, en onderzoek en monitoring (zie [Provinciale Statenmededeling, december 2021](#)).

Op 8 oktober 2021 vond de aftrap plaats in De Kubus in Lelystad; een half jaar later dan gepland vanwege lockdown-maatregelen. Er vonden gesprekken plaats met experts en ervaringsdeskundigen, en presentaties

³ Bijvoorbeeld terug te zien in de coalitieakkoorden van de Flevolandse gemeenten ([Almere](#), [Dronen](#), [Lelystad](#), [Noordoostpolder](#), [Urk](#) en [Zeewolde](#)) en [het beleid van de GGD](#).

©Shutterstock

over praktijkvoorbeelden. De aanpak heeft tot dusver opgeleverd:

- Conferentie Eenzaamheid eind 2022 met een lezing van Ronald Giphart, workshops, de lancering van de videoclip 'Hoe het gaat' ([lied over eenzaamheid door Thomas Gerla](#)), en een reizende tentoonstelling met foto's, verhalen en quotes van Flevolandse.
- In aanloop naar de Week tegen Eenzaamheid - 29 september t/m 6 oktober - een interview bij Omroep Flevoland en [informatiepagina](#).
- Frequent onder de aandacht brengen van (aspecten van) eenzaamheid via de [website](#), social media, Omroep Flevoland en de nieuwsbrief van Flever.
- Maatwerkondersteuning bij vier gemeenten. Dit resulteerde onder andere in de coalitie [Een tegen Eenzaamheid Lelystad](#) en de [coalitie ZeewoldeSamen](#). De provincie is daarbij coalitiepartner.
- Constructieve samenwerking tussen alle gemeenten, ondersteund door Flever, waarbij kennis en expertise wordt gedeeld en gezamenlijk wordt ingezet op scholing voor welzijnswerkers die dagelijks geconfronteerd worden met de impact van eenzaamheid. Hieruit is een [provinciaal uitwisselingsplatform Eenzaamheid](#) voortgevloeid, waarbij de vijf pijlers van de landelijke aanpak leidraad zijn: bestuurlijk commitment, creëer een

sterk netwerk, betrek eenzamen zelf, werk aan een duurzame aanpak, en monitoring en evaluatie.

1.3.2 Raakvlakken met andere thema's

Positieve gezondheid heeft veel raakvlakken met andere thema's en beleidsterreinen waar de provincie een rol heeft. Natuurorganisaties, Sportservice Flevoland en Kunstlink hebben in de eerste fase een actieve bijdrage geleverd aan de doelstellingen van WEL in Flevoland. Op incidentele basis hebben we gezamenlijk projecten uitgevoerd, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid samen met landbouw ([gezonde voeding en voedseleducatie](#)), met cultuur op het gebied van laaggeletterdheid, en vanuit sport is een onderzoek gedaan naar beweegvriendelijke buitenruimte⁴.

Onder de vlag van financiële weerbaarheid, cruciaal voor welbevinden en veerkracht, heeft de provincie een vierjarig onderzoekstraject gefinancierd naar het doorbreken van patronen van armoede. Ook heeft, op verzoek van Provinciale Staten, [TNO onderzoek](#) verricht op het thema energieweerbaarheid/-armoede. Daarnaast draagt het programma WEL bij aan de Human Capital Agenda Zorg & Welzijn, de uitvoering van de agenda van de Zorgtafel en de preventiecoalitie Flevoland Gezond & Wel.

⁴ Beweegvriendelijke omgeving is als vijfde thema toegevoegd aan de [geactualiseerde Sportnota 2019-2023](#) met als doel om enerzijds bij te dragen aan een actievere en gezondere leefstijl en anderzijds de groei van de kernsporten te stimuleren. In dit kader heeft Sportservice Flevoland de opdracht gekregen om een kanskaart te ontwikkelen.

Doorbreken van patronen van armoede

[Het vierjarige PRIO-onderzoekstraject](#) (Preventie Remmende Intergenerationele Overdracht, 2019 - 2022) is gestart met de vraag: welk thema of probleem kom je in je gemeente tegen dat intergenerationeel wordt overgedragen en armoede doorbreekt of voorkomt? Dit traject is gekoppeld aan de Werkplaats Sociaal Domein en ondersteund door de zes gemeenten. Het onderzoek resulteerde in concrete actielevvragen zoals:

- Hoe bereiken we kinderen uit gezinnen met een lage sociaaleconomische status?
- Wat zijn de uitdagingen in opvoeding voor ouders?
- Hoe vergroten we financiële weerbaarheid onder jongeren (denk aan het weerstaan van verleidingen via social media)?
- Wat is het perspectief van scholieren op een goed leven en welzijn thuis en op school?

Dit heeft geleid tot een overzicht van werkzame en belemmerende factoren, modellen en tools voor samenwerking met ouders, scholen en zorgprofessionals en een lijst met kansrijke interventies. Het NRC heeft [twee pagina's gewijd](#) aan het PRIO-onderzoek naar eerste generatie studenten.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid heeft grote invloed op gezondheidsvaardigheden en (economische) zelfredzaamheid. Hier is een kruisbestuiving ontstaan tussen Krachtige Samenleving en Cultuureducatie ([zie motie](#) en [mededeling laaggeletterdheid](#)). Deze samenwerking heeft geleid tot de volgende resultaten:

- Laaggeletterdheid is opgenomen in de subsidieregels Innovatiefonds Bibliotheekfunctie 2022-2025, waarbij minimaal 15% van het subsidiebudget van bibliotheken moet worden besteed aan innovaties om laaggeletterdheid te verminderen.
- Bibliotheeknetwerk Flevoland heeft in 2020 een incidentele subsidie ontvangen om de aanpak laaggeletterdheid aan te jagen en laaggeletterdheid is nu structureel ingebed binnen de bibliotheken.
- Met de gemeenten is een [Regioplan laaggeletterdheid](#) opgesteld.
- Vanuit de provincie is financieel bijgedragen aan het onderzoeksproject '[Nu begrijp ik je](#)'. Dit onderzoek wordt geleid door Windesheim en is gekoppeld aan de Werkplaats Sociaal Domein.

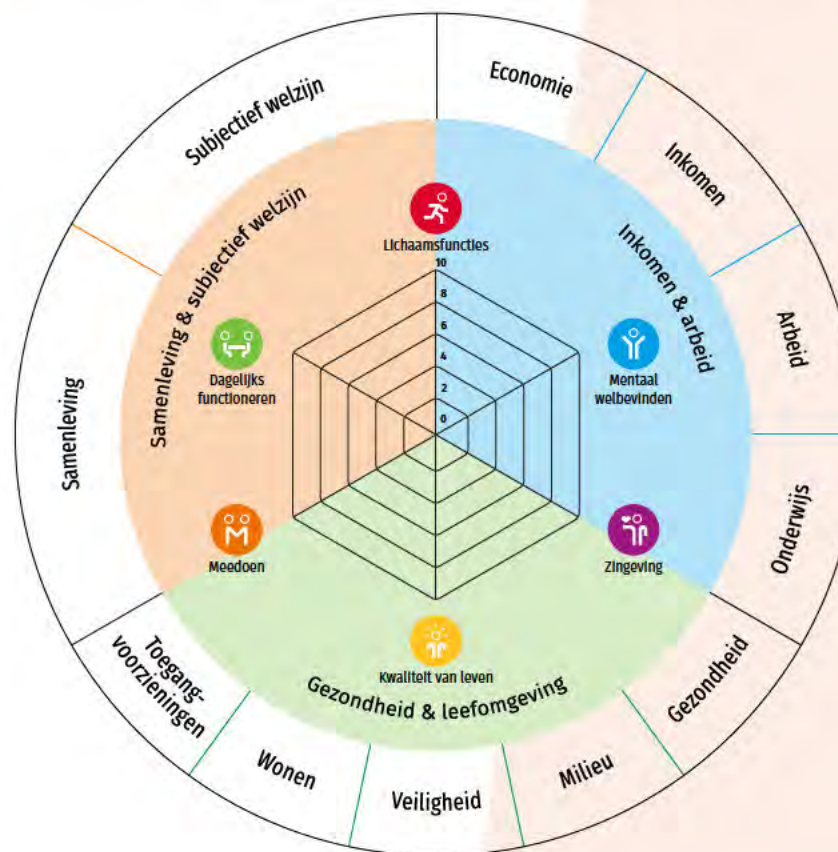
1.4 En verder ...

We merken dat de behoefte naar concrete toepassing van positieve gezondheid groeit: #hoe dan! Daarom staat fase 2 (2023 t/m 2025) van WEL in het teken van toepassen, uitvoeren en implementeren, en ligt de nadruk op de praktijk. Vanuit de provincie zullen we dit faciliterend, vraaggericht en met zoveel mogelijk maatwerk ondersteunen (zie [plan van aanpak 2020 - 2023](#)). De ondersteuning van de provincie loopt voor een groot deel via de subsidie aan Flevier en hun programma Positieve Gezondheid en via een incidentele subsidie aan de GGD (2020 – 2023).

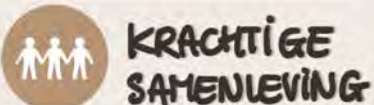
Ook willen we in de komende periode nadrukkelijk (weer en meer) aandacht schenken aan natuur en gezondheid in combinatie met bewegen in de natuur. Dit onder het motto “positief gezonde Flevolandse in een positief gezonde omgeving”. In de afgelopen jaren is de belangstelling voor en behoefte aan deze combinatie sterk toegenomen. Daarbij worden de pijlers van positieve gezondheid vertaald naar aspecten in de leefomgeving. Het uitgangspunt daarbij is de koppeling van het gedachtegoed van positieve gezondheid met dat van de [brede welvaartsmonitor](#). Vanuit deze invalshoek gaan we op zoek naar (nieuwe) samenwerkingsverbanden. Vanuit de provincie wordt bekeken of het haalbaar is om te starten met een verkenning van de gezonde leefomgeving, mogelijk aansluitend op de IPO werkgroep gezonde leefomgeving (gekoppeld aan de Omgevingswet).

Zowel het verbinden van initiatieven en organisaties als het faciliteren bij verdere ontwikkeling zal ondersteund worden door WEL in Flevoland. Daarbij denken we onder andere aan het betrekken van scholen en onderwijsinstellingen. Tijdens de [jaarafsluiting met theatercollege van Erik Scherder op 8 december 2022](#) werd duidelijk hoe nieuwe

wetenschappelijke inzichten handvaten bieden voor het verder brengen van positieve gezondheid. Muziek, dansen en bewegen blijken van vitaal belang voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren, maar ook om veroudering tegen te gaan en de kwaliteit van leven van bijvoorbeeld mensen met dementie te vergroten. Hier valt nog een wereld te winnen!

TOEKOMSTBESTENDIGE GEZONDHEIDSZORG

SAMENWERKEN AAN GOEDE EN BEREIKBARE ZORG
VOOR FLEVOLANDERS. WE ZETTEN IN OP KRACHTIGE
SAMENWERKAFSPRAKEN VOOR ZORG EN PREVENTIE.

URGENTIE

- Vergrijzing / toename kwetsbare ouderen
- Tekort zorgpersoneel / mantelzorgers
- Steeds meer mensen hebben zorg nodig
- Groei van Flevoland
- Bereikbaarheid & betaalbaarheid onder druk

VERSHUIVING &
VERANDERING
NAAR JUISTE ZORG
OP DE JUISTE PLEK

WERK IN UITVOERING IN SAMENWERKING

Getijde (1,5 lijns voorziening)

Spoodstraat Ouderen (acute zorg)

Gezondheidscentrum Het Vlie

Inspiratiesessie Ouderen

Preventiecoalitie
FLEVOLAND
Gezond
& Wel

Regioperspectief

ONZE ROL

- lobby
- ondersteunend bij kanteling zorglandschap
- actief deelnemer
- faciliterend bij bureau Zorgtafel

SAMEN TROTS

OP
DE STEVIGE REGIONALE
SAMENWERKING IN FLEVOLAND

we zijn hiermee
voortloper in Nederland!

EN VERDER ...

VERTALEN
LANDELIJKE TRENDS
NAAR DE
REGIO

- langer zelfstandig
 - zelf thuis digitaal ... als het kan
 - meer preventie
- ZORG LANDSCHAP
KANTELT

©Shutterstock

2. Toekomstbestendige gezondheidszorg

Samenvatting

De toegankelijkheid en bereikbaarheid van de zorg staat onder druk. Gezien de vergrijzing, het toenemende tekort aan personeel en mantelzorgers, en de groei van Flevoland, is de verwachting dat de zorgvraag de komende jaren alleen maar zal stijgen. Binnen de programmalijn Toekomstbestendige gezondheidszorg werken we aan een zorglandschap en -aanbod dat past bij de behoeften en mogelijkheden van Flevoland in 2030 en daarna. Daarbij zetten we in op een kanteling van het zorglandschap: van ziekte en genezen naar gezondheid, gedrag en preventie.

Eind 2019 is [Zorgtafel Flevoland](#) ontstaan: een samenwerkingsplatform met zorgverzekeraar, zorgaanbieders, de GGD, patiëntenvertegenwoordigers en overheden, waar wordt gewerkt aan kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg, en preventie en ervaren gezondheid. We zijn trots op de stevige regionale samenwerking met partijen uit het medisch en sociaal domein via de Zorgtafel Flevoland.

Krachtige Samenleving staat voor het goed onderhouden van netwerken en het daarbinnen faciliteren van samenwerkingen en projecten die leiden tot een betere inrichting van zorg- of preventieafspraken. Een aantal voorbeelden van ons werk in uitvoering zijn:

- Nieuwe anderhalvelijnsvoorziening: het [Getijde – Tijdelijk verblijf Lelystad](#).
- [Spoedstraat Ouderen](#)
- Doorontwikkeling van gezondheidscentrum [Het Vlie](#)
- Regionale preventiecoalitie [Flevoland Gezond en Wel](#)
- Gezamenlijk regioperspectief met gedragen en geprioriteerde opgaven
- Organiseren van [inspiratiesessie Ouderen](#)

De knelpunten in de zorg en de schaa sprong die Flevoland gaat maken (ambitie om >100.000 woningen te bouwen), zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom is er een nauwe samenwerking opgezet met de woonopgave in het traject Wonen, Welzijn en Zorg. De benodigde transformatie in de zorg en de kanteling naar (meer) preventie heeft immers directe gevolgen voor ruimtelijke inrichting. Als we een (draag)krachtige samenleving willen creëren, moeten voorzieningen en structuren voor zorg en preventie op een passende manier worden ingericht ("we bouwen geen huizen, maar een vitale samenleving"). Deze ontwikkelingen vragen om een andere kijk op de woning en leefomgeving, waarbij maatwerk en diversiteit nodig zijn. Voor de komende periode blijven we op dit traject inzetten.

2.1 Urgentie

2.1.1 Landelijke trends en inzet

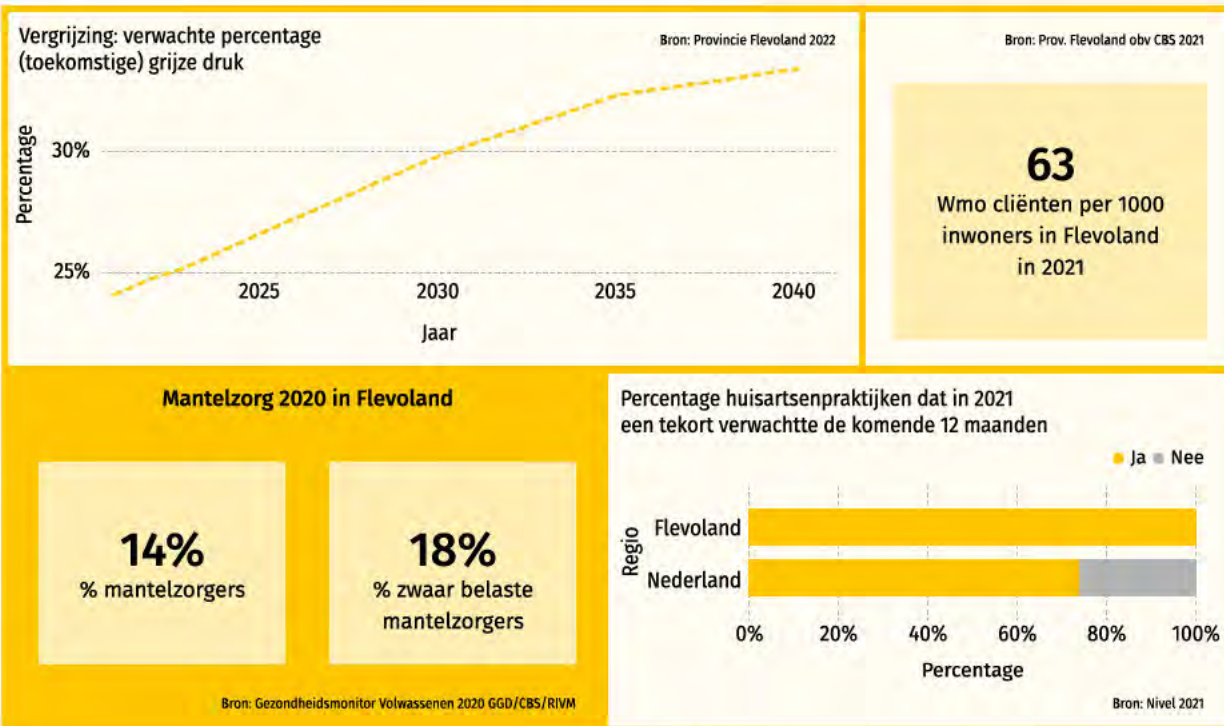
Nederland kent een uniek zorgstelsel, waarin toegankelijkheid voor iedereen centraal staat. Deze toegankelijkheid staat onder druk door toenemende personeelstekorten, stijgende zorgvraag en complexiteit daarvan, en (dubbele) vergrijzing. Tijdens de coronacrisis werd de urgentie van toekomstbestendige gezondheidszorg nog zichtbaarder: ziekenhuizen raakten overbelast, planbare zorg werd uitgesteld en men kon niet altijd terecht voor acute zorgvragen.

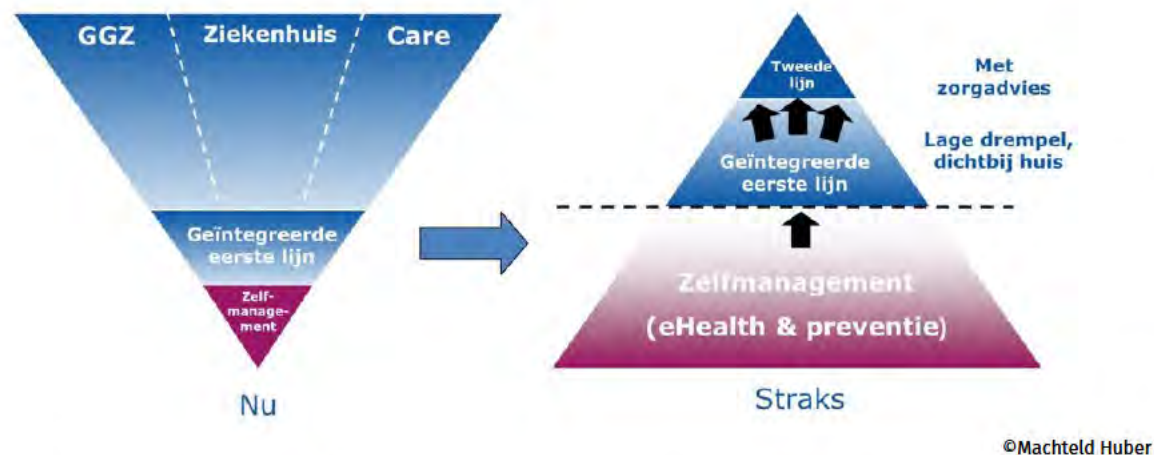
Er zijn op korte termijn verschuivingen en veranderingen binnen het huidige stelsel nodig om de zorg voor iedereen toegankelijk en betaalbaar te houden. Zonder ingrijpen worden zorgkosten onhoudbaar. Ook is het belangrijk om zorg waar mogelijk te voorkomen (preventie). Daarom wordt er landelijk door allerlei partijen ingezet op [de Juiste Zorg op de Juiste Plek](#) en [Passende Zorg](#). In september 2022 is het [Integraal Zorg Akkoord \(IZA\)](#) tot stand gekomen: een akkoord tussen het ministerie van VWS en diverse zorgpartijen waarin is vastgelegd hoe zij samen werken aan de kwaliteit en de toegankelijkheid van de zorg en beheersing van de kosten. Het IZA gaat ook over de verbinding met het sociaal domein, gezondheid en preventie.

Hiervoor wordt uitgegaan van betere samenwerking tussen verschillende sectoren binnen de zorg en daarbuiten, gericht op het voorkómen van dure zorg, zorg dicht(er)bij, en zorg vervangen door bijvoorbeeld eHealth. Deze concepten en de daarbij behorende programma's leiden tot waardevolle initiatieven. Maar om de genoemde knelpunten het hoofd te bieden is er meer nodig; daarvoor moeten we (blijven) werken aan een transformatie van de zorg, versterking van preventie en vervlechting met het sociaal domein.

2.1.2 Regionale trends en inzet

Deze landelijke ontwikkelingen zien we ook in Flevoland, hoewel Flevoland vanuit historie een andere demografische opbouw kent ten opzichte van de rest van Nederland. Flevoland kenmerkt zich door een relatief grote groep kwetsbare inwoners en een relatief grote groep inwoners die tegelijkertijd vergrijst, in combinatie met relatief weinig (intramurale) voorzieningen per inwoner. Hierdoor is de impact van deze trends op het zorglandschap groot.

Dit zien we terug in een flinke stijging in het verwachte percentage grijze druk, grote druk op mantelzorgers, huisartsentekort en een hoog aantal WMO-cliënten.

Hoewel de provincie geen wettelijke taak heeft op het gebied van zorg, is goede zorg voor de provincie en haar inwoners van groot belang. Zo staat in de [perspectievenbrief 2020 -2024](#) regionale gezondheidszorg benoemd als strategisch thema en stelden Provinciale Staten via de [contourenschets Krachtige Samenleving](#) dat de provincie moet bijdragen aan een samenleving die gezond, welvarend en betrokken is. Daarvoor hebben we een stevige, toekomstbestendige zorginfrastructuur nodig. In deze programmalijn kunnen wij hier dankzij de [impuls van Provinciale Staten](#) extra op inzetten. Het sociaalmaatschappelijk belang van toegankelijke en bereikbare zorg en het economisch belang van deze sector (werkgelegenheid en vestigingsklimaat) geven aanleiding om als provincie, samen met partners, hierop te acteren.

Bovendien zien we dat zorg- en preventieafspraken steeds meer regionaal worden georganiseerd in netwerken. Daar waar mogelijk moeten (zorg)vragen ook door andere sectoren worden afgevangen, en via preventie moeten gezondheidsproblemen zoveel mogelijk worden voorkomen. Hierbij zetten we in op een kanteling in het denken over zorg en gezondheid: van zorg en genezen naar zelfmanagement met behulp van eHealth en preventie. Op die manier blijft de zorg, ondanks de stijgende zorgvraag, toch toegankelijk voor de mensen die het echt nodig hebben.

2.2 Netwerk en rol

Eind 2019 is [Zorgtafel Flevoland](#) ontstaan. Dit is een samenwerkingsplatform met zorgverzekeraar Zilveren Kruis, zorgaanbieders, de GGD, patiëntenvertegenwoordigers en overheden. Onder leiding van een onafhankelijk voorzitter werken we samen aan een duurzame infrastructuur voor zorg en preventie. Er wordt ingezet op de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg, en

preventie en ervaren gezondheid. Provinciale Staten zijn via [informerende sessies](#) en [mededelingen](#) meegenomen in de voortgang van de Zorgtafel.

Vanuit Krachtige Samenleving dragen wij op verschillende manieren bij aan de Zorgtafel:

- Actieve deelname. Dit doen we door ons netwerk goed te onderhouden, uit te breiden en in te zetten, en door onze kennis te vergroten en te delen. Wegens onze betrokkenheid bij diverse thema's van de Zorgtafel zijn we een volwaardige (gespreks) partner.
- Faciliteren door bemensing van het Bureau Zorgtafel en financieren van de onafhankelijke voorzitter. Dit doen we samen met Zilveren Kruis. Het bureau ondersteunt de onafhankelijke voorzitter, bereidt de bestuurlijke bijeenkomsten voor, organiseert conferenties, verbindt projecten en initiatieven in de regio, en agendeert knelpunten en landelijke ontwikkelingen.
- Ondersteunen van de inbreng van inwoners via de [Flevolandse patiëntenfederatie](#), stichtingen en via de programmalijn Versterken van Inwoners van [Flevoer](#).
- Inzet van onze contacten met landelijke instanties en overheid voor de gezamenlijke ambities. Ook werkt de provincie aan nauwere samenwerking met landelijke instituten zoals de Nederlandse Zorgautoriteit.
- Koppeling met de arbeidsmarkt via de sectortafel Zorg & Welzijn.

- Communicatie tussen deelnemende partijen en richting inwoners. Dit doen we via [maandelijks nieuwsbrieven](#), contacten met Omroep Flevoland ([elke vier weken een item op het gebied van zorg](#)). Ook hebben we een actieve rol in de werkgroep communicatie, waarin alle deelnemende partijen van de Zorgtafel zijn vertegenwoordigd.
- Benutten van het netwerk van de Zorgtafel en de aanwezige kennis binnen Krachtige Samenleving om andere beleidsterreinen en initiatieven binnen de provincie te voeden. Zo betrekken we onze contacten ook in het traject Wonen, Welzijn en Zorg.

2.3 Werk in uitvoering

Het goed onderhouden van netwerken en het daarbinnen faciliteren van samenwerkingen en projecten die leiden tot een betere inrichting van zorg- of preventieafspraken: dat is waar Krachtige Samenleving voor staat. Concrete voorbeelden zijn:

- Procesbegeleiding voor en ondersteuning van de realisatie van een nieuwe anderhalvelijnsvoorziening: het [Getijde – tijdelijk verblijf Lelystad](#), geopend in oktober 2022.
- Het benadrukken van het belang van toegankelijke acute zorg leidde tot de [Spoedstraat Ouderen](#). De Spoedstraat Ouderen trad in februari 2022 in werking en heeft in oktober 2022 de bereikbaarheid uitgebreid en is toen ook gekoppeld aan het Getijde.
- Ondersteuning voor de verdere ontwikkeling van gezondheidscentrum [Het Vlie](#) in Emmeloord.

Samen trots op

- De stevige regionale samenwerking met partijen uit het medisch en sociaal domein in Flevoland. Hiermee zijn we voorloper in Nederland.
- De regionale preventiecoalitie Flevoland Gezond en Wel
- Het ontwikkelen van een gedragen, landelijke subsidieaanvraag voor een regionale preventiecoalitie [Flevoland Gezond en Wel](#), gestart in maart 2022. De preventiecoalitie komt voort uit de Zorgtafel Flevoland. Vanuit Krachtige Samenleving faciliteren we en dragen we inhoudelijk en financieel bij.
- Het ontwikkelen van een gezamenlijk regioperspectief met gedragen en geprioriteerde opgaven. Dit regioperspectief benutten we voor nauwere samenwerking met de Nederlandse Zorgautoriteit.
- Vanuit de Zorgtafel hebben we via lobbytrajecten en gesprekken de afgelopen periode meermaals aandacht gevraagd voor knelpunten in de zorg.
- Regiobrede implementatie van [OZOVerbindzorg](#). Dit is een communicatie- en samenwerkingsplatform dat de juiste mensen, organisaties en informatie bij elkaar brengt. Het platform is ontwikkeld voor

gebruik voor en door zorgontvangers, ouders en jeugdigen, persoonlijke relaties/mantelzorgers en zorgprofessionals, om zorg te verbinden en elkaar te ondersteunen. Zo kan een wijkverpleegkundige via OZO gemakkelijk een bericht uitzetten aan de huisarts en mantelzorger in plaats van (herhaaldelijk) telefonisch contact te maken.

- Het stimuleren van verdere implementatie van het [project Zorgcoördinatie](#) in diverse regio's.
- Afstemming met en verbinding tussen gemeenten via portefeuillehoudersoverleggen.

Het organiseren van de [inspiratiesessie Ouderen](#), die plaatsvond in april 2022. Hier kwam het gesprek op gang over ketensamenwerking en verbindingsprojecten. Op dit moment wordt er gewerkt aan het opzetten van een regionale Proeftuin Ouderen waarmee wordt ingezet op betere ketensamenwerking.

- Het agenderen van de [huisartsenproblematiek](#) en werken aan oplossingen ervan.
- Het informeren van inwoners via de [videoserie Krachtige samenleving](#) waarin thema's als inrichting van zorg en preventie diverse keren voorbijkwamen.

Regionale preventiecoalitie Flevoland Gezond en Wel

Een betere gezondheid van inwoners en zo veel mogelijk voorkomen van gezondheidsproblemen door tijdig in te grijpen. Dit is het doel waar de regionale preventiecoalitie Flevoland Gezond en Wel drie jaar mee aan de slag gaat, dankzij een subsidie van het ministerie van VWS en cofinanciering van de provincie. De preventiecoalitie bestaat uit de zes gemeenten, Zilveren Kruis, de GGD, Flever, Medrie, REHA, welzijnsorganisaties, patiëntenfederatie, en de provincie. De aansturing is belegd bij de GGD, ondersteund door Proscop en Elaa. Ook het programma WEL in Flevoland draagt bij vanuit haar ervaring en netwerk. De coalitie is van start gegaan in maart 2022.

Met Flevoland Gezond en Wel willen we de samenwerking tussen het medisch en het sociaal domein versterken op drie resultaatgebieden:

1. Vergroten van toegankelijkheid en bereik van effectieve interventies gericht op gezond gewicht en valpreventie
2. Verbeteren van de samenwerking tussen huisartsen en welzijnsorganisaties
3. Vergemakkelijken van samenwerkingen via het operationaliseren van positieve gezondheid

De preventiecoalitie ondersteunt lokale activiteiten en initiatieven, benut lokale partijen en haakt aan bij de regionale infrastructuur. Dat biedt kansen om efficiënter in te zetten op preventie en een groter effect te bereiken: door de krachten (regionaal) te bundelen kunnen doelen worden behaald die door afzonderlijke partijen niet haalbaar zijn en worden drempels weggenomen om beter samen te werken rond preventie.

Regionale Proeftuin Ouderen

In afstemming met samenwerkingspartners is GGD Flevoland bezig met het opzetten van een regionale Proeftuin Ouderen: een heldere structuur voor passend, samenhangend, dekkend en effectief preventieaanbod voor thuiswonende ouderen. Hiermee willen de GGD en partners de druk op de zorg verminderen. De Proeftuin Ouderen zal bestaan uit drie pijlers:

1. Kennis van behoefte en huidig aanbod
2. Inzet van effectieve(re) interventies op basis van een beter beeld van hiaten en overlap
3. Netwerk om in de juiste tafels en met de juiste partijen te sturen

In 2023 wil GGD de eerste stappen zetten richting het vullen van deze pijlers. De nadruk zal liggen op preventie, waardoor ouderen van nu en van de toekomst langer en in goede gezondheid zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

©Talma Urk

2.3.1 Raakvlakken met andere thema's

Het meest duidelijke en urgente raakvlak van deze programmaliijn met andere terreinen is de relatie tussen een stevige zorginfrastructuur en de groei van inwoneraantal die Flevoland gaat maken. Gezien de knelpunten in de zorg en de ambitie om >100.000 woningen te bouwen in de regio, zijn wonen en zorg onlosmakelijk met elkaar verbonden. Als we een (draag)krachtige samenleving willen creëren, zullen we voorzieningen en structuren voor zorg en preventie op een passende manier moeten inrichten in het licht van deze schaa sprong. Anders zullen bestaande knelpunten, waaronder het huisartsentekort, de wachtlijsten in de GGZ en de druk op mantelzorgers, toenemen met het aantal inwoners. Daarom hebben we een nauwe samenwerking opgezet met de woonopgave, vormgegeven in het traject Wonen, Welzijn en Zorg.

Wonen, Welzijn en Zorg

Het traject Wonen, Welzijn en Zorg is gebaseerd op de vastgestelde [Woonagenda](#), [Samen maken we Flevoland](#) en de woonopgave daarin (>100.000). Het doel is om samen met gemeenten, corporaties, projectontwikkelaars, zorgaanbieders, taskforce Wonen en zorg, en zorgverzekeraar/zorgkantoor te komen tot een handlingsperspectief waarin zorg in brede zin geborgd is binnen de woonopgave. Dat betekent dat we een stevige netwerksamenwerking opbouwen, samen opgaven formuleren, afspraken maken over wat we samen doen op bovenlokaal/regionaal niveau en wat er aansluitend daarop lokaal gebeurt. Ook willen we goede concepten op het gebied van wonen, welzijn en zorg versnellen (veelal 'tussenwoonvormen': tussen zelfstandig wonen en intramurale zorg) en drempels wegnemen.

Vanuit Krachtige Samenleving leveren we projectleiding en -ondersteuning, en zijn we actief een netwerk aan het opbouwen. Samen met de betrokkenen stellen we in Q1 2023 een procesplan op, waarvoor we in Q3/4 2022 reeds allerlei verkennende gesprekken hebben gevoerd. Het huidige traject loopt door in 2023.

Het traject is ambitieus maar noodzakelijk als we voor alle (toekomstige) inwoners een Flevoland willen creëren waarin zij vitaal kunnen leven. Hiermee geven we ook invulling aan de kernspreek "we bouwen geen huizen, maar een vitale samenleving" en zorgen we voor waardevolle inbreng voor de strategische agenda en rijk-regio deal.

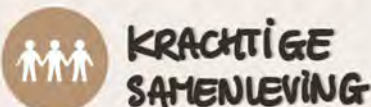
© Coloriet

2.4 En verder...

Zorgtafel Flevoland is een netwerk met een stevige basis. Dit netwerk biedt ons toegang tot de partijen die vorm en uitvoering geven aan zorg en preventie. Via de Zorgtafel halen we op hoe we op een waardevolle manier kunnen (blijven) bijdragen aan de toegankelijkheid daarvan voor onze inwoners. Het biedt een plek waar overwegingen, zorgen en ideeën, ook voorafgaand aan besluitvorming, kunnen worden gedeeld en meegewogen. In de komende periode willen we dit netwerk doorontwikkelen. Daarnaast willen we de Zorgtafel meer gaan gebruiken om landelijk beleid en ontwikkelingen vorm te geven voor Flevoland, bijvoorbeeld bij de invulling van het [Integraal Zorg Akkoord](#) en het [Gezond en Actief Leven Akkoord](#). Ook willen we de kennis en expertise van de Zorgtafel meer en breder inzetten voor doelstellingen van andere beleidsterreinen.

We blijven inzetten op het traject Wonen, Welzijn en Zorg en verwachten dat dit thema steeds belangrijker onderdeel wordt binnen Krachtige Samenleving. De benodigde transformatie in de zorg en de kanteling naar (meer) preventie heeft immers directe gevolgen voor ruimtelijke inrichting. Denk aan de uitstroom vanuit [beschermd wonen naar de wijk](#), de scheiding van wonen en zorg (apart gefinancierd en niet langer samen vanuit de Wet Langdurige Zorg) en de inzet op langer zelfstandig blijven wonen (uit [programma Wonen, Ondersteuning en Zorg](#): zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan). Deze ontwikkelingen vragen om een andere kijk op de woning en leefomgeving, waarbij maatwerk en diversiteit nodig zijn.

WE VERSTERKEN EN
VERBETEREN
ARBEIDSMARKT
ZORG & WELZIJN

WE VERSTERKEN
- DE INVLOED VAN -
ONZE INWONERS

URGENTIE

- Meer uitstroom zorgpersoneel dan instroom
- Vergrijzing stijgt → meer zorgbehoefte
- Aantrekkelijkheid zorgsector?

WERK IN UITVOERING IN SAMENWERKING

• ANDERS ORGANISEREN

• INSTROOM & BEHOUD

SAMEN TROTTS

HUMAN CAPITAL AGENDA
ZORG & WELZIJN FLEVOLAND
IN CORONATIJ!

EN VERDER...

- VAN PAPIER
NAAR DOEN!
- IEDEREEN
AAN BOORD

URGENTIE

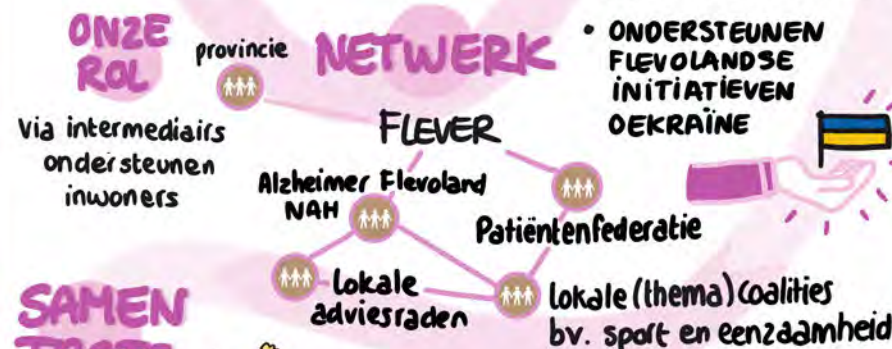
INWONERS MOETEN
EEN PLEK EN INVLOED
IN DE VERANDERING
KRIJGEN

Zorg moet anders,
welzijn staat
onder druk!

WERK IN UITVOERING IN SAMENWERKING

- ONDERSTEUNEN VAN
INTERMEDIAIRS
DIE STAAN VOOR HET
BELANG VAN INWONERS

- ONDERSTEUNEN
FLEVOLANDSE
INITIATIEVEN
OEKRAÏNE

SAMEN TROTTS

EN VERDER...

ONDERSTEUNING
IN DE STEIGERS

3. Arbeidsmarkt & participatie

Samenvatting

Deze programmalijn bestaat uit twee delen: arbeidsmarkt in de zorg- en welzijnssector ([paragraaf 3.1 t/m 3.4](#)) en participatie van inwoners ([paragraaf 3.5 t/m 3.8](#)). Beide delen zijn gekoppeld aan een programma van Flever: arbeidsmarkt aan het programma Arbeidsmarkt & Onderwijs en participatie aan het programma Versterken van Inwoners.

Arbeidsmarkt zorg en welzijn:

Krachtige Samenleving zet in op het verbeteren en versterken van de arbeidsmarkt zorg en welzijn via de [Human Capital Agenda Zorg & Welzijn Flevoland](#) (HCA ZWF). De provincie heeft gefaciliteerd in de totstandkoming van de HCA ZWF door FLever te subsidiëren voor de uitvoering van de HCA ZWF in de opstartfase en voor de cofinanciering van het rijksprogramma RegioPlus⁵ waarbij Flever de functie van arbeidsmarktorganisatie heeft. Daarnaast hebben wij een rol als verbinder en (co)financier als het gaat om projecten, experimenten en onderzoeken over het anders organiseren in de zorg- en welzijnssector.

Samen met onze netwerkpartners zijn we er trots op dat de HCA ZWF door bijna 30 partners is ondertekend ondanks de coronapandemie en de extra druk op de zorg. De uitdaging nu is om van 'ambities op papier' te komen tot uitvoering en concrete projecten, waarbij het nodig is om iedereen aan boord te halen en te houden.

Participatie:

Krachtige Samenleving zet in op het versterken van de invloed van inwoners bij het toekomstbestendig inrichten van het zorglandschap. We ondersteunen regionaal opererende partijen die een spreekbuis zijn van inwoners, cliënten of patiënten. Dit gebeurt vooral via het programma [Versterken van Inwoners](#) van Flever. Daarnaast bieden we incidenteel (kleine) financiële bijdragen aan maatschappelijke organisaties.

De uitwerking van Versterken van Inwoners is vanwege de coronajaren en de transitie van Flever achtergebleven bij de planning. Om het programma op de rails te krijgen, hebben Flever en provincie in het voorjaar van 2022 hernieuwde uitgangspunten en een verscherpte focus afgesproken: het ondersteunen van netwerken en het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen om participatie van inwoners te vergroten. We zijn er trots op dat Flever als verbinder en ondersteuner de positie van inwoners versterkt. De volgende stap is om de input en signalen die Flever ophaalt te vertalen naar acties waar de provincie van toegevoegde waarde kan zijn. Daarmee is participatie een programmalijn die nog 'in de steigers' staat.

⁵ RegioPlus is de naam van het samenwerkingsverband van de regionale werkgeversorganisaties (in dit geval Flever), gefinancierd door het ministerie van VWS.

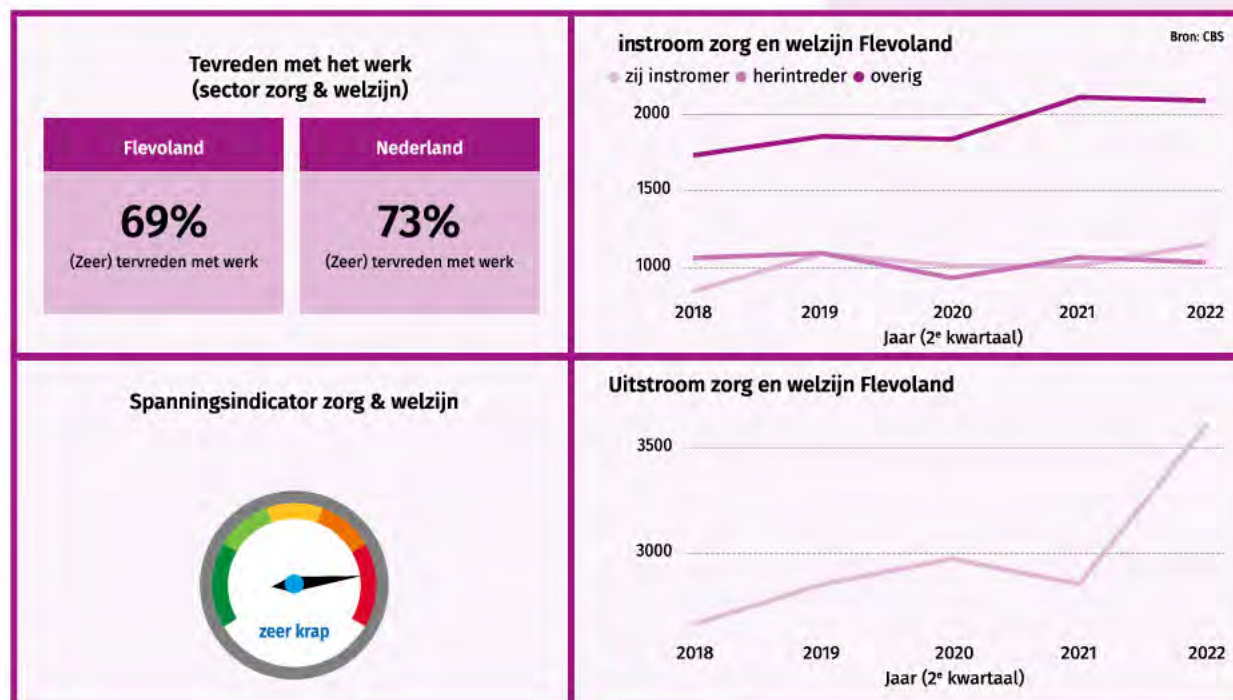
Arbeidsmarkt zorg en welzijn

3.1 Urgentie

Het tekort op de arbeidsmarkt zorg en welzijn is al jaren merkbaar in Flevoland en bestond al voordat Krachtige Samenleving van start ging. Destijds werkte de werkgeversorganisatie Zowelwerk (inmiddels onderdeel van Flever) aan dit vraagstuk via het netwerk Regionale Actieplannen Aanpak Tekorten, gericht op werving en behoud van personeel gekoppeld aan landelijke ontwikkelingen zoals de flexibilisering van onderwijs. Met het aflopen van Regionale Actieplannen Aanpak Tekorten eind 2020 hebben de tripartite partijen (werkgevers, onderwijs en overheid) aangegeven de samenwerking te willen voortzetten. De HCA ZWF is hier het gevolg van.

Met de komst van het programma Krachtige Samenleving en transitie van Zowelwerk/CMO naar Flever, is de rol van de provincie op dit gebied actiever geworden. In 2021 is binnen het [Economisch Programma](#) de sector zorg en welzijn uitgeroepen tot één van de drie sectoren waar grote tekorten zijn aan menselijk kapitaal⁶. De krapte op de arbeidsmarkt zorg en welzijn is groot (zie spanningsindicator - verhouding tussen het aantal openstaande vacatures en het aantal geregistreerde werkzoekenden) en neemt toe; tijdens en na de coronajaren liep de werkdruk in deze sector zeer hoog op.

⁶ Met menselijk kapitaal bedoelen we het geheel van competenties, kennis, sociale en persoonlijke vaardigheden die economisch waardevol zijn.

De situatie in Flevoland kenmerkt zich als volgt:

- De uitstroom van zorgpersoneel is groter dan de instroom. Hoewel de sector in Flevoland [in 2021 groeide met zo'n 900 zorgmedewerkers](#), is dit onvoldoende om de toenemende zorgvraag bij te houden. Daarnaast leidt de uitstroom naar omliggende regio's tot druk: de aantrekkelijkheid van omliggende regio's door scholingsmogelijkheden en het werken in

ziekenhuizen zorgt voor een [uitstromende werking](#).

De sector heeft tevens te maken met een ouder wordende beroepsbevolking. Op dit moment is ongeveer een kwart 55 jaar of ouder, waarvan een groot deel de komende tien jaar met pensioen zal gaan. Bij onveranderd beleid zijn in 2022 4.700 nieuwe mensen nodig op de Flevolandse werkvloer en dit aantal zal ieder jaar toenemen tot 6.000 in 2031.

©Flevoziekenhuis

- Met de vergrijzing stijgt de zorgbehoefte. Doordat de Flevolandse bevolking relatief jong is maar de komende jaren snel zal vergrijzen, neemt de zorgvraag relatief sterk toe. Bovendien groeit in Flevoland de vraag naar VVT (Verpleeg-, Verzorgingstehuizen en Thuiszorg), huisartsenzorg en ziekenhuiszorg harder dan in de rest van Nederland. Ook zal de vraag naar Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) de komende jaren [sneller toenemen](#).

3.2 Netwerk en rol

Krachtige Samenleving is cofinancier van het programma Arbeidsmarkt & Onderwijs van Flever. We dragen bij aan de HCA ZWF via subsidiëring en deelname aan het bestuurlijke netwerk, en eerder door het ondersteunen van de opstart. Daarnaast heeft de provincie een rol als verbinder en (co) financier als het gaat om (onderzoeks)projecten over anders organiseren.

3.2.1 Human Capital Agenda Zorg & Welzijn

In september 2021 is in tripartiet verband door werkgevers, onderwijs en overheden de [Human Capital Agenda Zorg & Welzijn](#) (HCA ZWF) 2021 -2025 ondertekend. Dit bestuurlijk netwerk bestaat uit 22 zorg- en welzijnsorganisaties, zes gemeenten, vijf onderwijsinstellingen, het Regionaal Werkbedrijf Flevoland⁷, zorgkantoor/zorgverzekeraar, het UWV en de provincie. Deze agenda richt zich op het aanpakken van knelpunten en ontwikkelingen om zorg en ondersteuning toegankelijk en betaalbaar te houden voor iedere inwoner van Flevoland. Dit gebeurt vanuit [drie hoofdthema's](#):

- Instroom – voldoende beschikbare mensen
- Behoud – wendbare en vitale mensen
- Anders organiseren – dezelfde mensen meer doen

Met een gezamenlijke inzet proberen de partijen om het personeelstekort niet verder toe te laten nemen. Een aantal concrete voorbeelden zijn: jongeren

enthousiasmeren voor een opleiding, het aanbieden van extra leerwerkplekken, investeren in werkplezier en het samen experimenteren.

In opdracht van het Regionaal Werkbedrijf Flevoland is de sectortafel Zorg & Welzijn opgericht. De sectortafel is onderdeel van de HCA ZWF en voert regie over de uitvoering. Bij de sectortafel zijn verschillende partijen uit de HCA ZWF betrokken die relevante kennis inbrengen en concreet kunnen bijdragen aan de nodige veranderingen binnen de sector.

3.2.2 De dubbelrol van Flever

Via Regioplus ontvangt Flever Rijksmiddelen om uitvoering te geven aan het programma Samen Regionaal Sterk. In dit programma geven werkgeversorganisaties invulling aan een regionale aanpak van de arbeidsproblematiek in de sector zorg en welzijn. Dit wordt gefinancierd vanuit Krachtige Samenleving. Flever zet deze middelen in voor de

⁷ Het Regionaal Werkbedrijf Flevoland is een actiegericht samenwerkingsverband van werknemers- en werkgeversorganisaties, ROC, VSO en Praktijkonderwijs, UWV, provincie Flevoland en gemeenten in de arbeidsmarktregio Flevoland.

©Shutterstock

basisdienstverlening van haar leden (werkgevers in de zorg en welzijn) binnen hun programma Arbeidsmarkt & Onderwijs. Onder dit programma vallen de netwerken Kiezen & Toeleden, Leren & Opleiden, Werken & Behoud en Anders Organiseren, waarbij wordt ingezet op een gezonde regionale arbeidsmarkt. Er zijn 24 leden aangesloten bij deze netwerken, die door hun deelname kunnen rekenen op onder andere:

- Arbeidsmarktonderzoek voor het opstellen van arbeidsmarktbeleid
- Onbeperkt plaatsen van vacatures en cv's inzien op [Fleverloopbaan.nl](https://www.fleverloopbaan.nl) en deelname aan wervingsactiviteiten zoals banenmarkten
- Deelname aan (jongeren)voorlichtings- en imago-activiteiten zoals Studiekeuzebeurs en gastlessen, voor het verbeteren van het imago van werken in de sector en het bieden van loopbaankeuzes aan jongeren
- Deelname aan activiteiten voor behoud en stimuleren van vitaliteit en werkplezier zoals de Sterk in je Werk-week en Gezond & Zeker

Ook organiseert Flever samen met zorg- en onderwijsorganisaties projecten voor zorgbanen van de toekomst. Vanuit Krachtige Samenleving zien we erop toe dat de activiteiten die Flever via de basisdienstverlening uitvoert ook daadwerkelijk bijdragen aan de HCA ZWF doelstellingen. Verder vinden we het vanuit onze positie als opdrachtgever belangrijk dat Flever de verbinding maakt met positieve gezondheid. Positieve gezondheid is immers niet alleen belangrijk voor patiënten, cliënten en inwoners, maar ook voor professionals in de zorg.

Daarnaast heeft Flever een trekkende en faciliterende rol in de HCA ZWF. Flever heeft met behulp van een subsidie vanuit het provinciale economisch programma het opstellen van de HCA ZWF begeleid. Ook heeft Flever middelen ontvangen voor het tijdelijk vormen van het agendabureau van de HCA ZWF. Dit krijgt in de toekomst meer vorm door bredere (financiële) dekking vanuit andere partners van de HCA ZWF.

3.3 Werk in uitvoering

In de afgelopen periode hebben we gemerkt dat, mede door 'na-ijl effecten' van de coronajaren, de projecten van de HCA ZWF moeizaam van de grond (zijn ge)komen. Daarom is in het najaar van 2022 het onderwerp 'commitment' besproken binnen de sectortafel Zorg & Welzijn. Desondanks heeft de provincie de afgelopen jaren op verschillende manieren meegewerkt en bijgedragen aan het versterken van de arbeidsmarkt zorg en welzijn, bijvoorbeeld:

- (Co)financiering RegioPlus en programma Onderwijs & Arbeidsmarkt van Flever
- (Bestuurlijke) deelname in de HCA ZWF
- Financiële ondersteuning aan ROC Flevoland voor het project [Zorg in de wijk van de 21^e eeuw](#) (Fieldlab 2.0). In dit project is een nieuw onderwijsconcept ontwikkeld, aangesloten op de ontwikkelingen van deze tijd zoals de veranderende rol van de zorgprofessional.
- In samenwerking met Flever hebben we gezocht naar mogelijkheden om middelen uit fondsen en subsidieregelingen naar de regio te krijgen. Vanaf 2023 wordt er bij Flever een fondsenwerver aangetrokken, zodat gezocht kan blijven worden naar aanvullende financiering.

Samen trots op

dat de Human Capital Agenda Zorg & Welzijn Flevoland ondanks corona en de extra druk op de zorg toch vorm heeft gekregen

In de eerste golf van de coronapandemie in 2020 is het project [Extra handen voor de zorg](#) opgezet. Hier werden oud-zorgmedewerkers opgeroepen om tijdelijk extra te ondersteunen. Flever heeft voor dit landelijke project de Flevolandse aanmeldingen en aanvragen gecoördineerd. Vanaf september 2021 werd het project afgebouwd.

In het bijzonder stimuleert Krachtige Samenleving het thema 'Anders organiseren' van de HCA ZWF. Daarbij houden we de kanteling van het zorglandschap in ons achterhoofd (zie [hoofdstuk 2](#)). Het blijkt lastig voor betrokken partijen om financiering te vinden met bestaande subsidieregelingen en fondsen. Daarom biedt de provincie hierbij ondersteuning. We zijn doorlopend in gesprek met de Werkplaats Sociaal Domein en Windesheim en Flever voor het zoeken en vinden van kansrijke initiatieven om innovatie te stimuleren, zoals de stichting Academische Verpleeg(t) huiszorg.

Academische Verpleeg(t)huiszorg

[Stichting Academische Verpleeg\(t\)huiszorg](#) Nederland begeleidt en ondersteunt zorginstellingen en onderwijsorganisaties in het werken, leren en onderzoeken volgens een actie-leer-werkmethode voor meerduidelijk kijken en anders doen op de werkvloer. De stichting staat voor een integrale aanpak van langdurige verpleeghuiszorg en thuiszorg, waarbij de wensen en vragen van cliënten centraal staan, met als beoogde resultaten:

1. Verbetering van het welzijn van de cliënt
2. Meer plezier op de werkvloer, waardoor naar verwachting ziekteverzuim en uitstroom van zorgmedewerkers zal afnemen
3. Minder verzorgenden nodig om meer werk te kunnen doen

Tussen 2018 en 2022 heeft de provincie subsidies verstrekt voor het aanjagen, uitwerken en verbreden van dit initiatief. Inmiddels is de werkwijze op vijf VVT-locaties in Flevoland toegepast met tot nu toe positieve ervaringen. Bovendien is het project opgenomen in de HCA ZWF en worden de ervaringen gemonitord, zodat de effectiviteit ook kwantitatief bewezen kan worden. Daarnaast wordt aansluiting gezocht met onderwijs, onder andere via het mbo-keuzedeel Ondersteunen Eigen Regievoering in de chronische zorg waar alle drie de mbo-zorgopleidingen in Flevoland sinds schooljaar 2022 gebruik van maken. In 2022 eindigt de looptijd van de provinciale subsidie en kan de stichting op eigen benen staan. Het kennis- en ontwikkeldeel van de werkwijze wordt ondergebracht bij Windeshelm/Werkplaats Sociaal Domein voor een structurele verankering.

3.3.1 Raakvlakken met andere thema's

Aangezien de HCA ZWF onderdeel is van het [Economisch Programma](#), verbindt de HCA ZWF het programma Krachtige Samenleving met de kerntaak economie. Ook is via het economisch beleid [Win4All](#) ingezet op de arbeidsmarkt en netwerksamenwerking met onderwijs, bedrijfsleven en overheid.

3.4 En verder...

De uitdaging nu is om van 'ambities op papier' te komen tot uitvoering en concrete projecten, waarbij het nodig is om iedereen aan boord te halen en te houden. Voor Krachtige Samenleving zien we daarnaast een rol om projecten te ondersteunen die vragen om ruimte om te experimenteren en daardoor niet binnen bestaande subsidieregelingen passen. Met dergelijke projecten willen we de kanteling van het zorglandschap een duwtje in de goede richting te geven.

Participatie

3.5 Urgentie

De druk op de financiële, personele en maatschappelijke houdbaarheid van zorg en welzijn stijgt. De zorgvraag kan in de toekomst steeds minder door (alleen) professionals gedragen worden en daarom zal er in toenemende mate een beroep worden gedaan op informele zorg (mantelzorgers en vrijwilligers in de buurt) en/of andere vormen van zorg. Hiervoor is meer regie en invloed van inwoners essentieel.

In het onderzoek van de Stadmakerij '[op weg naar een krachtige\(re\) samenleving](#)' zijn gesprekken gevoerd met initiatiefnemers over wat zij zien als behoeftes voor een krachtige(r) samenleving. Daaruit bleek dat een stevig georganiseerde inbreng van inwoners een belangrijke rol speelt bij transities in de sector zorg en welzijn en dat informele zorg en burgerinitiatieven een groter aandeel moeten krijgen in deze transities. Dit onderzoek vormde input voor de verdere uitwerking van het programma [Versterken van Inwoners](#) van Flever. In lijn met de ambitie van de provincie (zie [hoofdstuk 1.1](#)), wil Flever met dit programma inzetten op een verschuiving van formele zorg (met hoge kosten) naar activiteiten die gezondheid en gezond gedrag bevorderen.

3.6 Netwerk en rol

Omdat de provincie wat verder van inwoners staat, richten we ons vooral op wat we aanvullend op lokale initiatieven kunnen doen. Dit doen we door regionaal opererende partijen te ondersteunen (vaak via Flever), zoals de Flevolandse Patiëntenfederatie en Alzheimer Flevoland evenals lokale coalities en cliëntenraden.

In Flever's [meerjarenplan 2021-2024](#) is voor het programma Versterken van Inwoners als strategisch doel geformuleerd: "In 2025 hebben inwoners een gelijkwaardige positie bij de organisatie en inrichting van zorg en welzijn in Flevoland". De uitwerking van dit programma is door de coronajaren en transitie van CMO naar Flever achtergebleven bij de oorspronkelijke planning. In het voorjaar van 2022 hebben de provincie en Flever gezamenlijk dit programma op de rit gezet met nieuwe uitgangspunten en een verscherpte focus.

Vanuit deze aandachtspunten staat Flever dicht bij de behoeften van inwoners (en patiënten/cliënten) en bouwt Flever aan een regionaal netwerk. Daarnaast is Flever aangehaakt bij landelijke ontwikkelingen, koepels en netwerken. Zo adviseert Flever de provincie en zorgt daarmee voor een gefundeerde inbreng ten aanzien van zorgverlening en de inrichting van het zorglandschap, bekeken vanuit het perspectief van de inwoner.

Samen trots op

dat Flever als verbinder en ondersteuner de positie van inwoners versterkt

3.7 Werk in uitvoering

In de afgelopen jaren heeft Krachtige Samenleving op verschillende manieren meegewerkt en bijgedragen aan participatie:

- Opdrachtgever en financier van Flever, programma Versterken van Inwoners
- Ondersteuning van maatschappelijke organisaties door (kleine) financiële bijdragen:
 - Professionalisering en continuïteit van de [Flevolandse Patiëntenfederatie](#), een organisatie die grotendeels uit vrijwilligers bestaat.
 - Faciliteren van een bezoek aan de Floriade in september 2022 door Flevolandse met dementie en hun mantelzorgers ter ere van het [jubileum Alzheimer Flevoland](#).
 - Financieren van een onderzoek naar subsidiemogelijkheden voor Zeekadetkorpsen Urk en Lelystad. Dit zijn organisaties die opleidingsmogelijkheden bieden voor jongeren met gedragsproblemen en beperkte sociale vaardigheden.
 - Via Flever het ondersteunen van Flevolandse initiatieven voor Oekraïne
 - Bijdragen aan het structureel inbedden van de buurtconciërges

Flever's programma Versterken van Inwoners

1. *Versterken en verbinden van burgerinitiatieven*

Flever richt zich op het stimuleren en ondersteunen van burgerinitiatieven gericht op gezondheid en zorgtransities, waarbij Flever ondersteunt bij de opstart maar de uitvoering van dergelijke initiatieven zelfstandig of door andere partijen is. Daarnaast wordt de meerwaarde van een regionaal burgerpanel onderzocht.

2. *Versterken en verbinden van bestaande patiënt-/cliëntorganisaties en netwerken*

Flever ondersteunt bestaande netwerken en patiënt-/cliëntorganisaties gericht op het aandragen van patiënt-/cliëntbelangen bij zorgorganisaties en andere partijen. Netwerken waar Flever nu al in participeert en/of ondersteuning aan biedt zijn niet aangeboren hersenletsel (NAH), [Netwerk Dementie](#), [Zorgbelang Nederland](#), (gemeentelijke) adviesraden zoals [Kennis Werkplaats Jeugd/Flevi](#), [Flevolandse Patiëntenfederatie](#), [Expex](#) en [Onafhankelijke Cliënt Ondersteuning \(OCO\) Almere](#).

3. *Versterken en ondersteunen van cliëntraden*

Als onafhankelijke partij draagt Flever bij aan het versterken van de advies- en cliëntraden in het sociaal domein van gemeenten. Dit doet Flever door de verbinding tussen deze raden te versterken en uitwisseling van ervaringen, informatie en ontwikkelingen te faciliteren.

Buurtconciërges

In 2020 is Werkbedrijf Lelystad gestart met een pilotproject genaamd [buurtconciërges](#) om langdurig werklozen een baan te bieden en daarbij maatschappelijke waarde te creëren en leefbaarheid in buurten te vergroten. De buurtconciërges werken aan het creëren en behouden van een prettige, schone en veilige woonomgeving. Dit doen ze in de Boswijk, Waterwijk, Zuiderzeewijk en delen van de Atol en Jol. Dit gebied komt grotendeels overeen met het doelgebied van het programma van Samen Lelystad Oost, waarin wordt samengewerkt aan een veilige en prettige buurt en het vergroten van arbeidskansen en talentontwikkeling van bewoners.

Om de buurtconciërges structureel in te bedden heeft het werkbedrijf Lelystad in 2021 de provincie gevraagd om bij te dragen. Krachtige Samenleving heeft toen Flever gevraagd om een onderzoek uit te voeren over het verduurzamen van dit project. Vervolgens is besloten om via publiek-private samenwerking dit project te verankeren en structureel te financieren. Uiteindelijk hebben 12 bedrijven zich gecommitteerd. Samen met de (grotere) bijdragen van Centrada en Welzijn Lelystad zijn er de komende periode in genoemde wijken buurtconciërges aan het werk.

We zijn trots dat de provincie heeft kunnen bijdragen aan het verduurzamen van dit succesvolle initiatief. De volgende stap vanuit de provincie is om de 'lessons learned' te delen met de andere gemeenten om op basis van de lokale situatie te bepalen of het concept van de buurtconciërges ook daar toegepast kan worden.

©Fotostudio Wierd

3.7.1 Raakvlakken met andere thema's

Meer inspraak van inwoners verhoogt het eigenaarschap op belangrijke thema's zoals de transities in de zorg en geeft bovendien meer regie op het eigen leven. Dit sluit aan bij het gedachtengoed van positieve gezondheid, van waaruit we weten dat meer regie op het eigen leven gepaard gaat met een hogere ervaren gezondheid.

Daarnaast leveren wij onder de bredere vlag van 'meedoen in Flevoland' een bijdrage aan anti-discriminatie en stimuleren we diversiteit en inclusie, voortgekomen uit de [motie Flevoland Regenboogprovincie](#). Denk hierbij aan sociale acceptatie, veiligheid en gelijke behandeling van lesbische vrouwen, homo- en biseksuelen, transgenders en interseksuelen (LHBTI). Dit doen we onder andere door subsidieverlening aan [Bureau Gelijke Behandeling Flevoland](#), [Respect Foundation](#) en [Pride Photo Foundation](#). Ook werken we in netwerkverband samen met gemeenten en andere provincies rondom dit thema, ondersteund door Movisie, en nemen we deel aan evenementen zoals [Orange the World](#). Momenteel werken we aan de overgang van incidentele inzet naar een aanpak voor de langere termijn.

3.8 En verder...

Participatie is een programmalijn met de ondersteuning in de steigers. De ontwikkeling ervan zal in 2023 worden voortgezet met de hernieuwde uitgangspunten en verscherpte focus die Flever en de provincie hebben geformuleerd. De volgende stap is om de input en signalen die Flever ophaalt te vertalen naar acties waar de provincie van toegevoegde waarde kan zijn.

Tot slot

Vertrokken vanuit een breed geformuleerde opgave uit de Omgevingsvisie FlevolandStraks, hebben we binnen het programma Krachtige Samenleving een aantal thema's bij de kop gepakt. Daarbij is ingespeeld op actualiteit en urgentie. Zo vormde het faillissement van de IJsselmeerziekenhuizen de basis van onze inzet voor de programmalijn toekomstbestendige gezondheidszorg, en bleek tijdens de coronapandemie hoe belangrijk gezondheid en veerkracht zijn en dat hier nog een wereld te winnen valt. Dit gaf een boost aan WEL in Flevoland, waar naast fysieke ook mentale gezondheid een plek kreeg, onder andere via de regionale aanpak Eenzaamheid. Daarnaast hebben de gevolgen van de oorlog in Oekraïne een impuls gegeven aan de thema's financiële weerbaarheid en versterken van inwoners. Al deze ontwikkelingen zijn geen incidenten, maar leggen knelpunten en vraagstukken in onze samenleving bloot waar Krachtige Samenleving via netwerksamenwerking een bijdrage aan heeft geleverd.

Als we kijken naar de actualiteit in Flevoland en in Nederland, blijft elk van de programmalijnen van Krachtige Samenleving zelfstandig bestaansrecht hebben. Dit wordt bevestigd door de nieuwe coalitieakkoorden van de zes gemeenten (2022) en Rijksbeleid (zie [hoofdstuk 2](#)). Met de drie

programmalijnen en bijbehorende netwerken hebben we een stevige basis gelegd. Dit kunnen we verder verzilveren en verbreden door cross-sectoraal bij te dragen aan provinciale opgaven zoals wonen en omgekeerd andere terreinen uit te nodigen om de veerkracht en gezondheid van Flevoland verder te brengen, bijvoorbeeld via een gezonde(re) leefomgeving.

Krachtige Samenleving als rode draad

Vanuit andere beleidsterreinen is ook bijgedragen aan een krachtige(r) samenleving. Juist in deze 'cross-overs' komt deze kernopgave tot zijn recht zoals [oorspronkelijk bedoeld](#). Via het economisch beleid is ingezet op de arbeidsmarkt via netwerksamenwerking met onderwijs, bedrijfsleven en overheid. Daarnaast is de [Human Capital Agenda](#) ontwikkeld voor de drie sectoren met grote tekorten aan menselijk kapitaal, waarbij voor de sector zorg en welzijn in constructieve samenwerking met Krachtige Samenleving. In de komende periode vormt menselijk en sociaal kapitaal ook een belangrijke pijler in het nieuw economisch beleid (zie [ontwerp economische visie 2030](#) en [ontwerp economisch programma 2023-2028](#)). Daarnaast zijn met natuur, sport, en kunst en cultuur samenwerkingen ontstaan.

De volgende stap is het aangaan van cross-sectorale verbindingen met strategische projecten en trajecten in Flevoland. Dit leidt tot wederzijdse versterking (multipliereffect) van de strategische inzet en de opgave Krachtige Samenleving. Het traject Wonen, Welzijn en Zorg gekoppeld aan de woonopgave en woonagenda is hiervan een mooi voorbeeld, maar denk ook aan de bijdrage vanuit Krachtige Samenleving aan de strategische agenda.

In het licht van de verwachte Flevolandse ontwikkelingen zoals de schaa sprong met betrekking tot inwoneraantal, is het belangrijk om vanuit Krachtige Samenleving de juist accenten aan te brengen in ruimtelijke opgaven en kerntaken van de provincie. Bij de herziening van de Omgevingsvisie is het mogelijk om via een integrale kijk op gezondheid de ambities (verder) met elkaar te verbinden. Hiervoor zien we al een aantal stappen in de goede richting:

- Verplichting in de Omgevingswet om in ruimtelijke plannen aandacht te besteden aan gezondheid, met name preventie. Daarnaast is het verplicht om de positionering van de GGD in het regionale platform Omgevingsvisie op te nemen; dit is in Flevoland al een aantal jaren het geval.

- Natuurinclusief denken: rust, schone lucht en verkoeling voor gezondheid inwoners.
- Onderzoek naar beweegvriendelijke omgeving met handvaten om bewegen aantrekkelijker te maken (kansenkaart [Beweegvriendelijke openbare ruimte Flevoland](#)).

Voor het creëren van een gezonde omgeving die een gezonde leefstijl stimuleert, is het belangrijk dat dit meegenomen wordt bij het tot stand komen van al het provinciale beleid. Leefstijl en mentale gezondheid vormen een groot en groeiend probleem, op landelijk, regionaal en lokaal niveau. De kosten hiervan voor zowel samenleving als individu zijn hoog. Daarbovenop geldt: voorkomen is beter dan genezen. Alle inwoners - en vooral kinderen en jongeren - hebben een omgeving nodig waarin gezond eten, voldoende bewegen en kunnen ontspannen mogelijk en gewoon is. De provincie heeft niet alleen een rol bij het verbeteren van de leefbaarheid in de regio, infrastructuur (fiets- en wandelpaden) en recreatieve voorzieningen (sport en bewegen), maar ook bij het meenemen van gezondheid bij het aanwijzen van ontwikkelgebieden voor nieuwe woonwijken. Zo is het belangrijk om bij gebiedsontwikkelingen via nieuwbouwkaders rekening te houden met gezondheid en preventie naast bereikbaarheid, natuurinclusiviteit, betaalbaarheid en energieneutraliteit.

Ondanks dat de beleidsthema's gezondheid, preventie en gezonde leefomgeving niet primair

bij provincies belegd zijn, heeft de provincie hier een rol. De provincie is een verbinder in de samenwerking bij het streven naar een gezondere samenleving en leefomgeving. Bovendien krijgen we dit alleen voor elkaar als Rijk, gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties én provincies een gezonde leefstijl en gezondheid meewegen bij iedere beleidskeuze die zij maken. Het netwerk en opgebouwde positie via Krachtige Samenleving bieden hiervoor een goede uitgangspositie.

We bouwen geen huizen, maar een krachtige samenleving

Wonen, leefbaarheid, welbevinden, participatie en sociale cohesie gaan hand in hand. Daarbij is het belangrijk om bij alle ontwikkelingen te kijken naar de effecten van beleid op gezondheid. In Flevoland zien we een relatief lage sociale cohesie in stedelijke gebieden en gemiddeld lagere sociaaleconomische status bij inwoners. Daarnaast heeft de coronacrisis niet alleen de kwetsbaarheid van ons zorgstelsel laten zien, maar ook van onze inwoners. Mentale weerbaarheid (eenzaamheid) en fysieke gezondheid ('obesitas-epidemie') - de basis om effectief om te kunnen gaan met grote maatschappelijke veranderingen - staan onder druk. Dit geldt ook voor de jonge generatie, denk aan onderwijsachterstanden, sociale vaardigheden en kwetsbare gezinssituaties. Het is belangrijk met onze inwoners in gesprek te (blijven) gaan over deze vraagstukken en welke oplossingen zij zien om inwoners te versterken.

In de strategische agenda en de [herziening van de Omgevingsvisie](#) zien we dat het belangrijk is dat mensen en samenlevingsvormen aan de basis liggen van de ontwikkeling van Flevoland - eerder kleinschalig dan grootschalig. Sociale cohesie en voorzieningen zijn essentieel: zorg, onderwijs, bereikbaarheid, gelijke kansen door generaties heen en tussen oude en nieuwe Flevolandse. Daarnaast is regionale werkgelegenheid van belang voor de levensvatbaarheid, leefbaarheid en toekomstgerichtheid van een wijk en in bredere zin de samenleving. Bovendien groeit de regionale uitdaging om belangenafwegingen in de fysieke ruimte te plaatsen in relatie tot (sociale) samenlevingsvraagstukken. Daarbij kennen (kleine) plattelandskernen andere behoeften dan (stedelijke) groeikernen. Een centrale voorwaarde hierbij is aandacht voor leefbaarheid en het overnemen van basisvoorzieningen zoals buurtsupers, en voor (digitale) bereikbaarheid zoals openbaar vervoer. De provincie hecht hier belang aan en kan richting geven, maar gaat niet op de stoel van de gemeenten zitten - de samenwerking met partners zoals gemeenten is de sleutel tot succes.

Bijlage 1.

De aanloop: van opgave naar programma

De opgave

Krachtige Samenleving is een van de drie kernopgaven van de [Omgevingsvisie FlevolandStraks](#). De Omgevingsvisie is vastgesteld in het najaar van 2017. Deze opgaven vormen de kern voor alle ontwikkelingen waarbij de provincie betrokken is.

In de eerste [Uitwerkingsagenda Samen Maken We Flevoland](#) is de stap gezet om de opgave Krachtige Samenleving en de geformuleerde ambities in te vullen. De provincie heeft de ambitie om een bijdrage te leveren aan een krachtige samenleving in Flevoland en om een trendbreuk te realiseren. Ten opzichte van de huidige situatie betekent dat: hoger opleidingsniveau, minder armoede, betere gezondheid, meer sociale veerkracht, hogere participatie en een beroepsbevolking die beter past bij de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

In het [coalitieakkoord 2019 - 2023](#) nam het college van Gedeputeerde Staten de Omgevingsvisie als basis voor haar doelen en ambities. De tweede [Uitwerkingsagenda 2020 - 2025](#) schetst hoe de

uitvoering van deze ambities voor de middellange termijn eruit ziet. Voor Krachtige Samenleving benoemt het coalitieakkoord 2019 - 2023 de volgende resultaten:

- Bij provincie-brede opgaven goed samenwerken met gemeenten en instanties die actief zijn op het gebied van gezondheid en brede welvaart.
- Versterken van het provinciale netwerk door aan te sluiten bij bestaande netwerken en een platform te bieden voor het organiseren van themabijeenkomsten en congressen.
- Ondersteunen van onderzoek, experimenten en initiatieven die op regionaal niveau een gezonde leefstijl en (positieve) gezondheid bevorderen.
- Evalueren en versterken van de effectiviteit van Flever (voorheen CMO).
- Op basis van een evaluatie hebben we een nieuwe invulling gegeven aan de Agenda Vitaal Platteland en het daarbij behorende Fonds Leefbaarheid. Deze sluit nu beter aan op de provinciale kerntaken en de doelen van Krachtige Samenleving.
- Inrichten van fonds Krachtige Samenleving⁸.

"In 2030 en verder staat Flevoland bekend als een omgeving met uitstekende mogelijkheden voor ontplooiing, ontwikkeling en ontspanning. Het is een aantrekkelijk vestigingsgebied. Het in Flevoland aanwezige talent alsmede de potentie, kracht en ondernemerschap van de samenleving benutten we. Bij nieuwe ontwikkelingen staat de Flevolander centraal. We volgen samen met partners de regionale sociale en economische ontwikkelingen op de voet. Zo kunnen we gezamenlijk nieuwe opgaven tijdig signaleren, deze op een passende wijze agenderen en bespreken met de partners."

Bron: Omgevingsvisie FlevolandStraks – Krachtige Samenleving

Het programma

De opgave Krachtige Samenleving van de Omgevingsvisie is vervolgens vertaald naar het programma Krachtige Samenleving. De ambitie, context en programmalijnen van Krachtige Samenleving zijn verder uitgewerkt in de [contourenschets](#).

⁸ Dit beoogde resultaat is gedurende de coalitieperiode onderzocht en, met goede argumenten, anders ingevuld.

Bijlage 2.

Nadere toelichting op de werkwijze

Samenwerken in netwerken

Vanuit Krachtige Samenleving bewegen we mee met wat er in de samenleving gebeurt, al zijn deze ontwikkelingen lang niet altijd te voorzien. We werken aanvullend op gemeenten, die meer direct in contact staan met inwoners; een getrapte werkwijze. Succesvolle netwerksamenwerking betekent ook dat we continu bezig zijn met het verkennen van grote maatschappelijke vraagstukken en het positioneren van zowel de provincie als andere partijen in het veld; wie heeft welke rol en hoe kan iedereen het meest effectief bijdragen aan de gezamenlijk opgave?

Onze aanpak

Omdat kennis over het (effectief) versterken van sociale veerkracht, gezondheid en participatie in ontwikkeling is, heeft de provincie gekozen voor een lerende, ontwerpende aanpak. Dit doen we onder het motto: betrokken en bescheiden. Die betrokkenheid is vanuit de ambitie en overtuiging dat veerkracht, gezondheid en participatie belangrijke voorwaarden zijn voor een krachtige samenleving. Daarbij past een zekere bescheidenheid, omdat andere

overheden hier vaak de eerste verantwoordelijkheid hebben. Samen met andere partijen ondersteunt de provincie meerjarige en coalitieperiode-overstijgende initiatieven, die duurzame effecten hebben op het overbruggen van gezondheids- en participatieverschillen.

Het feit dat juist andere partijen zoals zorgaanbieders, gemeenten of vertegenwoordigers van inwoners aan zet zijn als het gaat om uitvoering en/of financiering, maakt dat de provincie in veel gevallen een waardevolle verbindende rol kan spelen. Flevier is hierbij onze strategische partner en uitvoeringsorganisatie.

Evaluatie en monitoring

De effecten van onze programmatische aanpak zijn lastig te meten, want:

- De maatschappelijke context is complex met veel externe factoren die we niet kunnen beïnvloeden: (inter)nationale gebeurtenissen zoals de coronapandemie (effecten op fysieke en mentale gezondheid), de oorlog in Oekraïne (prijsstijgingen,

inflatie, armoede) en krapte op de arbeidsmarkt.

- Veel andere partijen hebben ook invloed op de beoogde uitkomsten.
- De effecten verspreiden zich zowel over verschillende domeinen als over de tijd⁹.

Daarom monitoren en evalueren we onze programmalijnen op een kwalitatieve manier, met aanvulling van kwantitatieve gegevens over resultaten en effecten waar mogelijk.

⁹ Ter illustratie: effectieve inzet op preventie en leefstijl in het domein van de publieke gezondheid en/of het sociaal domein zal resulteren in lagere zorgkosten in de gezondheidszorg. Kosten en baten liggen elders, en vanuit onderzoek weten we dat resultaten pas op langere termijn (> 5 jaar) zichtbaar worden.

Van CMO naar Flever

In de periode 2019-2021 doorliepen [Flever](#) (voorheen Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling (CMO)) en de provincie een gezamenlijk transitieproces om de samenwerking, rollen en taken opnieuw in te richten. De volgende stappen zijn ondernomen:

- [Evaluatie/nulmeting](#) over de potentie van Flever
- Opstellen van het [transitieplan 2020-2021](#) en het [meerjarenplan 2021-2024](#)
- Subsidiebeschikking met meerjarenafspraken
- Opstellen van een samenwerkingsprotocol

Provinciale Staten zijn tussentijds op de hoogte gehouden van de [voortgang](#). Inmiddels is de transitieperiode naar behoren afgerond. Flever is verjongd, geprofessionaliseerd en heeft een netwerk opgebouwd dat nog steeds wordt uitgebreid. Ook wordt het vertrouwen van externe partijen (terug)gewonnen. De samenwerking met de provincie is constructief en kan zich richten op wat nodig is voor gezamenlijke opgaven in de regio. Beide kanten blijven investeren in de relatie, omdat er veel verandert in de 'buitenwereld'. Daarom blijven we in gesprek over de rolverdeling en waar de capaciteit en middelen het beste ingezet kunnen worden. In de komende periode vindt een tussenevaluatie plaats die wordt opgeleverd in april 2023, tegelijk met de jaarstukken van 2022. Medio 2024 zal de eindevaluatie worden opgeleverd.

Colofon

Dit is een uitgave van:

Provincie Flevoland

Visarenddreef 1

Postbus 55

8200 AB Lelystad

Contact:

T 0320 – 265 265

E info@flevoland.nl

W www.flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Provinciale Staten van Flevoland
Statenvergadering d.d.: 9 SEP. 2020
Conform besloten

Statenvoorstel

Onderwerp
Krachtige Samenleving 2020-2023

Gedeputeerde Staten stellen voor

1. Beslispunten

1. Kennis te nemen van de activiteiten en ontwikkelde programmalijnen Krachtige Samenleving 2018 - 2019;
2. De benodigde middelen voor Krachtige Samenleving uit het Coalitieakkoord (€ 1.000.000) te onttrekken aan de Brede Bestemmingsreserve, ongeormerkte deel, en toe te voegen aan de bestemmingsreserve Krachtige Samenleving om daarmee de ingezette activiteiten en ontwikkeling van programmalijnen te continueren voor de periode 2021-2023;
3. Met betrekking tot beslispunt 2 de 5e wijziging van de Programmabegroting 2020 vast te stellen.

2. Doelstelling programmabegroting

In dit voorstel presenteren we de contourenschets van het programma Krachtige Samenleving met daarin vier programmalijnen. Daarbij stellen we u voor de in het Coalitieakkoord gereserveerde middelen beschikbaar te stellen om de programmalijnen binnen Krachtige Samenleving te continueren en verder door te ontwikkelen.

Met de **Uitwerkingsagenda SMWF** (Samen maken we Flevoland) is een eerste stap gemaakt in het concretiseren van activiteiten en speerpunten (programmalijnen) waar de opgave Krachtige Samenleving aan bijdraagt. Het **Coalitieakkoord 2019-2023** sluit aan bij de speerpunten en beoogde resultaten van de Uitwerkingsagenda en reserveert voor de verdere uitwerking een budget van € 1.000.000.

In de **programmabegroting 2020** is als doelstelling opgenomen: De samenleving van Flevoland is gezond, welvarend en betrokken - iedereen doet mee en hoort er bij. Netwerkmogelijkheden worden verder uitgebouwd en we zetten ons in voor de ontwikkeling van een toekomstbestendige zorginfrastructuur en verbinding van gezondheidszorg met het sociaal domein en andere sectoren.

3. Eerdere behandeling

- Vaststellen Uitvoeringsagenda Samen Maken We Flevoland (februari 2019, edocs 2351238);
- Toekomstbestendige gezondheidszorg ('faillissement IJsselmeerziekenhuizen'): in de periode 2018 tot nu verschillende mededelingen, mondelinge bespreking in (beeldvormende) commissies of informele bijeenkomsten met fractiewoordvoerders.
- Via diverse mededelingen zijn de staten geïnformeerd over deelonderwerpen van Krachtige Samenleving (pilots en subsidies).

4. Bevoegdheden PS en doel behandeling

Provinciale Staten is bevoegd de gereserveerde middelen uit het Coalitieakkoord voor Krachtige Samenleving beschikbaar te stellen. Het beschikbaar stellen van de gereserveerde middelen op basis van de voorgestelde programmalijnen is het doel van voorliggend voorstel.

Provinciale Staten
9 september 2020

Agendapunt
9a

Lelystad
12 mei 2020

Registratienummer
2576195

Afdeling/Bureau
SENB

Portefeuillehouder
Fäkeldey, J.A.

Routing

Commissie Economie, Mobiliteit
en Samenleving:
10 juni 2020
Beeldvorming

19 augustus 2020
Oordeelsvorming

5. Verdere behandeling PS

Beeldvormende bespreking op 10 juni in de commissie EMS. Oordeelsvorming staat gepland op 19 augustus en besluitvorming in de staten op 9 september.

6. Korte toelichting op voorstel

In de Uitwerkingsagenda Samen Maken We Flevoland - deel I, vastgesteld op 27 februari 2019, zijn de uitgangspunten en eerste uitwerking van de opgave Krachtige Samenleving uit de Omgevingsvisie FlevolandStraks gepresenteerd. We hebben daarin vier speerpunten geformuleerd: Gezonde en veerkrachtige Flevolandse, Vitaal platteland en gezonde leefomgeving, Een toekomstbestendig zorglandschap, en een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. In de contourenschets van het programma Krachtige Samenleving zijn deze speerpunten naar vier programmalijnen vertaald:

1. Een gezond en veerkrachtig Flevoland (WEL in Flevoland)
2. Leefbaar Platteland
3. Toekomstbestendige gezondheidszorg
4. Arbeidsmarkt en Participatie (Onderwijs - Arbeidsmarkt/ Human Capital)

De contourenschets van het programma Krachtige Samenleving is opgenomen in bijlage 1 (eDocs 2589110), evenals het programmaplan voor de programmalijn WEL in Flevoland. Deze geeft een overzicht van de uitgevoerde activiteiten en de hiervoor genoemde programmalijnen voor de periode 2020 - 2023 (inclusief de aanloop in 2018 en 2019). Voor de programmalijn Leefbaar Platteland hebben de staten een apart voorstel ontvangen (eDocs 2586472).

Met de programmatische uitwerking van de opgave Krachtige Samenleving wordt er ook een andere inzet van de provinciale steunfunctie Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling (CMO) Flevoland gevraagd. Van belang is dat de activiteiten van CMO bijdragen aan het realiseren van de doelen Krachtige Samenleving en dat CMO in het netwerk van betrokken partners en overheden een 'spin in het web' functie kan vervullen (signaleren, informeren, kennisoverdracht en ondersteuning). Op basis van een evaluatie (eDocs 2595157) is een transitieplan (eDocs 2590708) opgesteld waarin provincie en CMO afspraken hebben gemaakt over de aanpak voor de komende periode. De staten zijn hierover geïnformeerd via een mededeling (eDocs 2604163).

7. Beoogd effect: wat hebben we in 2023 bereikt?

Op basis van het coalitieakkoord koersen we met Krachtige Samenleving op de volgende resultaten:

- We werken bij provincie brede opgaven goed samen met gemeenten en instanties die actief zijn op het gebied van gezondheid en brede welvaart in Flevoland en er zijn op dit terrein bovenlokale experimenten uitgevoerd. Hierbij spelen ook CMO, GGD en Sportservice Flevoland, een actieve rol.
- We hebben het provinciale netwerk versterkt door aan te sluiten bij bestaande netwerken en een platform te bieden voor het organiseren van themabijeenkomsten en congressen op het terrein van Krachtige Samenleving.
- We hebben onderzoek, experimenten en initiatieven die op regionaal niveau een gezonde leefstijl en (positieve) gezondheid bevorderen ondersteund; in afstemming met de gemeenten.
- We hebben de effectiviteit van de provinciale steunfunctie Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling Flevoland geëvalueerd en versterkt.
- Op basis van een evaluatie hebben we een nieuwe invulling gegeven aan de Agenda Vitaal Platteland en het daarbij behorende Fonds Leefbaarheid, zodat die beter aansluit op de provinciale kerntaken en de doelen van Krachtige Samenleving. Deze programmalijn is in een apart voorstel uitgewerkt.
- We richten een fonds Krachtige Samenleving in.

Hiermee hopen we ook dat we indirect stimuleren dat inwoners hun betrokkenheid laten zien in het oppakken en agenderen van zaken die bijdragen aan de eigen sociale veerkracht en het vitaal houden van hun leefomgeving.

8. Argumenten

1. *De € 1.500.000 uit de bestaande reserve voor Krachtige Samenleving is geprogrammeerd voor de ontwikkeling en uitwerking van de 4 programmalijnen.*

Een groot deel van het beschikbare budget is besteed aan/gereserveerd voor de voorbereiding en uitvoering van het programma WEL in Flevoland (positieve gezondheid en preventie). Daarnaast is budget gebruikt voor de inhuur van extra capaciteit en onderzoek voor de programmatische uitwerking van de opgave Krachtige Samenleving, opstarten van pilots, opbouwen van benodigde netwerk en het adequaat oppakken van de programmalijn toekomstbestendige gezondheidszorg - op verzoek van de Staten n.a.v. het faillissement van de IJsselmeerziekenhuizen.

2. *De gereserveerde middelen uit Coalitieakkoord (€ 1.000.000) worden ingezet voor het voortzetten van de ingezette koers bekostigd uit de bestaande reserve Krachtige samenleving (B047)*

- Krachtige Samenleving - algemeen. Inhuur aanvullende capaciteit, onderzoek & monitoring: € 175.000 (periode 2021 - 2023).
- Transitieplan CMO: € 75.000 (2020).
- Continuering programmalijn WEL in Flevoland (positieve gezondheid en preventie): €250.000 (2022 - 2023).
- Toekomstbestendige gezondheidszorg - basis scenario: € 250.000 (€ 100.000 in 2020, € 50.000 in 2021, 2022 en 2023).
- Uitwerken programmalijn arbeidsmarkt en participatie: € 150.000 (periode 2020 - 2022). Onderzocht wordt om een (bescheiden) fonds Krachtige Samenleving in te richten. Dit in aansluiting op de Human Capital Agenda en afgestemd met het fonds Leefbaar Platteland. De beschikbare middelen worden ingezet om te onderzoeken waar dit fonds zich op moet richten en hoe de uitvoering vorm te geven. Vervolgens kijken we naar de financiering/fondsen die hiervoor ingezet kunnen worden.
- Krachtige Samenleving als kernopgave; cross-sectorale verbinding met andere opgaven / beleidsthema's van de provincie: € 100.000 (2021 en 2022)

2.1 *Voor Toekomstbestendige Gezondheidszorg is ingestoken op een basisscenario*

De programmalijn Toekomstbestendige Gezondheidszorg is een nieuwe taak die ontstaan is n.a.v. het faillissement van de IJsselmeerziekenhuizen in oktober 2018. Politiek is hiervoor breed draagvlak getuige de unaniem aangenomen moties in oktober 2018 en september 2019. Voor 2020 heeft de provincie toezeggingen gedaan, o.a. voor ondersteuning van de Zorgtafel en enkele initiatieven in het verlengde hiervan, en daarvoor verplichtingen aangegaan. In dit jaar valt ook het besluit over de continuering van de Zorgtafel in 2021 e.v. en de rol, positie van de provincie daarbij. De voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang en de provincie ambieert een actieve bijdrage in de 'kwartiermakersfase' tweede helft dit jaar.

Voor de extra inzet in 2020 is eenmalig een bedrag van € 50.000 uit de exploitatiebegroting ter beschikking gesteld. Dit wordt aangevuld met € 100.000 uit het budget vanuit het coalitieakkoord, zodat in 2020 in totaal een budget van € 150.000 beschikbaar is. Voor 2021 e.v. wordt ingezet op een basis scenario waarvoor € 50.000 per jaar aan dekking beschikbaar is.

Het basis scenario bestaat uit:

- Deelname aan de zorgtafel, maar geen coördinerende of trekkersrol;
- Lichte facilitering van de zorgtafel, bijv. door beschikbaar stellen van vergaderruimte;
- Ondersteuning Flevolandse Patiëntenfederatie, en

- Mogelijk coördinatie inbreng vanuit de overheden, afhankelijk van afspraken met gemeenten hierover.

3. *Bedrag uit Coalitieakkoord wordt beschikbaar gesteld via begrotingswijziging*

In het Coalitieakkoord 2019-2023 is afgesproken om incidenteel € 1.000.000 beschikbaar te stellen voor de opgave Krachtige Samenleving. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Krachtige samenleving en geprogrammeerd voor de jaren 2021-2023. Via de 5e wijziging van de Programmabegroting 2020 wordt dit vastgesteld.

9. Kanttekeningen

2.1 *Voor Toekomstbestendige Gezondheidszorg wordt bij de perspectiefnota een plus-scenario in overweging gegeven*

De programmalijn Toekomstbestendige Gezondheidszorg is een nieuwe taak die ontstaan is n.a.v. het faillissement van de IJsselmeerziekenhuizen, oktober 2018. Politiek is hiervoor breed draagvlak op basis van twee unaniem aangenomen moties. Met de eerste motie pleitten de staten voor continuïteit van zorg en het maatschappelijk belang van een ziekenhuis in Lelystad. In de tweede motie vragen de staten bij het vervolgtraject van de Zorgtafel de volgende aandachtspunten betrekken:

- Belangen van inwoners en zorgpersoneel centraal
- Herstel en versterking van zorgvoorzieningen die structureel verankerd zijn
- Maatschappelijk verantwoord zorgaanbod (nabij en beschikbaar)
- Openbaar en transparant proces Zorgtafel en uitkomsten Zorgtafel onafhankelijk toetsen
- Communicatie over voortgang, bevordering maatschappelijk draagvlak en werken aan herstel van vertrouwen in regionale zorg.

Het plus scenario heeft als vertrekpunt dat het sociaal maatschappelijk belang van toegankelijke en bereikbare zorg voor de inwoners van Flevoland en het economisch belang van deze sector (o.a. werkgelegenheid, vestigingsklimaat) een actieve trekkende en coördinerende rol van de provincie vraagt, waarvoor meer capaciteit en middelen nodig zijn.

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage
Contourenschets Krachtige Samenleving	2589110	bijgevoegd
Begrotingswijziging PS 20/05	2592122	bijgevoegd

Dienstjaar: 2020

Begrotingswijzigingen exploitatie: PS20/05

12-mei-2020

Provinciale Staten van Flevoland besluiten de begroting als volgt te wijzigen:

Programma onderdeel	Omschrijving	L/ B	Primitieve begroting	Vorige raming	Mutatie 2020	Nieuwe raming	Meerjarige mutatie 2021	Meerjarige mutatie 2022	Meerjarige mutatie 2023
4.3 Krachtige samenleving	Q431018 Actualisatie/uitwerken omgevingsplan	L	433.500	577.910	225.000	802.910	254.000	346.000	175.000
7.5 Reserves	Q751015 Brede Bestemmingsreserve	B	-3.730.914	-6.909.414	-1.000.000	-7.909.414	0	0	0
	Q751044 431 Krachtige samenleving	B	0	-527.910	-225.000	-752.910	-254.000	-346.000	-175.000
	Q751044 431 Krachtige samenleving	L	0	0	1.000.000	1.000.000	0	0	0
Totaal mutaties					0		0	0	0

Aldus besloten in de vergadering van 9-sep-2020

de griffier,

de voorzitter,

In enkelvoud ter kennisneming gezonden aan de
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

PROVINCIE FLEVOLAND

Provinciale Staten van Flevoland,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 12 mei 2020, nummer 2576195.

BESLUITEN:

1. Kennis te nemen van de activiteiten en ontwikkelde programmalijnen Krachtige Samenleving 2018 - 2019;
2. De benodigde middelen voor Krachtige Samenleving uit het Coalitieakkoord (€ 1.000.000) te onttrekken aan de Brede Bestemmingsreserve, ongeoormerkte deel, en toe te voegen aan de bestemmingsreserve Krachtige Samenleving om daarmee de ingezette activiteiten en ontwikkeling van programmalijnen te continueren voor de periode 2021-2023;
3. Met betrekking tot beslispunt 2 de 5e wijziging van de Programmabegroting 2020 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van Provinciale Staten van 9 september 2020

griffier.

voorzitter.

Als bespreekstuk op de agenda (zie stemverhouding)				
Partij	Zetels	Aanwezig	Voor	Tegen
FvD	7			
VVD	6			
PVV	4			
GroenLinks	4			
CDA	3			
PvdA	3			
ChristenUnie	3			
SP	2			
50PLUS	2			
D'66	2			
Partij v.d. Dieren	2			
SGP	1			
GO	1			
DENK	1			
Totaal	41			
Als hamerstuk op de agenda (geen stemverhouding)			☒ Ja	

Contourenschets Krachtige Samenleving

Bijlage bij het Statenvoorstel Krachtige Samenleving (edocs 2601706)

Mei 2020

Inleiding

Voorliggende contourenschets is de basis voor de programmatische uitwerking van Krachtige Samenleving voor de komende jaren. De inhoud ervan is in ontwikkeling en speelt zich af in een snel veranderende context. Daarom zullen programmalijnen nog verder worden ontwikkeld, uitgewerkt of aangescherpt.

De volgende onderwerpen zijn uitgewerkt in deze contourenschets:

- Doelstelling en context Krachtige Samenleving
- Uitwerkingsagenda *Samen maken we Flevoland* & Coalitieakkoord *Ruimte voor de toekomst*
- Krachtige Samenleving – de basis
- Programmalijnen Krachtige Samenleving
- Cross-sectorale samenwerking
- CMO als kernpartner van Krachtige Samenleving
- Bestedingsvoorstel programma Krachtige Samenleving per financieringsbron

Doelstelling en context Krachtige Samenleving

De provincie heeft de ambitie een bijdrage te leveren om een **trendbreuk** te bewerkstelligen op het gebied van gezondheid en sociale veerkracht (Uitwerkingsagenda *Samen maken we Flevoland*).

Ten opzichte van het huidige beeld betekent dat: **een hoger opleidingsniveau, minder armoede, betere gezondheid, meer sociale veerkracht, een hogere participatiegraad en een beroepsbevolking die beter past bij de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.**

Deze ambitie is gebaseerd op de Omgevingsvisie FlevolandStraks:

"In 2030 en verder staat Flevoland bekend als een omgeving met uitstekende mogelijkheden voor ontplooiing, ontwikkeling en ontspanning. Het is een aantrekkelijk vestigingsgebied. We benutten het in Flevoland aanwezige talent alsmede de potentie, de kracht en het ondernemerschap van de samenleving. Bij nieuwe ontwikkelingen staat de Flevolander centraal. We volgen samen met partners de regionale sociale en economische ontwikkelingen op de voet. Zo kunnen we gezamenlijk nieuwe uitdagingen tijdig signaleren, deze op een passende wijze agenderen en bespreken met de partners."

Context waarin we opereren:

De uitdagingen op sociaal maatschappelijk gebied zijn groot en complex. Enerzijds zijn er **landelijke ontwikkelingen** zoals de toenemende aandacht voor preventie, gezondheid en de transformatie van het zorgstelsel. Anderzijds spelen **lokale ontwikkelingen**: de transformatie van het sociaal domein is nog volop gaande, en afschaling van zorg naar het 'voorveld' en preventie zijn nodig om zorg betaalbaar te houden.

In de **Flevolandse context** is de gemiddelde gezondheid lager en is er minder (arbeids)participatie. We hebben te maken met een afname van het aantal inwoners in de Noordoostpolder, stedelijke ontwikkelingen in Almere en Lelystad, dubbele vergrijzing, gezondheidsvraagstukken en uitdagingen in de agrarische sector. Het probleem van dubbele vergrijzing brengt vragen met zich mee: hoe vangen we de krimp op de arbeidsmarkt op? En hoe organiseren we voldoende zorg op maat?

Daarnaast is er vanuit het IBP (Interbestuurlijk programma) de opgave om als één overheid te werken aan domein-overstijgende opgaven.

4 programmalijnen uit de uitwerkingsagenda Omgevingsvisie februari 2019

1. Een gezond en veerkrachtig Flevoland

Uitgaande van de pijlers van positieve gezondheid zetten we in op een trendbreuk. Specifieke aandachtspunten zijn overgewicht en beweging (waarop Flevoland nu slecht scoort).

2. Leefbaar platteland (was 'Leefbaar platteland en gezonde leefomgeving')

We zetten ons in voor de bereikbaarheid van voorzieningen, kwaliteit natuur & milieu, sociale cohesie en (economische) veerkracht platteland.

3. Toekomstbestendige gezondheidszorg (was 'Een toekomstbestendig zorglandschap')

We werken aan een zorglandschap en aanbod dat past bij de behoeften en mogelijkheden van Flevoland in 2030 en daarna, waarbij bereikbaarheid en betaalbaarheid hand in hand gaan.

4. Arbeidsmarkt & participatie (was 'Aansluiting onderwijs & arbeidsmarkt')

In aansluiting bij de Human Capital Agenda werken we aan een goede balans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt van gezondheid, zorg en welzijn. Hierbij zijn we op zoek zijn naar een complementaire focus vanuit *Krachtige Samenleving*. We streven naar een goede samenwerking tussen onderwijs en werkgevers bij de ontwikkeling van nieuwe profielen en aantrekkelijkheid van het vak.

SAMEN MAKEN WE FLEVOLAND

Uitwerkingsagenda deel 1

Het coalitieakkoord zet de 4 programmalijnen door en benoemt de volgende resultaten:

- We werken bij provincie brede opgaven goed samen met gemeenten en instanties die actief zijn op het gebied van gezondheid en brede welvaart in Flevoland en er zijn op dit terrein bovenlokale experimenten uitgevoerd. Hierbij spelen ook CMO, GGD en Sportservice Flevoland, een actieve rol.
- We hebben het provinciale netwerk versterkt door aan te sluiten bij bestaande netwerken en een platform te bieden voor het organiseren van themabijeenkomsten en congressen op het terrein van Krachtige Samenleving.
- We hebben onderzoek, experimenten en initiatieven die op regionaal niveau een gezonde leefstijl en (positieve) gezondheid bevorderen ondersteund; in afstemming met de gemeenten.
- We hebben de effectiviteit van de provinciale steunfunctie Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling Flevoland geëvalueerd en versterkt.
- Op basis van een evaluatie hebben we een nieuwe invulling gegeven aan de Agenda Vitaal Platteland en het daarbij behorende Fonds Leefbaarheid, zodat die beter aansluiten op de provinciale kerntaken en de doelen van Krachtige Samenleving. Deze programmalijn is in een apart voorstel uitgewerkt.
- We richten een fonds Krachtige Samenleving in.

Beoogd effect: We hebben preventieve activiteiten van regionale partners ondersteund, zodat Flevolandse inwoners langer fit en gezond blijven en daarmee langer zelfredzaam zijn en economisch en sociaal beter deelnemen aan de samenleving. Hiermee hopen we ook dat we indirect stimuleren dat inwoners hun betrokkenheid laten zien in het oppakken en agenderen van zaken die bijdragen aan de eigen sociale veerkracht en het vitaal houden van hun leefomgeving.

Bijdrage aan 'Sustainable Development Goals'

In 2015 heeft de VN 17 wereldwijde doelen voor duurzame ontwikkeling vastgesteld. De opgave van Krachtige Samenleving sluit aan bij de doelen die binnen de Flevolandse context op het gebied van gezondheid en participatie het meest van toepassing zijn. Daarmee kan het programma maximaal van toegevoegde waarde zijn op de Sustainable Development Goals (SDGs).

- **3 – Goede gezondheid en welzijn**
Een goede gezondheid en welzijn voor de inwoners van Flevoland staat centraal in de programmalijnen *Een gezond en veerkrachtig Flevoland* en *Toekomstbestendige gezondheidszorg* van Krachtige Samenleving. De provincie draagt hier op diverse manieren aan bij: door mee te denken en bij te dragen aan preventie en innovatief zorgaanbod, maar ook door gezondheid en welzijn te stimuleren via bijvoorbeeld sport, cultuur, natuur en (arbeids)participatie.
- **4 – Kwaliteitsonderwijs**
Een hoge kwaliteit van onderwijs draagt bij aan participatie en gezondheid. Daarom neemt Krachtige Samenleving bijvoorbeeld een faciliterende rol op het thema laaggeletterdheid. In de programmalijn *Arbeidsmarkt & participatie* is een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt één van de aandachtspunten.
- **8 – Eerlijk werk en economische groei**
Werk draagt bij aan betrokken zijn in de samenleving en het algemene welzijn van inwoners van Flevoland. Via de programmalijn *Arbeidsmarkt & participatie* en in samenwerking met de Human Capital Agenda wordt er binnen Krachtige Samenleving gewerkt aan het stimuleren van participatie, vrijwilligers(werk) en een evenwichtige arbeidsmarkt.

- **9 – Industrie, innovatie en infrastructuur**

Binnen deze doelstelling zet de programmalijn *Toekomstbestendige gezondheidszorg* in op innovatie en ontwikkeling van de zorginfrastructuur: bereikbare zorg en ondersteuning voor alle inwoners, waar mogelijk en relevant met gebruik van nieuwe ontwikkelingen zoals eHealth-toepassingen.

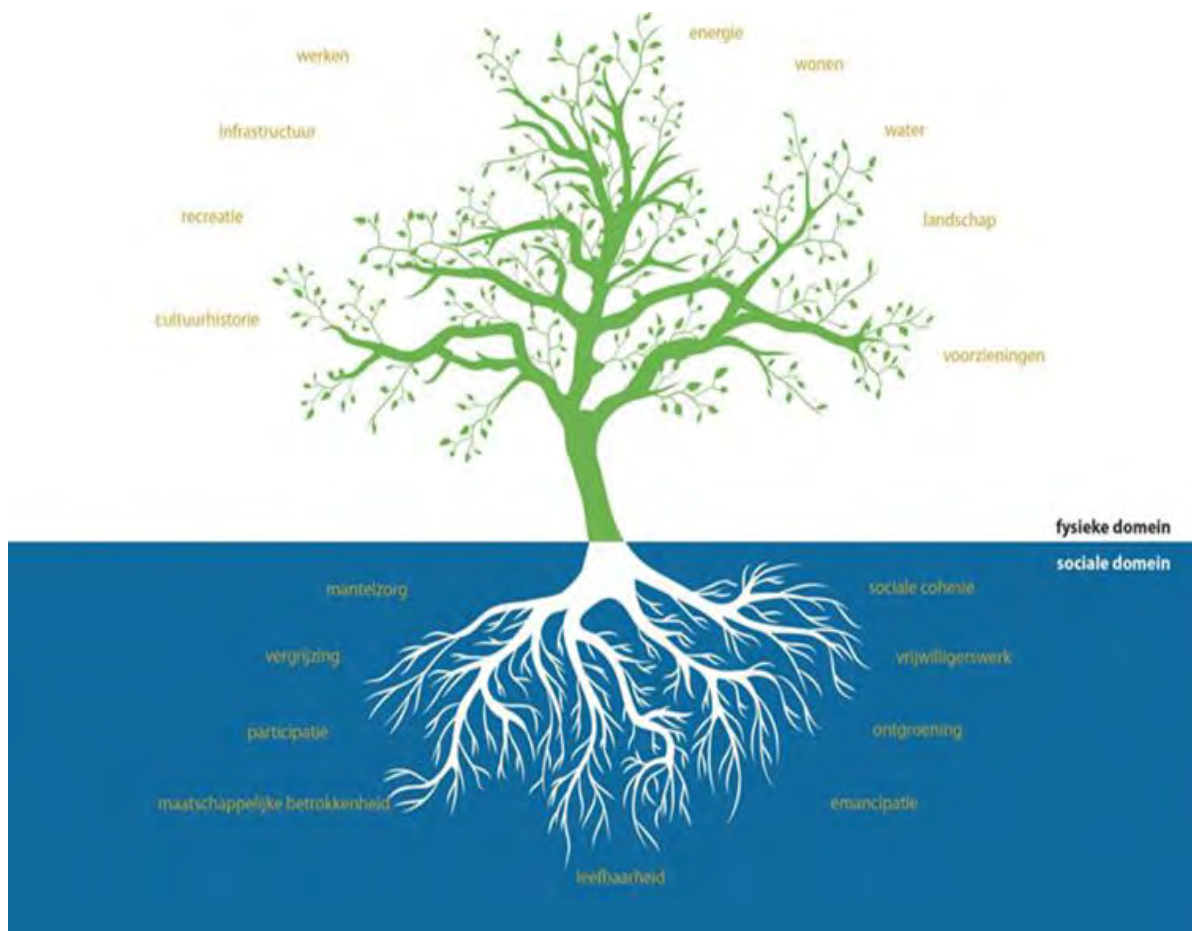
- **11 – Duurzame steden en gemeenschappen**

Met de programmalijn *Leefbaar Platteland* dragen we bij aan duurzame en veerkrachtige gemeenschappen op het platteland. Onderdeel van deze doelstelling is ook het versterken van economische, sociale en omgevingsrelaties tussen stedelijke, semi-stedelijke en plattelandsgebieden.

Rol van de provincie

De opgaven van Krachtige Samenleving en context waarin deze zich afspelen vragen van gemeenten en organisaties die actief zijn op dit terrein een ambitie en het vermogen om over grenzen heen te kijken, zich te verbinden en het samenspel te organiseren. De **provincie bevordert dit samenspel**. Daarbij kunnen we faciliteren en stimuleren vanuit de gedachte dat sociale, economische en fysieke omgeving hand in hand gaan. Waar we een toegevoegde waarde hebben, doen we mee.

De Krachtige Samenleving raakt veel kerntaken van de provincie, maar is een domein dat vooral bij het rijk en lokale overheden is belegd. De gemeenten blijven 'eerste overheid'. De provincie neemt een **complementaire rol in, bij voorkeur op bovenlokaal niveau**.

Krachtige Samenleving – de basis

Omdat kennis over het (effectief) versterken van ‘sociale veerkracht’, gezondheid en (arbeids)participatie nog in ontwikkeling is, hebben we gekozen voor een **lerende, ontwerpende aanpak**. Dit doen we door maatschappelijke initiatieven te versterken en aan te sluiten bij wat er lokaal in gemeenten speelt. We **faciliteren de uitwisseling van kennis en vaardigheden en helpen bij het versterken van netwerken**. Op die manier krijgen initiatieven toegang tot een Flevoland-breed lerend netwerk.

Onder het motto:

‘Betrokken en bescheiden’

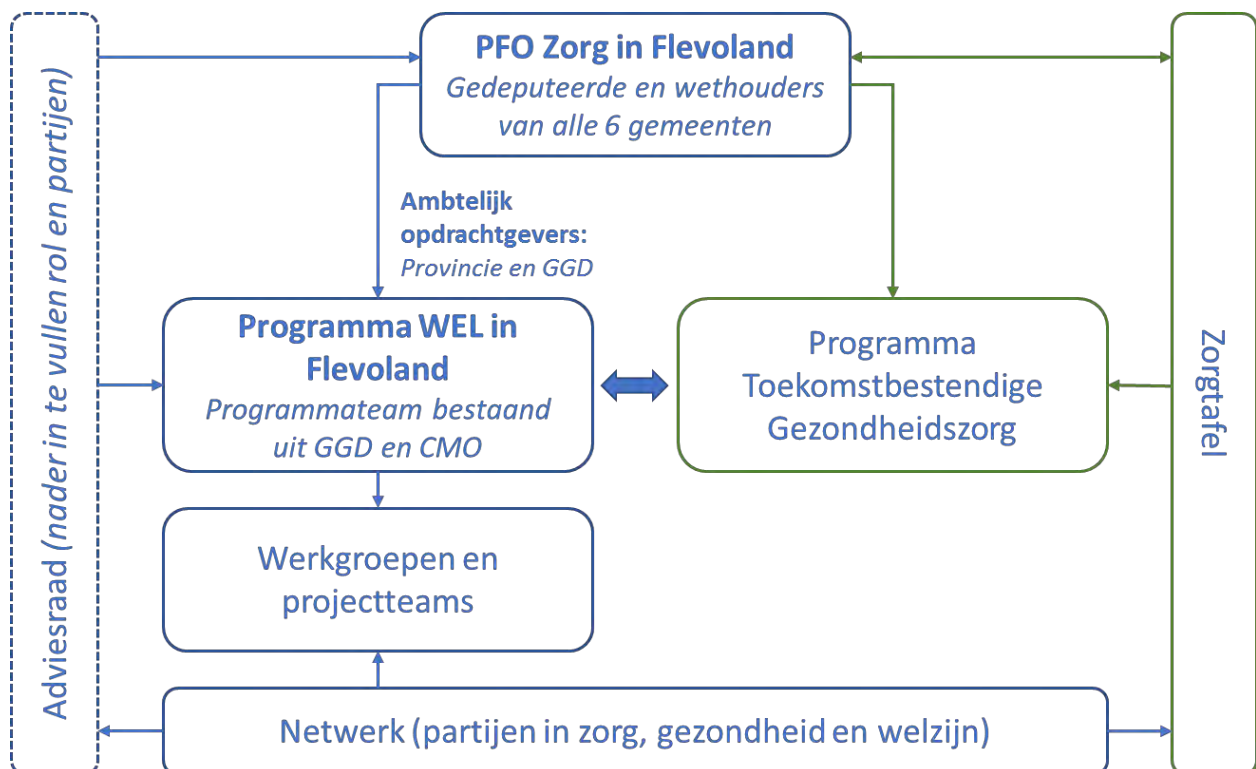
Samen met gemeenten, maatschappelijke partners, onderwijs en kennisinstellingen ondersteunen we meerjarige en coalitieperiode overstijgende initiatieven waarvan we verwachten dat deze duurzaam effect hebben op het overbruggen van gezondheids- en participatieverschillen in Flevoland. En waarvan we verwachten dat de investering een resultaat oplevert dat breder toepasbaar is. Daarbij **sluiten we aan op de beweging die in het sociaal domein op gang is gebracht** (de transformatie) en hebben we als ‘middenbestuur’ een duidelijk beeld van onze toegevoegde waarde.

Randvoorwaarden voor het programma Krachtige Samenleving:

- Starten met pilots (inmiddels lopen er 3 pilots)
- In gesprek over de toekomst van de Flevolander (via WEL in Flevoland)
- Met aandacht voor onderzoek en monitoring (via Werkplaats Sociaal Domein, werkgroep WEL in Flevoland en aan de Zorgtafel)

Governance programma Krachtige Samenleving

Afhankelijk van de programmalijnen werken we als provincie in verschillende samenstellingen **samen met de Flevolandse gemeenten**. De samenhang en verbinding in de governance van Krachtige Samenleving is toegelicht in onderstaand figuur.

Monitoring van het programma

Monitoring is belangrijk voor verschillende doeleinden. Ter verantwoording van de besteding van publieke middelen, voor het in kaart brengen van bereikte effecten, maar ook om te leren en verbeteren van hoe die effecten tot stand komen. We zullen de activiteiten en uitkomsten van het programma Krachtige Samenleving op twee niveaus monitoren:

1. **Programmabreed** definiëren we het beoogde proces en de beoogde uitkomsten van elke programmalijn en overige inspanningen (zie figuur). Hierbij krijgen we scherp welke middelen (input), activiteiten (throughput), resultaten (output) en uitkomsten (outcomes) we verwachten en hoe deze zich tot elkaar verhouden. Waar mogelijk toetsen we de beoogde aanpak vervolgens op de realisatie in de praktijk, bijvoorbeeld door middel van gesprekken met samenwerkingspartners. De verbindingen tussen de onderdelen van de programmalijnen (mechanismen van effect en contextfactoren) zijn ook van belang. We brengen deze in kaart zodat we kunnen beredeneren hoe uitkomsten tot stand (kunnen) komen en hoe we uiteindelijk impact kunnen vergroten. We verbinden de monitoring van Krachtige Samenleving zoveel mogelijk met de **monitoring van de Omgevingsvisie**. Resultaten uit de monitoring van Krachtige Samenleving kunnen op deze manier worden opgenomen in de algemene monitoring van de opgaven uit de Omgevingsvisie, en omgekeerd leren we van ervaringen met monitoring bij andere opgaven.

2. **Per programmalijn** vullen we monitoring in op basis van wat past binnen de context van de activiteiten.
 - o Voor programmalijn 1 (Gezond en veerkrachtig Flevoland) is er binnen WEL in Flevoland een werkgroep monitoring onder aansturing van de GGD. Deze werkgroep is het eerste kwartaal van 2020 van start gegaan en zal de komende periode bepalen welke aanpak geschikt is.
 - o Binnen programmalijn 3 (Toekomstbestendige gezondheidszorg) is monitoring onderwerp van gesprek aan de Zorgtafel.
 - o Monitoring op het niveau van de andere programmaonderdelen wordt in een latere fase opgestart.

Programmalijn 1: Een gezond en veerkrachtig Flevoland

Binnen deze programmalijn staat het concept positieve gezondheid centraal:

Positief gezonde Flevolandse

... in een positief gezonde omgeving

- Niet smal kijken naar ziekte of beperking, maar focus op hele persoon en wat iemand wel kan.
- Daarmee ook meer aandacht voor gezondheid en gedrag, in plaats van ziekte en zorg.
- “Gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.”
Machteld Huber

- De uitgangspunten van positieve gezondheid vertaald naar aspecten in de leefomgeving: hoe kan de leefomgeving bijdragen aan het bevorderen van gezondheid?
- Raakvlakken met kerntaken van de provincie (bijv. op het gebied van natuur, economie en cultuur).
- Vanuit deze invalshoek op zoek naar nieuwe samenwerkingsverbanden, zowel intern als extern.

Vanaf januari provinciaal platform: WÉL in Flevoland

Het gaat om hoe we het **WEL** willen, wat inwoners **WEL** kunnen, en te laten zien dat het samen **WEL** lukt.
En het gaat natuurlijk om het **WEL**bevinden van onze inwoners.

- Focus op: preventie, welbevinden & gezondheidsbevordering
- Waarbij we als provincie een bron van inspiratie willen zijn voor professionals, beleidsmakers en daarmee uiteindelijk ook inwoners
- Keuze voor netwerk samenwerking & programmatische aanpak
- Meer indirect: ombuigen instroom Sociaal Domein en gezondheidszorg

WEL
IN FLEVOLAND

Thema's waar WEL in Flevoland in eerste instantie op inzet zijn:

Focusthema	Onderbouwing	Met welke partners
Natuur en leefomgeving	Flevoland heeft een bijzonder verhaal als het gaat om natuur en leefomgeving. Die kracht benutten om daar ook positieve gezondheidseffecten te behalen.	IVN (o.a. natuur & gezondheid als speerpunt in jaarplan; Roggebotstaete als iconlocatie voor positieve gezondheid) GGD (ervaring en expertise met thema gezonde leefomgeving) Provincie (rol als regisseur van ruimte/leefomgeving), verbinding met Vitaal Platteland Aeres Hogeschool (o.a. lectoraat Groene en Gezonde Stad)
Gezonde leefstijl	Sport en bewegen; belangrijk thema in Flevolandse gezondheidsstatistieken (lagere score dan landelijk als het gaat om voldoen aan norm voldoende beweging; bovengemiddeld meer overgewicht en daaraan gerelateerde aandoeningen)	SSF GGD (JGZ, gezonde school)
	Gezonde voeding; aansluiten bij kansen in Flevoland (pionieren op het gebied van voeding en landbouw), gekoppeld aan thema's als overgewicht en chronische aandoeningen	GGD (JGZ, Jong leren eten) Provincie (koppeling aan bijv. landbouw, eiwittransitie, Floriade) Aeres Hogeschool
	Gezond oud worden; aansluiten bij dubbele vergrijzing in Flevoland, gekoppeld aan zorginfrastructuur	GGD (o.a. ontwikkelen PGO ouderen) HANNN (veel ervaring en expertise, Europees bekroonde aanpak op het gebied van <i>Healthy Aging</i>)
Geluk	Mentale gezondheid, eenzaamheid en sociale samenhang; door de ontstaansgeschiedenis van Flevoland ligt hier een uitdaging. Ook inspelen op het feit dat bovengemiddeld veel Flevolandse niet participeren op de arbeidsmarkt (met gezondheidseffecten van dien)	CMO (projecten in het verleden en netwerk in welzijnssector) organisaties als Vraag Elkaar, Open je Hart, etc. (werkende initiatieven die van onderop ontstaan zijn) CAF (mooie initiatieven op het gebied van cultuurparticipatie met kwetsbare doelgroepen)
Toekomstige zorginfrastructuur	Aansluiting zoeken met het rapport 'Toekomstverkenning Zorg in Flevoland'	Proscop Medrie Patiëntenfederatie verzekeraar

Daarnaast wordt WEL in Flevoland ingezet voor:

- Strategische herpositionering van CMO (gekoppeld aan evaluatie zoals vermeld in het coalitieakkoord).
- Een positieve omslag in communicatie over de zorg in Flevoland: niet alleen de focus op wat we niet meer hebben /waar het mis is gelopen, maar juist een toekomstperspectief neerzetten.
- Constructieve inbreng aan de Zorgtafel en zorgverzekeraar uitnodigen om samen te werken o.b.v. gedeeld belang.

Het **programmaplan** van WEL in Flevoland 2020-2023 is toegevoegd als bijlage 2 van dit document.

Programmalijn 2: Leefbaar platteland

Deze programmalijn is in een apart Statenvoorstel Leefbaar Platteland (edocs 2568681) uitgewerkt.

De provincie heeft op verschillende manieren aandacht besteed aan processen en ontwikkelingen op het platteland. Die aandacht is zowel direct als indirect steeds meer gecombineerd met aandacht voor andere beleidsterreinen, zoals natuur, recreatie en bodem & water. Tussen 2015 en 2019 heeft die diversiteit vorm gekregen via de Agenda Vitaal Platteland.

De ervaringen met de agenda kunnen in enkele punten worden samengevat:

- De agendapunten van het begin zijn nog steeds actueel, zij het soms in andere vorm.
- De diversiteit aan thema's en aandachtspunten van het platteland worden steeds meer in onderling verband gezien en opgepakt.
- De aandacht voor de mens in het algemeen en de leefbaarheid en beleefbaarheid in het bijzonder neemt toe.

Het **Fonds Leefbaarheid was onderdeel van de Agenda Vitaal Platteland**, bedoeld om de sociale cohesie en/of economische ontwikkeling van het platteland te stimuleren via een subsidieregeling. De belangrijkste ervaringen met dat fonds zijn:

- De bewoners van het platteland hebben veel ideeën en plannen die bijdragen aan de leefbaarheid van hun woon- en werkgebied. Het vooraf vastgestelde maximaal beschikbare bedrag maakte dat een deel van de goede plannen niet kon worden gehonoreerd.
- Er zijn veel goede kleinschalige initiatieven: vanuit een breed scala aan thema's en onderwerpen hebben ze allemaal het doel de ontmoetingen en samenwerking tussen mensen te bevorderen.
- Geld is niet de enige factor die bepalend is voor de kansen van een initiatief. Inhoudelijke kennis of deskundige begeleiding bij het opzetten of uitvoeren van een project zijn vaak minstens zo belangrijk.
- De overeenkomsten en verschillen met de Europese subsidieregeling Leader zijn soms verwarrend geweest voor (potentiële) aanvragers van subsidie.

In het Coalitieakkoord 2019 – 2023 is mede op basis van bovenstaande ervaringen en conclusies opgenomen om op bovenlokaal niveau een impuls te geven aan de kracht van de Flevolandse samenleving:

"Het geven van een nieuwe invulling aan de Agenda Vitaal Platteland en het daarbij behorende Fonds Leefbaarheid, zodat die beter aansluiten op de provinciale kerntaken en de doelen van Krachtige Samenleving."

De provincie wil in de huidige collegeperiode een bijdrage leveren aan de leefbaarheid op het platteland en daarmee aan de versterking van de positie van de bewoners. Dit vanuit het brede kader van Krachtige Samenleving met het begrip "**leefbaarheid als centraal thema**". De nadere invulling van dit

programmaonderdeel is beschreven in de notitie Leefbaar Platteland 2020 – 2023 (edocs 2568681). In die notitie is beschreven welke maatregelen de komende jaren worden voorzien om de gestelde doelen te realiseren en hoe het geraamde bedrag van € 2 miljoen wordt besteed.

Programmalijn 3: Toekomstbestendige gezondheidszorg

Op basis van de twee unaniem aangenomen moties sinds het faillissement van de IJsselmeerziekenhuizen, beschouwt het college de inzet op deze **programmalijn als prioriteit**. Sinds 2018 is er veel gebeurd om de regionale gezondheidszorg te herstellen en stabiliseren. Deze coalitieperiode moet de stap gezet worden naar een toekomstbestendig(e) zorginfrastructuur en -aanbod. Activiteiten waar we op in (blijven) zetten zijn o.a.:

- De lobby voor een zo volwaardig mogelijk ziekenhuis in Lelystad in combinatie met aandacht voor het totale zorglandschap. Het gaat hier om een ingrijpende bovenlokale systeem-aanpassing.
- Ondersteuning om de transitie naar een nieuw zorglandschap, die in principe eenmalig is, mogelijk te maken.

We kunnen vooral waarde toevoegen in een **onafhankelijke, verbindende rol**, die erop gericht is samen met de betrokken gemeenten op te trekken vanuit een gedeelde visie op de maatschappelijke opgave en de krachten te bundelen met alle relevante stakeholders.

2018	2019	Opleveren rapport toekomstverkenner	2020	2021
Periode van opvangen gevolgen faillissement	Van eerste crisis naar nadenken over de toekomst	Resultaten toekomstverkenner en inregelen Zorgtafel	Uitvoering Agenda voor de Zorg in Flevoland	Toewerken naar structurele samenwerking voor toekomstbestendige zorginfrastructuur
• 24 oktober: Aanvraag faillissement MC IJsselmeerziekenhuizen • Tijdens periode van verscherpt toezicht door Inspectie • Inspanningen gericht op continuïteit (acute) zorg	• Overleg VWS over verkenning zorgbehoefte Flevoland • Opdracht toekomstverkenner: feiten op een rij, toekomstvisie voor Flevoland • Brede benadering van zorg: van 1^e lijn t/m ziekenhuis, incl. innovaties als e-health • Overheden hebben input gegeven o.b.v. onderzoek KPMG (i.o.v. provincie)	• Zomer 2020: oplevering rapport toekomstverkenner met agenda voor de Zorg in Flevoland • Overwegend gericht op korte termijn oplossingen acute zorg, verloskundige zorg en zorg voor kwetsbare groepen • Inregelen overlegstructuur Zorgtafel onder leiding van onafhankelijk voorzitter	• Uitvoering van de Agenda voor de Zorg in Flevoland • Bewaking voortgang en proces door projectbureau van Zilveren Kruis/VGZ • Provincie financiert extra projectondersteuning	• Verkennen mogelijkheden structurele samenwerking zorgverzekeraars, gemeenten en zorgpartijen in Flevoland • Gedeelde opgave: 1) Inwoners van Flevoland zo lang mogelijk gezond houden (<i>de preventieve taken</i>), 2) beheersen en kanaliseren van het zorggebruik (<i>de curatieve taken</i>)

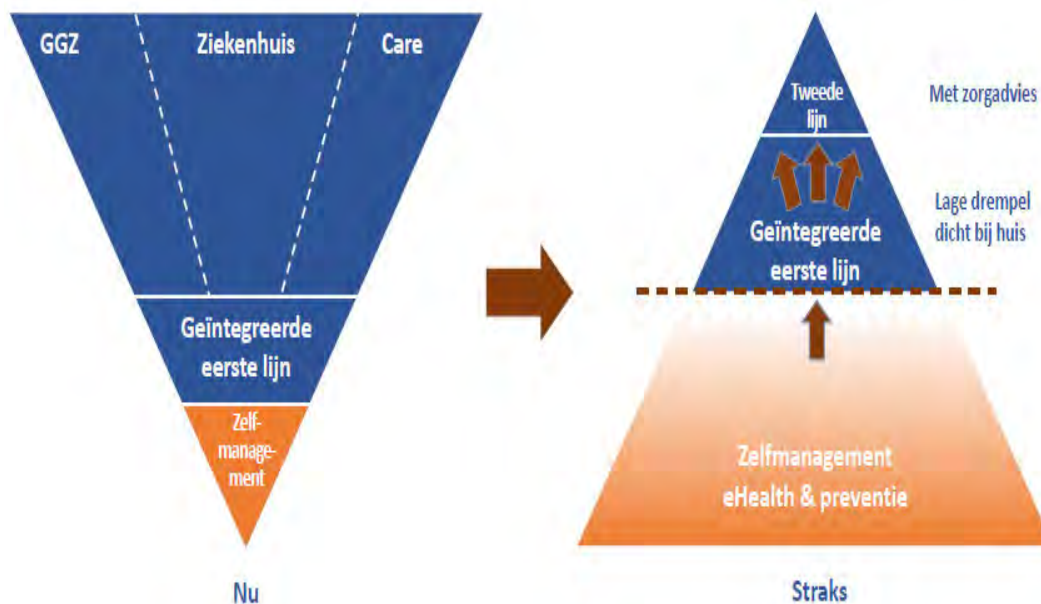
Toekomstverkenning Zorg in Flevoland: Wat willen provincie & gemeenten?

De resultaten uit de toekomstverkenning leveren de volgende inzichten op voor **prioriteiten in de zorg in Flevoland** en voor actie binnen de Zorgtafel:

- Een lange termijn toekomstvisie gezien strategische opgaven in Flevoland:
 - Inwoneraantal neemt toe, tevens forse vergrijzing
 - In delen Flevoland lage sociaal economische status => heeft invloed op mate van gezondheid & gezondheidsvaardigheden
 - Mantelzorgpotentieel neemt af, waardoor een groter beroep wordt verwacht op professionele zorg
 - Toenemend personeelstekort, vooral 1^e lijn (huisartsen, verloskundigen)
- Aandacht voor e-health en perspectief van inwoners & patiënten

De juiste zorg op de juiste plek - bereikbaar en betaalbaar

We zetten in op een kanteling in het denken over zorg en gezondheid: **van genezen naar preventie**.

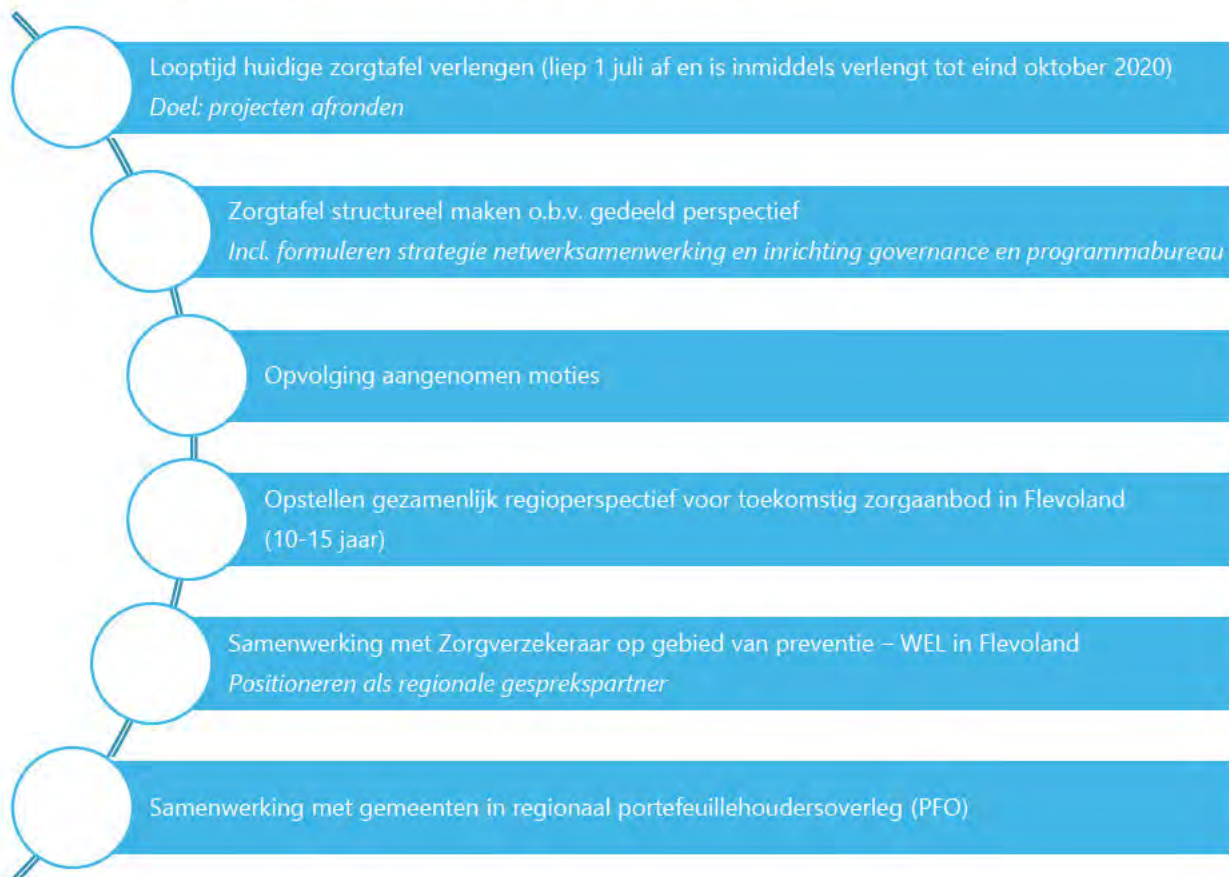
Rol van de provincie

De provincie bevindt zich binnen deze programmalijn in een complex speelveld. Het zorgstelsel kent immers veel verschillende partijen, zie onderstaande afbeelding. Samen met de gemeenten is de provincie een visie en strategie voor **netwerksamenwerking** aan het uitwerken. De provincie is daarnaast al op verschillende manieren betrokken bij de Zorgtafel:

- Faciliteren en coördineren inbreng overheden Zorgtafel (en Den Haag)
- Voortouw nemen bij lobby, contact VWS – voortgangs- & escalatie-overleg
- Capaciteit beschikbaar stellen aan projectbureau Zorgtafel & afstemming met voorzitter
- Voorstel formuleren voor vervolg van de Zorgtafel – inhoud, proces & governance
- Brug slaan bij samenwerking met de zorgverzekeraar (Zilveren Kruis); bijv. op gebied van preventie
- Ondersteuning leveren aan de Flevolandse Patiënten Federatie

Hierbij gelden de volgende **speerpunten** voor de inzet van de provincie:

Programmalijn 4: Arbeidsmarkt & participatie

De vierde programmalijn staat in het teken van **participatie en een goede aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt**. Hierbij sluit Krachtige Samenleving aan bij de Human Capital Agenda van het economisch programma. Met het oog op toenemende vergrijzing en krapte op de arbeidsmarkt in de sector gezondheid, zorg en welzijn ligt hier in eerste instantie de focus op.

Verbinding met Human Capital Agenda

De Human Capital Agenda **verbindt Krachtige Samenleving met de provinciale kerntaak regionale economie**. Tot nu toe werd deze vooral benaderd vanuit de aanbodkant (bedrijfsleven in Flevoland). Er is echter ook een ander belang; een hoge (arbeids)participatie en een goede opleiding, die mensen uitdaagt hun talenten maximaal te ontwikkelen, versterken ook de kwaliteit van de samenleving. We willen de inzet van het onbenutte arbeidspotentieel bevorderen door bijvoorbeeld via het Regionaal Werkbedrijf Flevoland bovenlokale initiatieven voor arbeidsmarkttoeleiding in samenspraak met de stakeholders te bevorderen.

Andere **inspanningen** binnen de programmalijn Arbeidsmarkt & participatie zijn:

Deze programmalijn bevindt zich in de beginfase en moet nog uitgewerkt worden.

Cross-sectorale samenwerking

De doelen van Krachtige Samenleving raken veel beleidsterreinen waar de provincie bij betrokken is. Door **cross-sectorale verbinding te zoeken** en samen te werken, zorgen we ervoor dat ook activiteiten vanuit reguliere kerntaken, bijvoorbeeld cultuur en mobiliteit, bijdragen aan de doelen van Krachtige Samenleving en vice versa.

In de 1^e uitwerkingsagenda is dit uitgewerkt in tabellen die breed de samenhang weergeven tussen opgaven onderling en opgaven en andere taken binnen de provincie. Met beperkte middelen en capaciteit brengen we hier in de 2^e uitwerkingsagenda meer focus op aan. We reserveren een deel van het budget van Krachtige Samenleving voor deze cross-sectorale samenwerkingen, zodat we initiatieven ook vanuit Krachtige Samenleving kunnen ondersteunen.

Tot nog toe zijn de volgende cross-sectorale verbindingen **gerealiseerd**:

- Samenwerking vanuit WEL in Flevoland met gezondheid (GGD), sport (SSF), natuur (IVN) en kunst & cultuur (Kunstlink).
- Voeding, onderzoek, onderwijs en gezondheid: samenwerking met partners DuurzaamDoor, Floriade en de opgave Landbouw Meerdere Smaken vanuit de provincie.

Daarnaast **onderzoeken** we in het kader van de Uitwerkingsagenda 2.0 verschillende andere opties. Het gaat hier bijvoorbeeld om:

Laaggeletterdheid: we onderzoeken een passende rol van de provincie om bij te dragen aan een sterker regionaal netwerk, i.s.m. Bibliotheeknetwerk Flevoland in het kader van de nieuwe Cultuurnota

Sport: we zetten Sportservice Flevoland in voor het programma Positieve Gezondheid en voor onderzoek naar een beweegvriendelijke leefomgeving

Omgevingswet: gezonde leefomgeving en veiligheid bekeken vanuit een integraal perspectief op gezondheid

Mobiliteit: raakvlak met het belang van toegankelijkheid van OV i.r.t. participatie en zelfredzaamheid. Bijv. in project Doortrappen (ouderen leren en stimuleren om te blijven fietsen) en OV-ambassadeurs (drempel verlagen OV-gebruik).

Natuur: we zien aandacht voor het effect van natuur op gezondheid en zien een gedeelde betrokkenheid bij vrijwilligers. Het voornemen is bottom-up initiatieven te ondersteunen.

WEL in Flevoland: Zorgverzekeraars en zorgaanbieders aanhaken op WEL in Flevoland

CMO als kernpartner van Krachtige Samenleving

Ontwikkelingen CMO

Het afgelopen decennium heeft de provincie door bezuinigingen en focus op (wettelijke) kerntaken de inzet op **sociaal maatschappelijke vraagstukken fors terug geschreefd**.

- De decentralisatie in 2015 van de Jeugdzorg, naast Wmo en participatiewet, leidde tot een verdere verschuiving van wettelijke taken in het sociaal domein naar gemeenten als lokale overheid die het dichtst bij de inwoner staat.
- In dit proces is het budget van CMO gehalveerd en de aansturing vanuit de provincie op de achtergrond geraakt. CMO is in die periode wat uit beeld geraakt en heeft, met wisselend succes, aansluiting bij gemeenten gezocht.
- De taken van CMO als werkgeversorganisatie zorg en welzijn (ZowelWerk) en op het gebied van cliëntondersteuning zijn op niveau door blijven lopen, omdat die voor het grootste deel extern gefinancierd worden.

Gezamenlijke transitieperiode

Met de programmatische uitwerking van de opgave Krachtige Samenleving wordt er ook een andere inzet van de provinciale steunfunctie Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling (CMO) Flevoland gevraagd. Voor het succes van Krachtige Samenleving is **aanpassing van de subsidierelatie met CMO een belangrijke voorwaarde**.

Van belang is dat de activiteiten van CMO bijdragen aan het realiseren van de doelen Krachtige Samenleving en dat CMO in het netwerk van betrokken partners en overheden een 'spin in het web' functie kan vervullen. Daarvoor doorlopen CMO en provincie een **gezamenlijk transitieproces** om het subsidiekader, rollen, verantwoordelijkheden en taken op de nieuwe situatie in te richten. Doel is om de beschikbare middelen, capaciteit en expertise zo effectiviteit mogelijk te benutten en waar nodig aan te passen aan de nieuwe situatie.

Beoogd resultaat:

- Heldere positionering van CMO binnen de programmalijnen KS
- Helder meerjarig kader voor de subsidierelatie (inhoudelijk, juridisch en financieel) met daarbinnen duidelijke afspraken over verdeling taken en verantwoordelijkheden

Op weg naar een nieuwe subsidierelatie

De nieuwe subsidierelatie kent vier verschillende bouwstenen en voor zowel CMO als de provincie een eigen opdracht:

Rol CMO en ambitie doorontwikkeling

- Inzet CMO tot dusverre op WEL in Flevoland, ontwikkeling HCA en ondersteuning cliënten en patiënten.
- Doorontwikkeling rol CMO in Krachtige Samenleving:
 - mogelijke uitbreiding van thema's (bijv. toekomstbestendig zorglandschap, leefbaar platteland);
 - meer synergie tussen 'losse' organisatie onderdelen: Zorgbelang, ZowelWerk, CMO;
 - naast uitvoerende en tactische rol, meer manifesteren op strategisch niveau.
- Intern ontwikkeltraject CMO: synergie organisatie onderdelen, achterstallig onderhoud en doelgerichte organisatie opgaven op basis van programmalijnen Krachtige Samenleving.

Deze transitie is vergelijkbaar met trajecten die doorlopen zijn bij bijvoorbeeld Horizon en SportService Flevoland en vragen om een **eenmalige extra investering** om dit meerjarig transitieproces vanuit beide kanten effectief vorm te kunnen geven. Zowel CMO als de provincie willen daarop investeren. CMO om de organisatie in te richten op de nieuwe rol en inhoudelijke opgaven en de provincie om de opdrachtgeversrol en de subsidierelatie professioneel neer te zetten.

Bestedingsoverzicht

Besteding middelen uit **bestaande bestemmingsreserve**

	Totaal	2018/ 2019	2020	2021	2022	2023
Algemeen						
- Inhuur, onvoorzien, overige	252.500	47.500	123.000	54.000	28.000	
- Onderzoek (Werkplaats Sociaal Domein)	300.000	75.000	75.000	75.000	75.000	
1. Een gezond en veerkrachtig Flevoland (WEL in Flevoland)	700.000	140.000	280.000	195.000	45.000	40.000
3. Toekomstbestendige gezondheidszorg: - onderzoek KPMG - capaciteit 2019/2020	22.500	22.500 Gedekt uit diverse posten lopende begr.				
4. Arbeidsmarkt & participatie - Pilot Academische Verpleeg(t)huiszorg	225.000	125.000	50.000	50.000		
Totaal	1.500.000	410.000	528.000	374.000	148.000	40.000

Bestedingsvoorstel middelen uit **coalitieakkoord**

	Totaal	2020	2021	2022	2023
Algemeen					
- Inhuur	100.000		54.000	46.000	
- CMO transitie	75.000	75.000			
- Onderzoek (Werkplaats Sociaal Domein)	75.000				75.000
1. Een gezond en veerkrachtig Flevoland (WEL in Flevoland)	250.000		50.000	150.000	50.000
2. Leefbaar Platteland		Apart voorstel (2 miljoen o.b.v. coalitieakkoord)			
3. Toekomstbestendige gezondheidszorg - Exploitatiebegroting 2020	300.000 -50.000	150.000 -50.000	50.000	50.000	50.000
4. Arbeidsmarkt & participatie (i.s.m. HCA)	150.000	50.000	50.000	50.000	
Cross-sectorale samenwerking	100.000		50.000	50.000	
Totaal	1.000.000	225.000	254.000	346.000	175.000

Overzicht voorstel bestedingen Krachtige Samenleving per financieringsbron

	Totaal	Bestaande bestemmings-reserve¹	Budget coalitie-akkoord²
Algemeen			
- Inhuur	352.500	252.500	100.000
- CMO transitie	75.000		75.000
- Onderzoek (Werkplaats Sociaal Domein)	375.000	300.000	75.000
1. Een gezond en veerkrachtig Flevoland (WEL in Flevoland)	950.000	700.000	250.000
2. Leefbaar platteland			
3. Toekomstbestendige gezondheidszorg - Exploitatiebegroting 2020	322.500 -50.000	22.500	300.000 -50.000
4. Arbeidsmarkt & participatie	375.000	225.000	150.000
Cross-sectorale samenwerking	100.000		100.000
Totaal	2.500.000	1.500.000	1.000.000

¹ Bestaande bestemmingsreserve onder mandaat van GS² Budget gereserveerd in coalitieakkoord *Flevoland: Ruimte voor de toekomst* voor periode 2019-2023

Bijlage 1 – Uitwerkingsagenda omgevingsvisie 2.0

In de concept **Uitwerkingsagenda 2.0 van de omgevingsvisie** zijn accenten weergegeven voor de uitvoering van de ambities voor de middellange termijn tot 2025. Deze zal binnenkort ook apart aan de Staten worden aangeboden. De Uitwerkingsagenda 2.0 is een instrument om te bepalen of we op de goede weg zijn. Moeten we bijstellen of andere keuzes maken in ons beleid? Om te weten hoe we ervoor staan en te kunnen bijsturen waar nodig, kijken we iedere twee jaar of we nog op koers zijn. In 2022 volgt een midterm review van de omgevingsvisie en in een nieuwe collegeperiode een tweede herijking.

Aanpak opgaven is gericht op vernieuwing en ontwikkeling

Zoals uitgewerkt in de uitwerkingsagenda 2.0 zijn de opgaven *Circulaire Economie, Landbouw: Meerdere Smaken, Krachtige Samenleving en Duurzame Energie* gericht op vernieuwing en ontwikkeling. De activiteiten die hiervoor in gang zijn gezet zijn onder te verdelen naar drie invalshoeken:

1. **Inspiratie en richting**

Het op gang brengen en verbreden van de beelden over de inhoud van de opgave en het zoeken naar een oplossing vanuit een gezamenlijke opgave.

2. **Randvoorwaarden en condities**

Het nader uitwerken en onderzoeken aan welke randvoorwaarden voldaan moet worden om de opgave te realiseren en waar eventuele knelpunten zitten.

3. **Pilots en programma's**

Het daadwerkelijk uitvoering geven aan de opgave door ruimte te bieden aan initiatieven van gebiedspartners of door als provincie en gemeenten zelf initiatief te nemen (overheidsparticipatie).

Deze invalshoeken kunnen gezien worden als fases met een logische volgorde. Tegelijkertijd is sprake van een circulair proces: ervaringen uit de pilots leiden tot nieuwe inzichten. Dit kan leiden tot het bijstellen van de richting, het aanpassen of herformuleren van de randvoorwaarden of tot verandering van werkwijze.

Overzicht van activiteiten Krachtige Samenleving

		x ≤ 2020	2021-2025	x ≥ 2026
K1	Programmalijn 1: Een gezond en veerkrachtig Flevoland (preventie en positieve gezondheid)			
K1.1	Met het programma WEL in Flevoland zetten we in op: netwerkplatform, kennisdeling, procesbegeleiding en stimuleren onderzoek, experimenten en initiatieven die (positieve) gezondheid bevorderen.	X	X	
K1.2	We focussen de inzet van het jaarplan CMO op de nieuwe richting van Krachtige Samenleving, onder andere op het concept positieve gezondheid (WEL).	X	X	
	<i>Aansluiting van programmalijn 1 op beleidsterreinen provincie:</i>			
K1.3	Omgevingswet: gezonde leefomgeving en veiligheid bekeken vanuit een integraal perspectief op gezondheid	X	X	
K1.4	Sport: we zetten Sportservice Flevoland in voor het programma Positieve Gezondheid en voor onderzoek naar een beweegvriendelijke leefomgeving.	X	X	
K1.5	Kunst en Cultuur: aansluiting bij het sociaal domein (Kunstlink).	X	X	
K1.6	Voeding en gezondheid: we sluiten aan bij Floriade Werkt! en Landbouw Meerdere Smaken (LMS). Inclusief programma DuurzaamDoor.	X	X	
K1.7	Mobiliteit: we hebben raakvlak met het belang van toegankelijkheid OV voor participatie en zelfredzaamheid, zie programma Mobiliteit en Ruimte. Bijv. in project Doortrappen (ouderen leren en stimuleren om te blijven fietsen) en OV-ambassadeurs (drempel verlagen OV-gebruik ouderen / mensen met een beperking).	X	X	
K1.8	Natuur: we werken samen met IVN om de verbinding tussen natuur en gezondheid te maken in iconlocatie voor positieve gezondheid Roggebotstaete.	X		
K2	Programmalijn 2: Leefbaar Platteland			
K2.1	We ontwikkelen een nieuw fonds Krachtige Samenleving, in aansluiting bij het Fonds Leefbaar Platteland (opvolger van fonds leefbaarheid landelijk gebied). - relatie met andere subsidies binnen team Samenleving en Europese fondsen (GE).	X	X	
	<i>Aansluiting van programmalijn 2 op beleidsterreinen provincie:</i>			
K2.2	We sluiten aan bij LEADER en LMS.	X	X	
K3	Programmalijn 3: Toekomstbestendige gezondheidszorg			
K3.1	We voeren een actieve lobby richting Den Haag en overleg met VWS.	X	X	
K3.2	We onderzoeken de ontwikkeling van de zorgvraag en het aanbod in Flevoland.	X	X	
K3.3	We leveren een bijdrage aan het opstellen van een regioperspectief Zorg in Flevoland.	X	X	
K3.4	Waar nodig faciliteren/ondersteunen we pilots en innovatieve ideeën.	X	X	
K4	Programmalijn 4: Arbeidsmarkt & participatie (onderdeel Human Capital Agenda)			

K4.1	We verstrekken een subsidie aan de pilot Academische Verpleeg(t)huiszorg en de aanvraag fieldlab 2.0 'Zorg in de wijk' (PPS).	X	X	
<i>Aansluiting van programmalijn 3 op beleidsterreinen provincie:</i>				
K4.2	We gaan de inzet van CMO/ netwerk Zowelwerk verder focussen en ontwikkelen.	X	X	
K4.3	Economie - Human Capital Agenda: (zie programmalijn 3 - aansluiting onderwijs/ arbeidsmarkt).	X		
K5	Overige inspanningen			
K5.1	We bouwen het netwerk van de provincie (ambtelijk en bestuurlijk) uit door A) aan te sluiten bij bestaande netwerken en B) een platform te bieden en samen met partners themabijeenkomsten e.d. te organiseren of aan te sluiten bij (informele) ontmoetingen.	X	X	
K5.2	Regenboogprovincie / het goede voorbeeld	X	X	
K5.3	Jeugddebatten, democratie & educatie	X	X	
K5.4	Subsidierelatie met IVN en NMF	X	X	

Bijlage 2 – Programmaplan WEL in Flevoland 2020-2023

Programmaplan WEL in Flevoland 2020 – 2023

13 januari 2020

Inleiding en context

Wat vooraf ging

Binnen de provincie Flevoland werken diverse organisaties samen aan een regionaal netwerk rondom een brede kijk op gezondheid. Deze netwerkbeweging komt voort uit een gedeelde behoefte en ambitie om de gezondheid en sociale veerkracht van de Flevolander te verbeteren. Het initiatief voor de beweging is genomen door de provincie, als één van de uitwerkingen van de opgave Krachtige Samenleving uit de omgevingsvisie *FlevolandStraks*.

Er is een projectgroep waarin met een vertegenwoordiging vanuit de provincie, GGD Flevoland, CMO Flevoland, Proscop en IVN, en in nauwe samenspraak met gemeenten, verder gewerkt wordt aan het uitwerken van deze opgave. Gaandeweg kwam het concept Positieve Gezondheid naar voren als bindende factor van alle verschillende partijen: een brede kijk op gezondheid, waarbij regie en verantwoordelijkheid van de inwoners zelf centraal staat. In 2018 en 2019 zijn er diverse bijeenkomsten geweest en tal van netwerkgesprekken gevoerd. Inmiddels zijn de eerste concrete initiatieven opgestart. Deze beweging, 'Positieve Gezondheid in Flevoland', gaat verder als 'WEL in Flevoland'.

Ontwikkelingen binnen en buiten de provincie

WEL in Flevoland sluit aan bij een aantal ontwikkelingen – landelijk, lokaal en provinciaal:

- **Landelijk** ontstaat er steeds meer aandacht voor preventie, gezonde leefstijl, de transformatie van de zorg en de mogelijkheden om ouderen langer gezond thuis te laten wonen. Denk daarbij aan programma's als *Juiste Zorg op de Juiste Plek* en het Nationaal Preventieakkoord. Ook bij zorgverzekeraars is aandacht voor stimuleringsprogramma's op het gebied van preventie.
- **Lokaal** is tegelijkertijd de transformatie van het sociaal domein nog volop gaande. Gemeenten zijn gaandeweg aan het ontdekken hoe integraal gewerkt kan worden, hoe 'dure' specialistische zorg afgeschaald kan worden naar algemene voorzieningen en oplossingen in het voorveld, en hoe preventie en vroegsignalering vormgegeven kunnen worden. Daarbij worstelen veel gemeenten met financiële vraagstukken in het sociaal domein – in Flevoland is dat niet anders dan elders in Nederland.
- **Provinciaal** signaleren we een aantal ontwikkelingen en gedeelde opgaven. De toekomstverkenning zorg in Flevoland – naar aanleiding van het faillissement van de IJsselmeerziekenhuizen – heeft een omvangrijke agenda opgeleverd om de zorg in Flevoland te verbeteren. Daarnaast spelen een aantal hardnekkige uitdagingen op het gebied van gezondheid en sociale veerkracht in Flevoland: zo ligt het werkloosheidspercentage hoger, ligt het gemiddeld inkomen lager en zijn er gemiddeld genomen meer mensen met overgewicht dan elders in Nederland. Tot slot speelt op regionaal niveau ook nog de vergrijzing, die – gezien de oorspronkelijk jonge bevolking van de provincie – komende jaren extra hard gaat in Flevoland.

Naar een programmatische aanpak

Vanaf 2020 nemen we de volgende stap: een programmatische aanpak om de transformatie te bevorderen van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. Deze verandering is complex en vraagt om inzet op lange termijn. Het programma is domein-overstijgend waardoor meerdere organisaties die zich bezighouden met gezondheid samenwerken. De programmatische benadering helpt ons om

vanuit een gezamenlijke visie en een strategisch doel te werken aan diverse afgebakende activiteiten en projecten. Het heeft een tijdelijke sturingsstructuur en **is** gericht op het behalen van de doelen en niet op een concreet resultaat. Hoewel het doel helder is, wordt de weg daar naar toe gaandeweg ontwikkeld en ontdekt. We werken aan het netwerk en de kennis die we afgelopen periode hebben opgebouwd. Het programma loopt van 1 januari 2020 tot eind december 2023. Gedurende de looptijd van het programma is het nodig om de ingezette koers te evalueren. Periodieke reflectiemomenten zijn daarom nodig om met enige afstand naar het programma te kijken om zonodig te kunnen bijsturen op te bereiken doelen, samenwerking en afspraken.

In dit plan van aanpak zijn de doelen, activiteiten, structuur en middelen van het programma nader uitgewerkt. Aangezien we nog volop aan het ontwikkelen en ontdekken zijn, is dit plan van aanpak een 'levend' document. Voor grootschalige en structurele activiteiten zullen in het eerste kwartaal van 2020 projectplannen opgesteld worden.

Missie, visie en doelstellingen

Aanleiding

De huidige gezondheidszorg is sterk gericht op ziekte en zorg. Op termijn wordt de gezondheidszorg daardoor naar verwachting onbetaalbaar. In Flevoland wordt dit versterkt door de 'dubbele vergrijzing', sterkere sociale ongelijkheid en meer inwoners met een ongezonde leefstijl dan op veel andere plekken in Nederland.

Missie

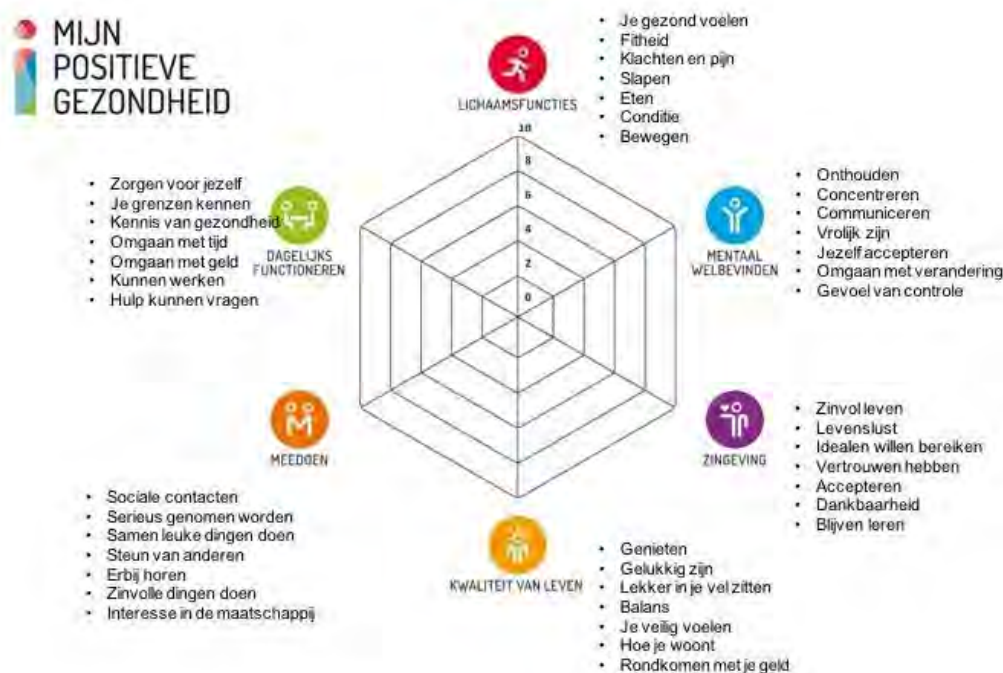
Om deze lijn te doorbreken is een trendbreuk nodig: we stellen gezondheid en gedrag centraal, en leggen daarbij de focus op wat wél mogelijk is en wat Flevolandse wél kunnen en willen. WEL in Flevoland inspireert en faciliteert om breder naar gezondheid te kijken en te herkennen hoe Flevolandse een veerkrachtig en betekenisvol leven kunnen leiden. Het uitgangspunt daarbij moet zijn dat Flevolandse zelf in staat zijn om zoveel als mogelijk regie te voeren over hun gezondheid en sociale veerkracht.

Visie

Om dit te bereiken sluiten we aan bij het concept Positieve Gezondheid. Om de zorg te ontlasten inspireren we professionals en beleidsmakers om een bredere kijk op gezondheid te hanteren, en ondersteuning in te zetten vanuit andere sectoren en op andere leefgebieden. WEL in Flevoland gebruikt de kracht van (positieve) gezondheid om de samenwerking in de verschillende publieke domeinen te versterken, en draagt op die manier bij aan deze bredere kijk op de gezondheid van de Flevolandse.

Wat is Positieve Gezondheid?

Positieve Gezondheid gaat over het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven (Huber, 2012). In dit concept zijn er zes dimensies van gezondheid benoemd (zie onderstaand figuur).

Programmadoel

Eind 2023 heeft WEL in Flevoland bijgedragen aan een bredere kijk op de gezondheid van de Flevolandse, zodat meer professionals en beleidsmakers een bijdrage leveren aan preventie en gezondheidsbevordering en meer randvoorwaarden zijn gerealiseerd om dat mogelijk te maken. Hiermee bevorderen wij de veerkracht en regie op de eigen gezondheid van de Flevolandse.

Doelstellingen

Om het programmadoel te bereiken onderscheiden we vijf operationele doelen. De volgorde van de doelstellingen geven geen prioritering aan in het behalen van de doelstellingen.

- **Meer inwoners gaan zelf aan de slag met het bevorderen van hun eigen gezondheid en sociale veerkracht.**

Uiteindelijk is het aan de inwoners van Flevoland zelf om actief zorg te dragen voor hun eigen gezondheid en een gezonde leefomgeving. Uiteraard gefaciliteerd en gestimuleerd door hun omgeving (sociale omgeving, overheid en bedrijfsleven). Tegelijkertijd beseffen we dat een regionale organisatie relatief ver van de gemiddelde inwoner afstaat. Lokale verankering van WEL in Flevoland is noodzakelijk om de stap naar de inwoner te zetten. Daarom zal in de eerste fase van het programma de focus liggen op het initiëren en begeleiden van lokale netwerken, zoals bijvoorbeeld WEL op Urk en WEL in Lelystad.

- **Meer professionals en beleidsmakers zijn actief met het gedachtegoed van positieve gezondheid (focus op preventie en gezondheidsbevordering).**

We geloven in de kracht van het andere gesprek: kijken naar wat inwoners WEL kunnen, in plaats van enkel inzoomen op een beperking of datgene wat niet (meer) kan. Ook onder professionals en beleidsmakers merken we dat breed de wens wordt gedeeld om weer naar de mens als geheel te kijken, en vanuit dat perspectief te handelen. Maar bij veel organisaties leeft de vraag: hoe dan? Door in te zetten op kennisbevordering en samen leren, willen we professionals en beleidsmakers ondersteunen om actief met het gedachtegoed van Positieve Gezondheid aan de slag te gaan, zodat ook in de praktijk de beweging in gang gezet kan worden van 'ziekte en zorg' naar 'gezondheid en gedrag'.

- **Professionals en beleidsmakers weten welke initiatieven bestaan op het gebied van preventie en gezondheidsbevordering in Flevoland, en zijn meer bekend met wat wél en wat niet werkt.**

Er is behoefte aan inzicht in werkzame factoren op het gebied van preventie en gezondheidsbevordering. Welke interventies zijn er, werken ze en waarom wel of niet? Op deze manier kunnen succesvolle voorbeelden van elders – zowel binnen als buiten de provincie – op andere plekken in Flevoland worden toegepast. Dat vraagt allereerst dat de relevante partijen van elkaar weten wat er speelt. En vervolgens om inzicht in het effect van die verschillende initiatieven en de belangrijkste randvoorwaarden voor succes. WEL in Flevoland brengt kennis en inzicht bij elkaar. De initiatieven op het gebied van preventie en gezondheidsbevordering in Flevoland worden geïnventariseerd en in beeld gebracht.

- **Meer organisaties buiten de sector van zorg, gezondheid en welzijn leveren een bijdrage aan de gezondheid in Flevoland.**

Juist omdat gezondheidsbevordering gericht is op mensen die nog niet met de zorg in aanraking komen, willen we partijen van buiten de zorg- en welzijnssector betrekken in de beweging naar een gezonder Flevoland. In het afgelopen jaar zijn we gaandeweg aan de slag gegaan met IVN (natuur en gezondheid), een sportorganisatie als Sportservice Flevoland

(sport en bewegen) en Kunstlink¹ (kunst & cultuur en Positieve Gezondheid). Deze samenwerking zullen we komende jaren verkennen en invulling geven. Van daaruit willen we verder verbreden door nieuwe partijen te betrekken. WEL in Flevoland verbindt partijen aan elkaar.

- **Er is meer bewustwording voor een zorginfrastructuur die gericht is op preventie en gezondheidsbevordering – meer randvoorwaarden hiervoor zijn gewaarborgd.**

Uiteindelijk vraagt de transformatie van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag ook om een aanpassing van de infrastructuur van de zorg. Dat is een grote verandering die op nationaal niveau systeemwijzigingen vergt, en waar we dus vanuit WEL in Flevoland beperkt invloed op hebben. Toch willen we op regionaal niveau kijken hoe we binnen de huidige infrastructuur veranderingen teweeg kunnen brengen, zodat we meer en meer vanuit het gedachtegoed van preventie en gezondheidsbevordering werken. Hierbij zoeken we nauwe samenwerking met de zorgtafel in Flevoland.

Focusthema's

Positieve Gezondheid is een veelomvattend concept. Vanwege de beperkte capaciteit en middelen binnen het programma WEL in Flevoland kiezen we voor een aantal focusthema's waarmee we deze capaciteit en middelen gericht inzetten, en die ons helpt gericht onze netwerkpartners te betrekken en in te zetten.

De focusthema's sluiten aan bij de Flevolandse context en al lopende initiatieven. Tevens zijn het kansrijke invalshoeken om te werken aan onze doelstellingen. Vanuit deze invalshoeken zullen we in 2020 starten. Gaandeweg kunnen uiteraard nieuwe thema's naar voren komen die leiden tot nieuwe samenwerkingen en initiatieven.

De hierna volgende matrix biedt een overzicht van de focusthema's, voorzien van een korte toelichting en een beeld van de belangrijkste partners.

Focusthema	Onderbouwing	Met welke partners
Natuur en leefomgeving	Flevoland heeft een bijzonder verhaal als het gaat om natuur en leefomgeving. Die kracht benutten om daar ook positieve gezondheidseffecten te behalen.	IVN (o.a. natuur & gezondheid als speerpunt in jaarplan; Roggebotstaete als iconlocatie voor positieve gezondheid) GGD (ervaring en expertise met thema gezonde leefomgeving) Provincie (rol als regisseur van ruimte/leefomgeving), verbinding met Vitaal Platteland Aeres Hogeschool (o.a. lectoraat Groene en Gezonde Stad)
Gezonde leefstijl	Sport en bewegen; belangrijk thema in Flevolandse gezondheidsstatistieken (lagere score dan landelijk als het gaat om voldoen aan norm voldoende beweging; bovengemiddeld meer overgewicht en daaraan gerelateerde aandoeningen)	SSF GGD (JGZ, gezonde school)
	Gezonde voeding; aansluiten bij kansen in Flevoland (pionieren op het gebied van voeding en landbouw), gekoppeld aan thema's als overgewicht en chronische aandoeningen	GGD (JGZ, Jong leren eten) Provincie (koppeling aan bijv. landbouw, eiwittransitie, Floriade) Aeres Hogeschool
	Gezond oud worden; aansluiten bij dubbele vergrijzing in Flevoland, gekoppeld aan zorginfrastructuur	GGD (o.a. ontwikkelen PGO ouderen) HANNN (veel ervaring en expertise, Europees bekrondde aanpak op het gebied van <i>Healthy Aging</i>)
Geluk	Mentale gezondheid, eenzaamheid en sociale samenhang; door de ontstaansgeschiedenis van Flevoland ligt hier een uitdaging. Ook inspelen op het feit dat bovengemiddeld veel Flevolandse niet participeren op de arbeidsmarkt (met gezondheidseffecten van dien)	CMO (projecten in het verleden en netwerk in welzijnssector) organisaties als Vraag Elkaar, Open je Hart, etc. (werkende initiatieven die van onderop ontstaan zijn) Kunstlink (mooie initiatieven op het gebied van cultuurparticipatie met kwetsbare doelgroepen)

¹ Voorheen Centrum voor Amateurkunsten Flevoland (CAF)

Programma en activiteiten

Om de doelstellingen van WEL in Flevoland te bereiken zullen wij onderstaande activiteiten, projecten en pilots inzetten. De tabel geeft inzicht in het doel, in de activiteiten, de (eerstvolgende) mijlpalen en de trekker. Aansluitend zullen we deze stuk voor stuk kort toelichten.

#	Activiteit	Mijlpaal / doorlooptijd	Trekker
Meer inwoners gaan zelf aan de slag met het bevorderen van hun eigen gezondheid en sociale veerkracht.²			
1	Ondersteunen lokale netwerken WEL in ... (gemeenten)	Begin 2020 starten op Urk, vervolgens in andere gemeenten	Coördinerende rol programmteam, uitvoering n.t.b.
2	Zorgpolis WEL in Flevoland	In 2020 mogelijkheden verkennen	Zilveren Kruis
Meer professionals en beleidsmakers zijn actief met het gedachtegoed van Positieve Gezondheid (focus op preventie en gezondheidsbevordering)			
3	Digitaal platform waar kennis en inspiratie gedeeld kan worden	Medio januari 2020 lancering, stap voor stap verder uitbouwen en vullen, initiatievenkaart hierop plaatsen	Werkgroep communicatie
4	Oprichten 'academie' om actieve bijdrage te leveren deskundigheid te bevorderen door het geven workshops/bijeenkomsten aan professionals rondom Positieve Gezondheid (van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag).	Eerste aanbod in Q1 2020, op basis van aanbod en vraag verder inrichten	n.t.b.
5	Organisatie bijeenkomsten en netwerkactiviteiten om partijen te inspireren en te enthousiasmeren voor het gedachtegoed	Lancering van het programma WEL in Flevoland op 30 januari 2020 tijdens grote bijeenkomst. Ook lokale opties verkennen	CMO als coördinerende partij
Er is meer bekend over wat wel en niet werkt, en welke initiatieven bestaan op het gebied van preventie en gezondheidsbevordering in Flevoland.			
3	<i>Zie boven</i>		
6	Stimuleren van onderzoek naar werkzame elementen preventie en gezondheidsbevordering	1 pilot gestart (onderzoek preventie remmende intergenerationele overdracht, PRIO) en 1 in opstartfase (PGO ouderen)	Coördinerende rol van programmteam
7	Inventarisatie initiatieven	In 2020 het in beeld brengen van de	

² In eerste instantie richten wij ons binnen het programma op professionals en beleidsmakers. In een later stadium zal in overleg met gemeenten worden verkend of en welke initiatieven en projecten direct gericht op inwoners vanuit WEL in Flevoland ondersteund kunnen worden.

		inventarisatie van initiatieven	
8	Inrichten monitoring Positieve Gezondheid in Flevoland	In 2020 onderzoeken welke vorm van monitoring Positieve Gezondheid nodig heeft	GGD
Meer organisaties buiten de sector van zorg, gezondheid en welzijn leveren een bijdrage aan de gezondheid in Flevoland.			
9	Onderzoek naar mogelijkheden Roggebotstaete als iconlocatie voor Positieve Gezondheid	In 2020 onderzoeken wat nodig is voor programmering Roggebotstaete	IVN
10	Bevorderen van cultuurparticipatie kwetsbare groepen in Flevoland	In 2019 netwerk gestart op initiatief van Kunstlink, in 2020 verder uitbouwen en concrete projecten starten	Kunstlink
11	Sport en bewegen	Verder uitbouwen van samenwerkingen	SSF
De zorginfrastructuur is beter ingericht op preventie en gezondheidsbevordering – meer randvoorwaarden hiervoor zijn gewaarborgd.			
12	Implementatie OZOverbindzorg	In 2019 draagvlak in kaart gebracht, in 2020 zo breed mogelijke implementatie	OZO, Proscop

Opstarten digitaal platform WEL in Flevoland

In 2019 is een start gemaakt met het bouwen van het digitale platform WEL in Flevoland. Op 30 januari 2020 is dit platform gelanceerd. Daarna zal het platform verder ingericht, uitgebouwd en onderhouden moeten worden. Dit wordt bekostigd uit het communicatiebudget van WEL in Flevoland.

In het eerste kwartaal van 2020 stelt de werkgroep communicatie een projectplan voor het digitaal platform en social media op, waarin wordt uitgewerkt hoe het platform verder wordt ingericht en uitgebouwd, wat nodig is voor het onderhoud, en welke capaciteit en middelen hiervoor nodig zijn.

Er is behoefte aan inzicht in lopende initiatieven op het gebied van Positieve Gezondheid, preventie en gezondheidsbevordering. Deze initiatieven worden verder geïnventariseerd en op het digitale platform inzichtelijk gemaakt met een initiatievenkaart.

Opstarten Academie

Om de eerste operationele doelstelling te realiseren ('Meer professionals en beleidsmakers zijn actief met het gedachtegoed van Positieve Gezondheid (focus op preventie en gezondheidsbevordering)') ontwikkelen we een opleidings- en trainingsaanbod voor professionals en beleidsmakers. 2020 fungeert daarbij als aanloopjaar om te onderzoeken wat de behoeften zijn en hoe dit ingericht kan worden.

In 2019 is een start gemaakt met het inventariseren welk aanbod er al ligt vanuit de bij het programma betrokken partijen. Begin 2020 stellen de betrokken partijen met elkaar vast welk

aanbod wordt ondergebracht binnen de academie. Op basis daarvan wordt een projectplan uitgewerkt om de academie verder vorm te geven.

Bij de lancering van WEL in Flevoland op 30 januari 2020 bieden we in elk geval al twee trainingen/activiteiten aan, gepland in het eerste kwartaal van 2020.

Bijeenkomsten en netwerkactiviteiten

Er is een breed gedeelde behoefte bij professionals en beleidsmakers om elkaar te ontmoeten en te weten wat er speelt. Het digitale platform kan daarin een rol spelen, maar dat kan alleen effectief zijn als mensen elkaar ook in het echt ontmoeten. WEL in Flevoland faciliteert deze ontmoeting met het organiseren van bijeenkomsten en netwerkactiviteiten.

In januari 2020 is een grote conferentie georganiseerd, daar is het programma WEL in Flevoland gepresenteerd aan een breder publiek. Daarnaast zullen door het jaar heen kleinschaliger bijeenkomsten georganiseerd worden, rondom een specifiek thema (zie ook de focusthema's) of lokaal georiënteerd.

Stimuleren van onderzoek naar werkzame elementen preventie en gezondheidsbevordering

Er is behoefte aan inzicht in werkzame factoren op het gebied van preventie en gezondheidsbevordering. Welke interventies zijn er, werken ze en waarom wel of niet? Naast het delen van wat al bekend is via het platform, wil WEL in Flevoland ook nieuw onderzoek stimuleren. Er zijn intussen al twee pilots gestart (zie bijlage 1).

Binnen het programma zijn de financiële middelen om onderzoek te bekostigen beperkt. We gaan kijken of er fondsen/ programma's zijn waar we aanspraak op kunnen maken. In het coalitieakkoord van de provincie is een budget beschikbaar gesteld voor de opgave Krachtige Samenleving; afhankelijk van besluitvorming hierover kan er nog aanvullend budget voor WEL beschikbaar komen.

Daarnaast zou het programma een makelaarsfunctie kunnen vervullen: interessante (onderzoeks) initiatieven koppelen aan financieringsbronnen. Hiervoor is echter aanvullende expertise nodig. In 2020 onderzoeken GGD, CMO en provincie gezamenlijk de mogelijkheden hiertoe.

Inrichten monitoring Positieve Gezondheid in Flevoland

In het eerste kwartaal 2020 zal GGD Flevoland zich inzetten om een werkgroep onderzoek en monitoring op te richten. Bij verschillende partijen zal er behoefteonderzoek worden gedaan t.a.v. onderzoek en monitoring rondom Positieve Gezondheid in Flevoland.

Roggebotstaete iconlocatie voor Positieve Gezondheid

IVN onderzoekt de mogelijkheden om vanaf 2020 Roggebotstaete tot iconlocatie Positieve Gezondheid en proeftuin voor de verbinding tussen natuur en gezondheid te maken. Er wordt gewerkt aan een programma dat goede voorbeelden ten aanzien van de positieve werking van natuur tentoonstelt. Roggebotstaete is een 'buiten word je beter' landgoed waar wetenschappelijk onderzoek wordt ontsloten. Daardoor ontstaat een uitstralingseffect naar zorginstellingen, wijken en andere natuurgebieden.

In 2020 worden de contouren geschetst van een 3-jarig programma waarbinnen activiteiten en experimenten worden opgezet samen met lokale partners. 'Positieve Gezondheid' is de rode draad. Denk bijvoorbeeld aan:

- Workshops en een symposium rondom gezondheid & natuur.

- Inzet op natuur en GGZ, bijvoorbeeld via Green Mental Health en Ago Natura.
- Preventie: natuur inzetten voor recreatie en persoonlijke ontwikkeling.
- Overgewicht: programma in de natuur met voorlichting, bewegen en voeding.
- Natuur op recept: doorverwijsfunctie voor lokale huisartsgroepen naar de activiteiten in de natuur.

In 2020 voert IVN dit uit vanuit de structurele subsidie vanuit de provincie Flevoland. In 2020 wordt onderzocht wat mogelijke aanvullende middelen zijn voor 2021 en verder.

Bevorderen van cultuurparticipatie kwetsbare groepen in Flevoland

In 2019 is op initiatief van Kunstlink een samenwerking gestart rondom Positieve Gezondheid en kunst & cultuur. Het doel van de samenwerking is om partijen uit de kunst & cultuursector te verbinden aan de sector van zorg, welzijn en gezondheid, om vanuit de disciplines van de kunst en cultuur een bijdrage te leveren aan de Positieve Gezondheid van Flevolandse.

Er zijn reeds diverse mooie praktijkvoorbeelden van deze samenwerking. Kunstlink heeft een coördinerende rol bij het bij elkaar brengen van deze voorbeelden en het stimuleren van nieuwe samenwerkingen en initiatieven. Medio 2020 zal tevens subsidiegeld beschikbaar komen vanuit het Ministerie van OCW voor cultuurparticipatie van kwetsbare groepen in de samenleving. Kunstlink zal als coördinerende partij optreden om hier vanuit Flevoland aanspraak op te maken.

Implementatie OZOverbindzorg

In 2019 zijn verschillende gesprekken geweest met en over OZO verbindzorg. Dit is een online communicatieplatform waar alle partijen die bij de zorg rondom één cliënt betrokken zijn met elkaar en de cliënt overleggen en informatie uitwisselen. Het uitgangspunt daarbij is dat de cliënt de regie heeft en bepaalt welke informatie met wie gedeeld wordt.

In diverse gemeenten is bij zorgaanbieders de nadrukkelijke wens om hiermee te gaan werken, of is men hiermee al gestart. In 2020 wordt een impuls gegeven aan de verdere implementatie van OZO. WEL in Flevoland zal eenmalig de kosten van de implementatie van OZOverbindzorg bekostigen.

Ondersteunen lokale netwerken WEL in ...

WEL in Flevoland is een regionaal netwerk. Het echte werk gebeurt namelijk lokaal, vanuit zorginstellingen, wijkteams, burgerinitiatieven en tal van andere partijen. Om de uiteindelijke verandering van ziekenzorg naar gezondheidsbevordering te kunnen maken, zal ook de stap naar dit lokale niveau gemaakt moeten worden. Daar zijn echter in eerste instantie gemeenten en hun partners aan zet.

Om deze beweging mogelijk te maken kan vanuit het regionale programma WEL in Flevoland ondersteuning geboden worden bij het realiseren van lokale netwerken. In sommige gemeenten zijn dergelijke netwerken al aan de slag, en is de wens uitgesproken om dat aan een lokale variant van het programma WEL in Flevoland te koppelen. De randvoorwaarden hiervoor worden nader bepaald.

Vanuit WEL in Flevoland ondersteunen we de vorming van deze netwerken. De gemeenten en betrokken organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor de inhoud en uitvoering. We maken een start bij gemeenten waar partijen/organisaties zijn die graag samen aan de slag willen gaan.

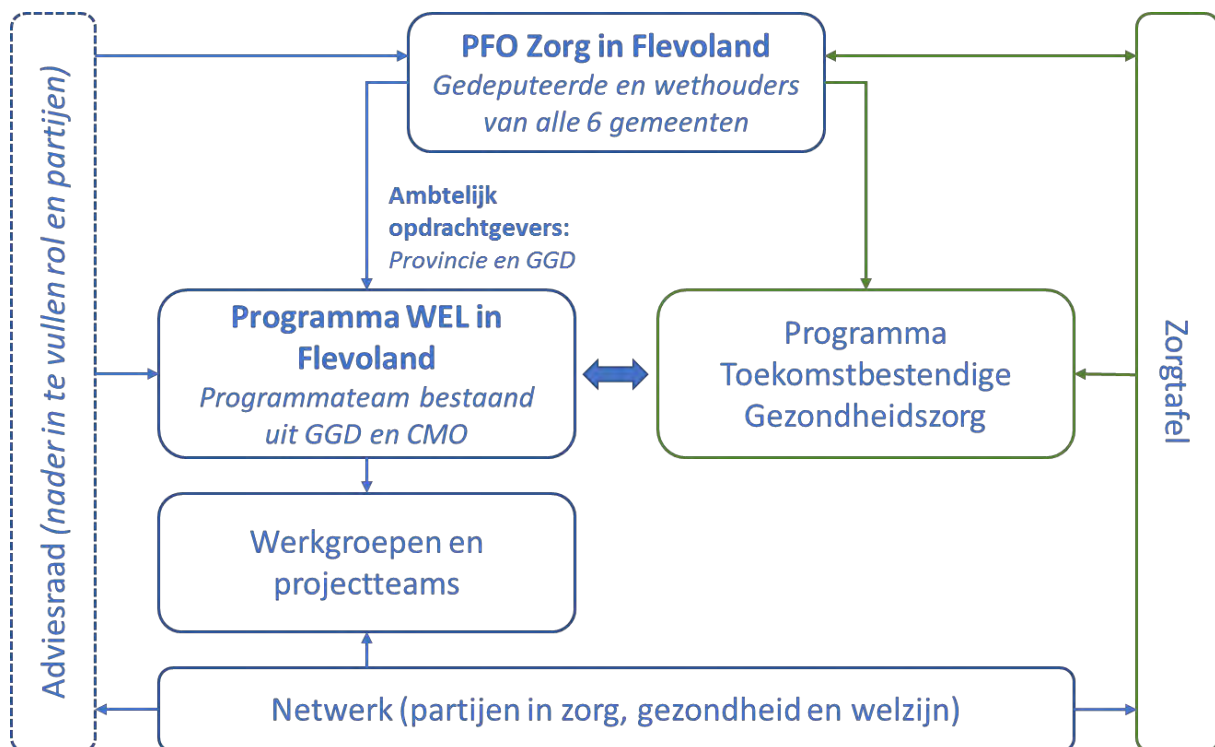
Zorgpolis WEL in Flevoland

In 2017 tekende het Zilveren Kruis een overeenkomst met IPH om hun verantwoordelijkheid te nemen om zorg niet zozeer te richten op patiënten en wat ze niet kunnen, maar op mensen en wat zij nog wel kunnen en willen. Door vanuit een breed en integraal perspectief naar gezondheid te kijken worden klachten 'gedemedicaliseerd' en de oorzaak efficiënt aangepakt. In 2020 verkennen wij graag met Zilveren Kruis en onze partners een gratis zorgpolis WEL in Flevoland die inwoners stimuleert gezond(er) te worden en/of te blijven.

Programmaorganisatie

Governance

Binnen het programma WEL in Flevoland wordt door meerdere partijen samengewerkt, zowel regionale als lokale partijen. De partners die WEL in Flevoland op de kaart zetten zijn: Provincie Flevoland, GGD Flevoland, CMO Flevoland, IVN en Proscop. De beoogde effecten van het programma moeten uiteindelijk op lokaal niveau landen, in de concrete handelswijze van professionals en inwoners. Daarom is lokale betrokkenheid en draagvlak van groot belang. Om die reden willen we van de huidige regiegroep met drie bestuurders (gedeputeerde en twee wethouders) naar een bestuurlijk overleg waarin alle zes gemeenten bestuurlijk vertegenwoordigd zijn. Het ambtelijk opdrachtgeverschap is belegd bij Provincie en GGD Flevoland.

Portefeuillehoudersoverleg (PFO) Zorg in Flevoland

Bij aanvang van het programma zal een 'constitutief' beraad plaatsvinden met de gedeputeerde Krachtige Samenleving en de wethouders met zorg en/of volksgezondheid en/of sociaal domein in hun portefeuille (mogelijk meer wethouders per gemeente). Tijdens het constitutief beraad zullen zij:

- het plan van aanpak vaststellen;
- de definitieve inrichting van de governance bespreken en vaststellen.

Het PFO is verantwoordelijk om:

- de uitvoering van het programma blijvend te dragen en te stimuleren binnen hun eigen organisaties;
- extern het (bestuurlijke) gezicht te zijn van het programma;
- besluiten te nemen over de kaders van het programma;
- ambassadeur voor genomen besluiten en het programma als geheel te zijn.

De frequentie van het PFO wordt nader bepaald.

Rol van de ambtelijk opdrachtgevers

De ambtelijk opdrachtgevers bewaken de voortgang van het programma en gaan hier periodiek het gesprek over aan met de programmamanagers (ca. 4 keer per jaar). Zij bespreken de voortgang van de projecten, eventuele knelpunten en aanpassingen in het programma.

De ambtelijk opdrachtgevers zijn daarnaast verantwoordelijk voor:

- draagvlak van het programma binnen de eigen organisatie;
- het beschikbaar stellen van mensen en middelen voor het programma;
- de borging van het programma in de lijnorganisatie te bewerkstelligen;
- gezamenlijke voorbereiding van het PFO in samenwerking met de programmamanagers.

Rol van het programmamteam

Het programmamteam is verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering en aansturing van het programma WEL in Flevoland. Het team bestaat uit twee programmamanagers en een compacte staf (secretaris en communicatieadviseur).

Het programmamteam is niet direct verantwoordelijk voor alle acties, maar fungeert als ‘spin in het web’. Het team neemt de aansturing of uitvoering van bestaande initiatieven van organisaties niet over, maar probeert deze vooral te verbinden aan het gezamenlijke doel, andere initiatieven, (kennis)vragen en initieert met kernpartners nieuwe initiatieven. Het programmamteam heeft daarmee vijf belangrijke taken:

Coördineren:

- het verkrijgen en behouden van overzicht van de activiteiten en;
- het organiseren van evaluatie om te leren van de effecten en van de wijze van werken om deze breder te verspreiden;
- Het inventariseren van knelpunten om te komen tot groeiende samenwerking in de provincie als daar signalen over zijn en deze in breder verband bespreekbaar maken.

Stimuleren en initiëren:

- het aanjagen en faciliteren van coalities om tot kansrijke lokale en/of provinciale samenwerking te komen; hier wordt nauwe aansluiting gezocht bij andere al lopende initiatieven en samenwerkingsverbanden (op lokaal niveau);
- voorstellen doen voor samenwerking op en bundelingen van projecten.

Uitvoeren:

- (uitzetten van) uitvoering van bestaande projecten binnen het programma;
- ontwikkelen van nieuwe projecten en initiatieven om het programma WEL in Flevoland een impuls te geven;
- realiseren van kansen voor financiering van projecten.

Communiceren:

- het communiceren van voortgang en resultaten (belegd bij werkgroep communicatie; voorzitter daarvan is onderdeel van het programmamteam).

Monitoren en rapporteren:

- beheren van programmabudget;
- het in beeld brengen van de voortgang en resultaten van projecten en initiatieven, binnen de daarvoor afgesproken parameters;
- opstellen van een jaarlijkse voortgangsrapportage.

Sturing op het programma

Gezamenlijk zijn de programmamanagers verantwoordelijk voor sturing op het programma. Er zijn drie soorten sturing te onderscheiden:

- Projectsturing: sturen op concrete projecten; opdrachten uitzetten en projectleiders aansturen.
- Procesmanagement: stakeholders op één lijn krijgen met als doel samenwerking binnen het programma te realiseren.
- Batenmanagement: Hoe worden de doelen dichterbij gebracht?

Monitoring

Er zijn twee soorten monitoring te onderscheiden binnen het programma:

- Outputindicatoren: resultaten van afzonderlijke projecten (voortgang)
- Outcome-indicatoren: worden de doelen bereikt, dichterbij gebracht

De programmamanagers rapporteren op de output aan de opdrachtgevers.

In 2020 wordt een werkgroep monitoring en onderzoek opgestart onder verantwoordelijkheid van GGD Flevoland. De werkgroep zal zich in eerste instantie gaan richten op het in kaart brengen van de behoeften. Welke gegevens zijn nodig om Positieve Gezondheid in Flevoland in kaart te brengen. Vervolgens zal onderzocht worden welke gegevens reeds beschikbaar zijn en wat er aanvullend nodig is.

In overleg tussen opdrachtgevers en programmamanagers wordt in de loop van het jaar vastgesteld welke resultaten op termijn gerealiseerd dienen te worden.

Capaciteit en middelen

Capaciteit en taakverdeling

Binnen het programmateam zijn de volgende functies vertegenwoordigd:

- Twee programmamanagers
- Een programmasecretaris
- Een communicatieadviseur

Onderstaand beschrijven we de taken van deze functies.

Programmamanagers

De programmamanagers zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de voortgang van het programma en de resultaten, en leggen hier gezamenlijk verantwoording over af richting de opdrachtgevers.

Daartoe sturen zij projectleiders en werkgroepen aan, zijn ze het eerste aanspreekpunt van gemeenten voor het programma, en zijn ze verantwoordelijk voor het opbouwen en onderhouden van relaties met andere relevante partijen.

Programmasecretaris

De programmasecretaris is in elk geval verantwoordelijk voor de volgende taken:

- Voorbereiden en notuleren overleggen programmateam
- Houdt acties bij en rappelleert op uitstaande acties
- Organiseert bijeenkomsten en sessies
- verantwoordelijk voor het documenteren en archiveren van voor het programma relevante documenten in overleg met de programmamanager
- Financiële administratie activiteitenbudget (opdrachtverstrekking etc.)

Communicatieadviseur

De communicatieadviseur is voorzitter van de werkgroep communicatie, en vormt de verbinding tussen deze werkgroep en het programmateam. Daarnaast adviseert deze het programmateam op het gebied van communicatie, en geeft hij creatieve input vanuit die invalshoek bij andere thema's die spelen binnen het programmateam.

Acquisiteur/fondsenwerver

De middelen binnen het programma WEL in Flevoland zijn beperkt, en vooral gericht op het verbinden en stimuleren van initiatieven en projecten die al lopen. In verband met het beperkt aantal middelen is het van belang om vanuit WEL in Flevoland een fondsenwerver in te zetten. In 2020 onderzoeken de GGD, CMO en provincie wat de mogelijkheden hiertoe zijn.

Werkgroep communicatie

In 2019 is ter ondersteuning van de beweging Positieve Gezondheid een werkgroep communicatie opgericht, gevormd door communicatiemedewerkers van de provincie, CMO, GGD en Proscop. Deze communicatiewerkgroep heeft tevens een belangrijke bijdrage geleverd in aanloop naar het programma WEL in Flevoland. De communicatiewerkgroep zal verdergaan binnen dit programma.

De communicatiewerkgroep is verantwoordelijk voor de communicatiestrategie van WEL in Flevoland en de uitvoering daarvan. De werkgroep wordt aangestuurd door het programmateam. De voorzitter van de werkgroep is onderdeel van het programmateam. Waar nodig sluit een van de programmamanagers op incidentele basis aan bij het overleg van de werkgroep communicatie.

De werkgroep communicatie bestaat uit communicatieadviseurs vanuit Provincie, CMO, GGD Flevoland en Proscoop.

(Incidentele) capaciteit in projecten en activiteiten

In tal van projecten en activiteiten kan het programma WEL in Flevoland rekenen op inzet van mensen bij organisaties in de provincie Flevoland. Vanuit de structurele subsidie aan CMO is voor 2020 in elk geval naast de reeds genoemde inzet binnen het programmateam en de communicatiewerkgroep structureel ca. 12 uur per week beschikbaar voor programmaondersteuning, procesondersteuning en de academie.

Middelen

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de beschikbare middelen voor het programma. Hierin zijn niet de middelen opgenomen die worden ingezet voor capaciteit (bijvoorbeeld vanuit de structurele subsidie aan CMO).

	2020	2021	2022	2023
Monitoring	€ 24.951	€ 31.303		
Pilot PPGO ouderen	€ 50.000	€ 50.000		
Bijeenkomsten	€ 23.000	€ 22.500	€ 22.500	€ 20.000
Academie	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Platform en communicatie	€ 20.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
Implementatie OZO verbindzorg	€ 50.000*			
Verbinding gezonde voeding	PM			
Pilot preventie remmende interg. overdr.	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	
Totaal	€ 252.951	€ 197.803	€ 116.500	€ 39.000

*OZO verbindzorg is een gereserveerd budget

Aanvullende middelen vanuit coalitieakkoord provincie Flevoland

De provincie Flevoland heeft vanuit het coalitieakkoord nog een aanvullend budget beschikbaar voor de opgave Krachtige Samenleving, waar het programma WEL in Flevoland onderdeel van is. Hierover vindt nog besluitvorming in plaats in Gedeputeerde en Provinciale Staten.

Aanboren externe middelen

De middelen binnen het programma WEL in Flevoland zijn beperkt, en vooral gericht op het verbinden en stimuleren van initiatieven en projecten die al lopen. Het programmateam zou ook een bijdrage kunnen leveren in het aanboren van nieuwe middelen, bijvoorbeeld via ZonMw of subsidieprogramma's vanuit het Rijk.

Bijlage 1: Aanvullende informatie pilots

Pilot 'preventie remmende intergenerationele overdracht' (PRIO)

Veel sociale problematiek wordt van generatie op generatie overgedragen. Het is lastig om deze cyclus te doorbreken, zodat jongeren een goede opleiding afronden, betaald werk vinden en volop participeren in deze maatschappij. Vanuit de werkplaats sociaal domein wordt door Windesheim onderzoek gedaan naar interventies die ertoe leiden dat jongeren een stap verder kunnen zetten dan hun ouders en diens ouders.

Het bijzondere is dat dit onderzoek wordt uitgevoerd met studenten die zelf afkomstig zijn uit gezinnen met een lage sociaal economische status. Hun persoonlijke ervaringen vormen het startpunt in het zoeken naar werkzame elementen. In de tweede fase worden deze interventies middels actieleren verder onderzocht in samenwerking met diverse organisaties in het veld.

Het project loopt van 2019 tot 2022.

Pilot PPGO Ouderen

Met de pilot Positief Preventief Gezondheidsonderzoek Ouderen (PPGO) wordt gesignaleerd en vastgesteld wat nodig is, om daarna middels een innovatieve manier de gezonde leefstijl van ouderen te bevorderen. Met deze pilot wordt getracht de kwetsbaarheid, in het bijzonder risico op toekomstige kwetsbaarheid, gezien vanuit het concept van Positieve Gezondheid, eerder te kunnen signaleren en zo mogelijk ook adresseren. Daarnaast is het doel om kwetsbare oudere individuen beter 'advies op maat' te kunnen bieden om gezondheidsrisico's te verkleinen middels een betere match tussen behoefte en bestaand aanbod.

Het project loopt van 2020 tot 2022.